

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198439

UNIVERSAL
LIBRARY

ಸೋಲಾ ಏಜಂಟರು:
ಮಾಧವ ಸನ್ಸ್, — ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ಬೆಲೆ: ರೂ. ೧—೦—೦

೨೭ ಘಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ

ಮತ್ತು

ಇತರ ಕತೆಗಳು

ಬಿ. ಎಸ್. ವೆಂಕಟರಾಮ್

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಭಾಯಾ ಪ್ರಕಟಿಸಾಲಯ

ದೇಶಬಂಧು ಪ್ರೆಸ್ : ಕೋಟಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ.

೦ ಇದರ ಸರ್ವಸ್ವಾನ್ವಯ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರದು.

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ:

ತೊಡಕಿನ ಬಾಳು: ೧೯೩೬

ಆಕಾಂಕ್ಷೆ: — ೧೯೪೦

೨೭ ಘಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ: ೧೯೪೦

ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣ: ೧೯೪೪

**

ಮುದ್ರಣ: ಸರ್ವಸ್ವಾನ್ವಯ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರದು.

ಬೆಲೆ ರೂ. ೧—೦—೦

Copyright 1969

ಮುದ್ರಣಕಾರರು:

ದೇಶಬಂಧು ಪ್ರೆಸ್, ಕೋಟೆ: ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ,

ಅರ್ಪಣೆ .

ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ
ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲ ಏಕಮಾತ್ರ ರಕ್ತ-
ಯುನಜನ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೆ

ಮೊದಲ ಮಾತು

ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೂ, ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಇರುವ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಎಂದಿಗೂ ದೂರ ವಾಗದು. ಆಡಳಿತ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನೌಕರರಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಸಾಹಿತ್ಯರಂಗಕ್ಕಿಳಿದು, ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಹಾಕುವ ಒಂದು ಹವ್ಯಾಸ(ಹಾಬಿ) ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ತಯಾರಿಕೆಗಾರರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವೇಟೆಯಲ್ಲಿ ದೂಡಲ್ಪಟ್ಟ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ|| ೭೫ ರಷ್ಟು ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳಾಗಿಯೇ ಮಾರಾಟ ಹೊಂದುವುವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಬಗೆಯ ವಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವಂತಹ ಅಂಶಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ತಲೆಹಾಕುವ ಸಂಭವವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಷ್ಟೆ:— ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಪ್ರೇಮ ಸ್ವಜನಪ್ರೇಮ ಭಾವನೆಗಳು ಮೊಳೆಯುವಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ - ವಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳಾಗಿ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನರಸುವ 'ಕೆಟ್ಟ' ದಾಹವೆಲ್ಲಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದೋ ಎಂಬ ಭೀತಿ, ಮೊದಲನೆಯದು. ಮತ್ತೆ ಆ ಬಗೆಯ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಎದೆಗೊಡುವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕೈಲಿಟ್ಟು ದಕ್ಕಾಗಿ, ತಾವು ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ಕಾರದ ಅಕ್ರೋಶಕ್ಕೆಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸರಾಗುವೆವೋ? ಅಲ್ಲದೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ತಮ್ಮ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನಕ್ಕೂ, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ವೇತನಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲಿ ಸಂಚಕಾರ ಬಂದೊದಗುವುದೋ ಎಂಬ ಬೃಹತ್ ಭೀತಿ, ಎರಡನೆಯದು. ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳೆನಿಸಿಕೊಂಡವರಿಂದ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವುದು, ದೊರೆಯುವುದು ಎಲ್ಲ ಸತ್ಪ್ರಹೀನ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಜನ, ನಮ್ಮ ಯುವಜನ ಈ ವಂಚನೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಹಿಂದುಳಿಯುವ ದಂಡತೆತ್ತರೂ, ಜಾಗೃತ ವರಪ್ರಾಂತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ದಿಂದ, ಜನರ ಸಂವರ್ಕದಿಂದ ಈಗ ಸ್ವತಃ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ; ಜಾಗೃತರಾಗುತ್ತ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಲೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಯುವಜನಶೋಧನಾ ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಭವ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಡಿಗಲ್ಲಾಗುವಂತಹ ಸತ್ವಯುತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಹಂಬಲದಿಂದ ಕೂಡಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿದರ್ಶನಗಳು ದೊರೆತಿವೆ.

ನಮ್ಮ ಈ ದ್ವಿಮುಖ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾಗಿ ಪ್ರಗತಿಯು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತಾಗಿದೆ. ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರವಾಗಬೇಕು; ಅದಕ್ಕೆ ಯುವಜನರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ, ಭಾವನಾ ವೈಶಾಲ್ಯ, ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಸುಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಸಾಧಿಸುವ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖತೆ ಬೇಕಾದಂತಿವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಕೊಡದೆ ಯುವಜನರು ಕಾರ್ಯವಾಸಿಗಳಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ನೆರವಾಗಲೆಂದು 'ಭಾಯಾ ಬಳಗ'ದ ಯುವಜನರ ಒಂದು ತಂಡ 'ಭಾಯಾ ಭಂಡಾರ'ದ ಮೊದಲ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಹೊರಗಿಟ್ಟಿದೆ.

೧೯೪೪

ವೈವಸ್ಥಾಪಕ

ಭಾಯಾ ಪ್ರಕಟನಾಲಯ.

೨೭ ಘಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎಂಟುಕಾಲು ಘಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಪೂನಾ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಗಾಡಿಯು ಮದ್ರಾಸ್ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಿಂದ ಕದಲಲು ಇನ್ನೇನು ಎರಡು ಮೂರು ನಿಮಿಷಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಉಳಿದಿದ್ದವು. ಗಿರೀಶನು ಅವಸರವಸರವಾಗಿ ಕೂಲಿಯವನಿಂದ ತನ್ನ ಹೋಲ್ಡಾಲ್, ಸ್ಯಾಟ್ರ್ ಕೇಸ್, ಹಣ್ಣಿನಬುಟ್ಟಿ, ನೀರಿನ ಕೂಜ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೊರಿಸಿಕೊಂಡು 'ಸೆಕೆಂಡ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್'ನ್ನು ರೈಲಿನ ಒಂದು ಕೊನೆಯಿಂದ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬೇಗಬೇಗನೆ ನಡೆದ. ಅವನಿಗೆ ಮೊದಲು ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೂರು 'ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್'ಗಳ ವೈಕಿ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಪರಂಗಿಯವರಿದ್ದರು; ಮತ್ತೊಂದು ಕೇವಲ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಜಾಗ ಒದಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು 'ಬರ್ತ್' ಖಾಲಿ ಇತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು 'ಬರ್ತ್'ನ್ನು ತರುಣ ದಂಪತಿಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಮನಸ್ಸೊಪ್ಪದೆ ಗಿರೀಶನು ಮುಂದಿನ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿಗೆ ಹೋದ. ಅದು ಭರ್ತಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಹೊರಡುವುದರಲ್ಲಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಕೂಲಿಯವನು 'ವೋದಾಚಿ; ಇಂಗಿಯೇ ವಾ ದೊರೆ' ಎಂದು ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಚಿಕ್ಕ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿಗೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ರಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಗಾರ್ಡು ಶೀಟೆ ಹಾಕಲು ಗಿರೀಶನು ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಕೂಲಿಯವನ ಸಲಹೆಯನ್ನೇ ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅವನು ಗಾಡಿ ಹತ್ತುವುದಕ್ಕೂ ರೈಲು ಕದಲುವುದಕ್ಕೂ ಸರಿಹೋಯಿತು.

ಆ 'ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್'ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ತರುಣ-ತರುಣಿಯರು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಗಿರೀಶನ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರಿದರು.

ಗಿರೀಶನೂ ಅದೇ ರೀತಿ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಸಾಮಾನುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿಸಿದನು. 'ಸ್ಯೂಟ್‌ಕೇಸು', ಹಣ್ಣಿನ ಬುಟ್ಟಿ, ನೀರಿನ ಕೂಜಾಗಳನ್ನು ಒಂದು ಬದಿಗಿರಿಸಿ 'ಹೋಲ್ಡಾಲ್'ನ್ನು ಖಾಲಿ ಇದ್ದ 'ಬರ್ತಿ'ನ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಿಚ್ಚಿ, ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿ ಕೊಂಡು ಕುಳಿತು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಸಹ ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ತರುಣಿಯು ಮೊದಲು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರಿದ್ದಾಗಲೇ, ಆಕೆಗೆ ತಾನಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿದ್ದರಿಂದ ಅಸಮಾಧಾನವುಂಟಾಯಿತೆಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಮುಖಭಾವದಿಂದಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿ ಗಿರೀಶನಿಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಅವನಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಒಳಗೇ ರೇಗಿತು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಎಷ್ಟು ಬಾಧ್ಯರೋ ಅಷ್ಟೇ ತಾನೂ ಬಾಧ್ಯನೆಂದುಕೊಂಡೇ ಅವನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವರಕಡೆ ನೋಡಿದ್ದು. ತರುಣಿಯು ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಕಿಟಕಿಯಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಗಿನ ಗಿಡಮರಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯೊಂದಿಗಿದ್ದ ತರುಣನು ಗಿರೀಶನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಗಿರೀಶನು ಕುಳಿತು ತನ್ನ ಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿಬೀರುತ್ತಲೇ ಆತನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹುಸಿನಗೆ ಬೀರಿ, 'ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣ?' ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣೆ ಆರಂಭಿಸಿದ.

"ಬೊಂಬಾಯಿಯವರೆಗೆ" ಎಂದು ಗಿರೀಶನು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟು, "ನೀವೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಿರಿ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

"ನಾವೂ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ."

"ಓ! ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿಮಗೇ 'ಬರ್ತಿ'ನ್ನು ಸಂಜೆ ಗುಂತಕಲ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಮಾಡಿಕೊಡ್ತೇನೆ."

"ಅದೇನು ಪರವಾಯಿಲ್ಲ. ನೀವೇನೂ ತೊಂದರೆ ತಕೋಬೇಡಿ."

“ಅಯ್ಯೋ! ಹಾಗುಂಟೆ? ನೀವೂ ಬಹಳ ದೂರ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡೋರು; ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಜಾಗಕ್ಕೆ ನೀವೇಮೊದಲು ಬಂದಿದ್ದಿರಾದ್ರಿಂದ ನಿಮಗೇ ಇದರ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕು ಹೆಚ್ಚು. ನಿಮಗೆ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಲು ಈ ‘ಬರ್ತು’ ಬೇಕೇಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ನನ್ನಿಂದ ನಿಮಗೆ ತೊಂದರೆ ಯಾಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”

“ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವೇನೂ ಚಿಂತೆಮಾಡಬೇಡಿ. ಒಂದೇ ಬರ್ತಿನಲ್ಲೇ ನಾವು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳೋವೆ” ಎಂದಾತ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ. ತರುಣಿಯು ತಟಕ್ಕನೆ ಆತನ ಮುಖ ನೋಡಿದಳು. ಆತನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಾಟಾಯಿತು. ಆತನ ಮಾತು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ, ಗಿರೀಶನಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನದನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಲೆಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ ‘ಸರಿ ಹಾಗಾದರೆ’ ಎಂದು ತನ್ನ ತಲೆದಿಂಬಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ‘ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ’ ಗಳನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡು, ಸರಿಯಾಗಿ ಒರಗಿ ಕೂಡಲು ದಿಂಬುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತ.

ಗಾಡಿಯು ಅರಕೋಣಂ ಸ್ಪೇಷನನ್ನು ದಾಟಿ, ರೇಣಿಗುಂಟದಲ್ಲಿ ೧೦-೪೮ ಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಆತನು ‘ಕಾಫಿ ತರಿಸಲೇ’ ಎಂದು ತರುಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಆಕೆಯು ಬೇಡವೆನ್ನದಿದ್ದರೂ, ‘ಇವರು ಬೇರೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರಲ್ಲಾ?’ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರುವಂತೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಗಿರೀಶನ ಕಡೆ ಹೊರಳಿಸಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಳು. ಆತನೂ ‘ಇದ್ದರೇನು ಪರವಾಯಿಲ್ಲ’ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವಹಾಗೆ ಲೊಚಗುಟ್ಟಿ, ‘ಉಪಾಹಾರದ ಗಾಡಿ’ಯ ಆಳಿನ ಗಮನವನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು, ಅವನಿಗೆ ಮೂರು ಬಟ್ಟಲು ಕಾಫಿ ತರುವಂತೆ ಹೇಳಿದ. ಕಾಫಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಆತನು ತರುಣಿಗೆ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಕೊಡಲುಹೋದ. ಆಕೆಯು ‘ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಕೊಡಿ’ ಎಂದು ಮೆಲ್ಲನುಸುರಿದಳು. ಆತನು ಅದೇ ಬಟ್ಟಲನ್ನೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು

ಕೊಂಡು 'ತಕೊಳ್ಳಿ ಸಾರ್' ಎಂದು ಗಿರೀಶನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದನು. ಗಿರೀಶನು ಪತ್ರಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆಯನ್ನತ್ತ ಹೊರಳಿಸಿ ನೋಡಿ, 'ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಿ; ನಾನೀ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಕಾಫಿ ಕುಡಿದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ' ಎಂದುತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ.

“ಇರಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಬಟ್ಟಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಾನೇ ಕುಡಿದೀರಿ; ಇದರಿಂದ ನಿಮಗೇನೂ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ ತಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದಾತ ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಗಿರೀಶನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಉಳಿದೆರಡು ಬಟ್ಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುತ್ತ ಆತನು ರೈಲ್ವೆ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಸ್ವಭಾವ ಸಹಜವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತಿಗಾರಂಭಿಸಿ, ಗಿರೀಶನ ಹೆಸರು, ಕುಲ-ಗೋತ್ರ, ಉದ್ಯೋಗ, ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಸಾಕಷ್ಟು ರೈಲ್ವೆ ಪ್ರಯಾಣದ ಅನುಭವ ಪಡೆದಿದ್ದ ಗಿರೀಶನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲೇಳದೆ ತನ್ನ ಕೋಟಿನ ಕೆಸೆಯಿಂದ ಒಂದು 'ವಿಸಿಟಿಂಗ್ ಕಾರ್ಡ್' ತೆಗೆದು ಆತನ ಕೈಲಿಟ್ಟು, 'ನೀವು ಯಾವ ಊರಿನವರು? ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು?' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ. ಅದಕ್ಕಾತನು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟಾಗ ತರುಣಿಯು ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನೆತ್ತಿ ಆತನಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಚಕಿತಳಾಗಿ ನೋಡಿ, ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಿಟಕಿಗೇ ತಿರುಗಿಸಿದಳು. ಆಕೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಆಗ ಅಶ್ಚರ್ಯ ಭಾವವು ಮೂಡಿದುದನ್ನು ಕಂಡ ಗಿರೀಶನಿಗೆ ಆತನು ನಿಜ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಏಕೋ ತನ್ನ ನಿಜನಾಮಧೇಯ, ಊರು, ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಮರೆಮಾಚಿದನೆಂದೂ ಹೊಳೆಯಿತು.

ಕಾಫಿ ಕುಡಿದಮೇಲೆ, ಅಥವಾ ಊಟವಾದಮೇಲೆ ಒಂದು ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಹಚ್ಚುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಗಿರೀಶನಿಗಿತ್ತು. 'ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್' ನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ಮರ್ಯಾದೆಗಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅಭ್ಯಾಸಬಲದ ಒತ್ತಾಯ ಹೆಚ್ಚಾದ್ದರಿಂದ

ಅವನು ಕೆಸೆಯಿಂದ ಸಿಗರೇಟ್ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, 'ನಾನು ಸಿಗರೇಟ್ ಸೇದುವವ ; ನಿಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನೊಂದು ಸಿಗರೇಟ್ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ತೇನೆ' ಎಂದಾತನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಬೇಡಿದ. ತರುಣಿಯು ಮೊದಲನೆಯಬಾರಿ, ಗಿರೀಶನ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಕಿರುನಗೆ ಬೀರುತ್ತ, 'ನನ್ನದೇನೂ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯಿಲ್ಲ ; ನೀವು ಸಿಗರೇಟ್‌ನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು' ಎಂದಳು. ಹಿಂದೆಯೇ ಆತನು, 'ಈಕೆ ನನ್ನ ತಂಗಿ ; ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲ' ಎಂದುಬಿಟ್ಟ. ತರುಣಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಿರುನಗೆಯು ಮಾಯವಾಯಿತು. ಆತನ ಕಡೆ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿದಳು ; ಆತನ ಮಾತುಕತೆಗಳೇಕೋ ಒಂದು ಬಗೆಹರಿಯದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಕಂಡಿತು. ಆದರೆ ಆಕೆಗೆ ಮುಖತೋರಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಆತನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಿರೀಶನು ಸಿಗರೇಟ್ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ಮುಖಭಾವಗಳನ್ನೂ ಕಂಡು, ತನ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಮತ್ತೆ ಯಾರಬಾಯಿಂದಲಾಗಲಿ ಒಂದು ಮಾತೂ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ.

ಗಿರೀಶನ ದೃಷ್ಟಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಮೇಲಿದ್ದರೂ, ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲೋ ಇತ್ತು. ರೈಲು ನಂದಲೂರು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಗಿರೀಶನು ಸ್ವಲ್ಪ ನಡೆದಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದಿಚ್ಛಿಸಿ ಗಾಡಿಯಿಂದಿಳಿದುಹೋದ. ಅವನು ತನ್ನ 'ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್'ನಿಂದ ಬಹಳ ದೂರದವರೆಗೂ ಹೋಗುವಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹತ್ತಿರಲೇ ಇಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಅವನು ತನ್ನ 'ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್'ನ ಬಳಿ ಬಂದ ಪ್ರತಿಸಲವೂ ಅವನಿಗೆ ನಾಲ್ಕಾರುಮಾತು ಕೆವಿಗೇಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇವನ ತಲೆ ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಾತು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದುಬಾರಿ ಗಿರೀಶನು, 'ಸರಿ ! ಅವನಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯಾಗ್ತಾ ಇದೆ' ಎಂದುಕೊಂಡ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ, 'ಹುಂ ! ಏನೋ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನು ಸರವಾಯಿಲ್ಲ. ಹೋಗಿ ಕೂಡಬಹುದು' ಎಂದು ತನ್ನ ಜಾಗಕ್ಕೆ

ಹಿಂತಿರುಗಿದ. 'ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್'ನ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆತನು ಗಿರೀಶನೊಂದಿಗೆ ಅದೂ ಇದೂ ಮಾತನಾಡಲಾರಂಭಿಸಿ, ವಾಕ್ಯೈತ್ಯಗಳ ವಿಚಾರ ತೆಗೆದನು. ತರುಣಿಯೂ ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ತನ್ನದೂ ಒಂದೊಂದು ಮಾತು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಂದೂವರೆ ಘಂಟೆಯವೇಳೆಗೆ ರೈಲು ಕಡಪಾಕ್ಕೆ ಬಂದು. ಆತನು 'ರೆಫ್ರೆಷ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಾರಿ'ನ ಮಾಣಿಗೆ ಹೇಳಿ ಮೂರು ಮಂದಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಊಟ ತರಲು ಹೇಳಿದ. ಗಿರೀಶನು 'ಇಲ್ಲ! ನನ್ನ ಯೋಚನೆ ನಿಮಗೆ ಬೇಡ. ನಾನೀಗ ಕೇವಲ ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿ ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೇನೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನಾನು ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವಾಗ ಊಟಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ'ವೆಂದ. ತರುಣಿಯು, 'ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ತಾನೆ? ಈಗ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದೀರಿ; ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಊಟಮಾಡಿದರೆ ನಿಮಗೇನೂ ಅಜೀರ್ಣವಾಗದು' ಎಂದು ನಗುತ್ತ ನುಡಿದಳು. ಗಿರೀಶನು ಏನೋ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಾಯ್ತೆರೆದ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೇನು ಹೊಳೆಯಿತೋ ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಸುಮ್ಮನಾಗಿಬಿಟ್ಟ.

ಗೂಟೆಯಲ್ಲಿ ಗಿರೀಶನು ಕೆಳಗಿಳಿದು ಹೋದಾಗ, ಆತನೂ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ. ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ನ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರೂ ನಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಆತನು ಗಿರೀಶನ ಮುಖಭಾವವನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ 'ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ' ಎಂದ. ಗಿರೀಶನು ಆತನ ಕಡೆ ನೋಡಿ, ಮತ್ತೆ ತಲೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು, 'ಏನು ಹೇಳಿ' ಎಂದ.

“ ನೀವು ಮನಸ್ಸಿಗೇನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರೋ. ಅಕೆ.....ನನ್ನ ತಂಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ.”

“ ಅದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು.”

“ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಅಲ್ಲ.”

“ ಅದನ್ನು ನಾನಾಗಲೇ ಊಹಿಸಿದೆ.”

“ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ.”

“ ನಾನ್ಯಾವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ? ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ನಿಮ್ಮಗೊಡವೆ ನನಗೇಕೆ ? ನೀವು ತಾನೇ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಮೇಯವೇನು ? ”

“ ಹಾಗಲ್ಲ ! ನಾನು ಯಾವುದೋ ಹುಡುಗೀನ ಅಪಹರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದೀನೀಂತ ನೀವೆಲ್ಲಾದರೂ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿರೋ ಏನೋಂತ.....”

“ ಯಾರೇನು ಭಾವಿಸಿದರೆ ತಾನೇ ನಿಮಗೇನು ನಷ್ಟ.”

“ ಅದು ಸರಿ ! ನನಗೇನೂ ಅದರಿಂದ ನಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಹುಡುಗಿ ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಒಂದು ಹೊರಳುಕಲ್ಲು ಗಂಟುಬಿದ್ದಹಾಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳೆ. ಊರೂರು ಸುತ್ತೋ ನಿಮಗೆ ನಾನೇನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಯಾವಳಾದರೊಬ್ಬ ಹುಡುಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾಳೆ ; ಅವಳಿಗೂ ನಿಮ್ಮಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸು ಬೀಳುತ್ತಿ ; ನೀವೂ ಅವಳನ್ನ ‘ ಲೈಕ್ ’ ಮಾಡ್ತೀರಿ. ಅದರಿಂದ ಒಂದು ‘ ಟೆಂಪರರಿ ಫ್ರೆಂಡ್‌ಷಿಪ್ ’ ಬೆಳೆಯುತ್ತೆ. ಆದರದು ‘ ಬೈಂಡಿಂಗ್ ’ ಆಗೊಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಇದೊಂದು ನನ್ನ ಅನುಭವ. ಅವಳನ್ನ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಂತೆ. ಅದು ನನ್ನಿಂದ ಅಸಾಧ್ಯ.”

“ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನಗೇಕೆ ಹೇಳ್ತೀರಿ ? ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಂಧ, ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟ-ನಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನನಗೇನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ? ”

“ ನಿಮ್ಮಿಂದ ನನಗೊಂದುಪಕಾರವಾಗಬೇಕಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ.....”

“ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಎಳೆಬೇಡಿ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರ
ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳೋ ಸ್ವಭಾವ ನನಗಿಲ್ಲ”.

“ನಿಮಗೇನೂ ನಾನು ತೊಂದರೆ ಕೊಡೊಲ್ಲ. ಅವಳಿಂದ
ದೂರವಾಗಬೇಕೂಂತ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡ್ತಿದೇನೆ. ಆದರೆ ಅವಳೆದುರಿಗೆ
ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಏಕೆ? ನಿಮ್ಮನ್ನು ತಿಂದುಬಿಡುವಳೇನು? ನಿನ್ನ ಮದುವೆ
ಯಾಗೋದು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲಾಂತ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಿಬಿಡಿ.
ಮುಂದೆ ಕಾಲಮಿರಿಬಂದಾಗ ಅವಳ ಕೈಬಿಡೋದಕ್ಕಿಂತ ಈಗಲೇ
ಆ ಕೆಲಸಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿ ಆಕೆಗೂ ಕ್ಷೇಮ, ಅಲ್ಪೇ.”

“ಹೌದಾದು! ಅದಕ್ಕಾಗೇ ಈ ಬಾರಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.
ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯಬೇಡಿದ್ದು.”

“ಏಕೆ? ಆಕೆ ಸಹವಾಸ ನೀವು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದಾಗಲೇ
ನಾದರೂ ನಾನು ನೆರವಾಗಿದ್ದೇನೆ?”

“....ಇ....ಇಲ್ಲ!”

“ಮತ್ತೆ ಈಗೇಕೆ ನಾನು? ನಿಮ್ಮ ತುರಿಕೆ; ನೀವೇ
ತುರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ....”

“ಅದುಸರಿ ಸಾರ್! ಆದರೆ As a man to man...
ನಿಮ್ಮನ್ನು ‘ರಿಕ್ವೆಸ್ಟ್’ ಮಾಡಿಕೊಳ್ತೇನೆ....

“ಅದು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಡಿ!”

“ನೀವೊಂದ್ಕೂತು ಆಕೆಗೆ....”

“ನಾನ್ಯಾವ ಮಾತೂ ಆಕೆಗೆ ಹೇಳೋಕೆ ಹೋಗೊಲ್ಲ.
ನೀವುಂಟು-ಆಕೆಯುಂಟು.”

“ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ! ನೀವೇನೂ ಹೇಳಬೇಡಿ. ಆಕೆಗೊಂದು ಕಾಗದ
ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನವಳ ಕೈಗೆಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರಾಯಿತು. ಅಷ್ಟೆ!”

“ ನೀವೇನು ಮಾಡ್ತೀರಿ ? ನೀವೇ ಏಕೆ ಕೊಡಬಾರದು ? ”

“ ಅವಳು ಕಾಗದವನ್ನೋದಿ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳೋವರೆಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದು, ಒಂದೆರಡು ಸ್ಟೇಷನ್ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಬರ್ತೀನೆ. ನೀವು ಎದುರಿನಲ್ಲೇ ಇರುವಿರಾದ್ದರಿಂದ ಗಲಾಟೆಗೇನೂ ಅವಕಾಶವಿರೋದಿಲ್ಲ.”

“ ನಿಮಗಿದರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡೋಕೆ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆಕೆ ಮುಖ ನೋಡಿ....ಈ ಕಾಗದ ಅವಳ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕೋಹಾಗೆ ಮಾಡ್ತೀನೆ.”

“ ಆ ಕಾಗದಾನ ನಾನು ತಲೆದಿಂಬಿನ ಕೆಳಗೆಲ್ಲಾದರೂ ಇಟ್ಟು ಬರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವಳ ಕೈಗೆ ಅದು ನಾನು ಬೇರೆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಸಿಕ್ಕದೆಹೋದರೆ, ಅಥವಾ ಅವಳೊಂದಿಗೆ ನಾನಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟರೆ ಫಜೀತಿಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಈ ತೊಂದರೆ ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಸ್ನೇಹಿತರಂತೆ ನಿಮ್ಮನ್ನ....”

“ ನಾನ್ಯಾರ ಸ್ನೇಹಿತನೂ ಅಲ್ಲ ; ಎಂದಿದ್ದೂ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಆಕೆಗೆ ಕೇಡಿದ್ದೇ ಇದೆ. ಮುಂದೆ ಎಂದೋ ತಲೇಮೇಲೆ ಬೀಳೋಕೆಲ್ಲು ಈಗಲೇ ಬಿದ್ದೋಗಲೀಂತ ಈ ಕಾಗದಾನ ಅವಳ ಕೈಗೆ ಕೊಡೋಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ತೀನೆ ” ಎಂದ.

“ ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ” ಎಂದುಕೊಂಡು ಆತನು ತನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಲಕೋಟಿಯೊಂದನ್ನು ಗಿರೀಶನ ಕೈಗಿತ್ತ. ಇಬ್ಬರೂ ‘ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟು ’ಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ರೈಲು ಗುಂತಕಲ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತಾಗ ಆತನು ಮತ್ತೆ ಗಾಡಿಯಿಂದಿಳಿದು ಹೋದ. ಆಗ ಸಂಜೆ ೫-೨೨ ಘಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆತನು ಇತ್ತಿಂದತ್ತ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಗಿರೀಶನು ತಾನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಗಾಡಿಯ ಕೆಟರಿಯಿಂದ ಕಂಡನು. ತರುಣಿಯು ಎದ್ದು, ಸಾಬೂನು, ಟವಲು, ಬಾಚಣಿಗೆ, ಕುಂಕುಮ

ಇವುಗಳನ್ನು ಕೈವೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ‘ಬಾತ್‌ರೂಮ್’ಗೆ ಹೋಗಿ ಕದವಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಳು. ಗಿರೀಶನ ಮನಸ್ಸಿಗದೇನು ಹೊಳೆಯಿತೋ, ಆತನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಲಕ್ಶ್ಮೋಟಿಯನ್ನು ಕೆಸೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನೊಡೆದು ನೋಡಿದನು. ಒಳಗೆ ಕೆಲವು ಗಂ ರೂ.ಗಳ ನೋಟುಗಳೂ ಮೂರು ಗಂ ರೂ. ಗಳ ನೋಟುಗಳೂ, ಒಂದು ಕಾಗದವೂ ಇತ್ತು. ಗಿರೀಶನಿಗೆ ಇದು ಸಂದೇಹವನ್ನಂಟುಮಾಡಲು ಕಾಗದವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿದ. ತರುಣಿಯ ಹೆಸರು ಶಶಿಯೆಂದೂ, ಆತನ ಹೆಸರು ದೇವರತ್ನನೆಂದೂ ವ್ಯಕ್ತವಟ್ಟಿತು. ಶಶಿಯು ತನ್ನ ಆಸೆಯನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದೂ, ಅವಳ ಸಹವಾಸದಿಂದ ತಾನು ತೀರ ಬೇಸರಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ತಾನು ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯೂ ತನ್ನಿಂದ ಅನರ್ಥವೇ ನಾದರೂ ಆಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಳು ಕಾಗದದೊಂದಿಗಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ, ತಾನು ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗಲೊಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನಿತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಆ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ದೇವರತ್ನನು ತಿಳಿಸಿದ್ದನು.

ಗಿರೀಶನು ಕಾಗದವನ್ನು ಮಡಿಸಿ, ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತ. ಅನಂತರ ತನ್ನ “ಲೆಟರ್ ಕೇಸಿ”ನಿಂದ ಬೇರೊಂದು ಲಕ್ಶ್ಮೋಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಆ ಕಾಗದವನ್ನು ಮತ್ತು ಎರಡು ಗಂ ರೂ. ಗಳ ನೋಟುಗಳನ್ನೂ ಅದರೊಳಗಿಟ್ಟು ಅಂಟಿಸಿ, ಉಳಿದ ನೋಟುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೆಸೆಯೊಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಶಶಿಯು ಇನ್ನೂ ‘ಬಾತ್‌ರೂಮ್’ನಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿ ತಾನು ಅಂಟಿಸಿದ್ದ ಲಕ್ಶ್ಮೋಟಿಯನ್ನು ಶಶಿಯು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಬರ್ತಿನ ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿದ. ಒಂದುವೇಳೆ ಅವಳೇನಾದರೂ ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲಿಚ್ಛಿಸಿದರೆ ಆಗ ಅದು ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವದೆಂದೂ, ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಳೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿ,

ತನ್ನ ಕಡೆಯ ಕಿಟಕಿಯಿಂದಾಚೆ ತಲೆಹಾಕಿ ದೇವರತ್ನನ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಕೊಟ್ಟ. ೫-೩೫ ಆಗಲು ಮೊದಲನೆಯ ಘಂಟೆಯ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಬಂತು. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕಡೆಯೂ ಅರಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಪ್ಲಾಟ್ ಫಾರಮ್‌ನ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರತ್ನನು ಷರಾಯಿ ಜೇಬುಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡ. ಮತ್ತೆ ರೈಲು ಕದಲುವವರೆಗೂ ಗಿರೀಶನು ಅವನ ಮೇಲಿಂದ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊರಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಘಂಟೆ ೫-೪೦ ಆಯಿತು. ರೈಲು ಕದಲಿತು. ದೇವರತ್ನನು ಗಿರೀಶನಿಗೆ ಭರವಸೆಕೊಟ್ಟಿದ್ದಂತೆ ಬೇರೆ ಕಂಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಹತ್ತಿ ಕೂಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ರೈಲು ಗುಂತಕಲ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನನ್ನು ದಾಟಿತು. ಗಿರೀಶನು 'ನಾನೆಂದು ಕೊಂಡಂತೆಯೇ ಮಾಡಿದ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ತಲೆಯ ನ್ನೊಳಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಒಂದು ಸಿಗರೇಟು ಹಚ್ಚಿ 'ಬಾತ್ ರೂಮ್'ನ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ಶಶಿಯು ತನಗಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯದ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದೆ 'ಬಾತ್‌ರೂಮ್'ನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶೃಂಗಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಳಾಗಿ ದ್ದಳು. ಗಿರೀಶನು ಯೋಚನಾಮಗ್ನನಾಗಿ ಕುಳಿತನು.

ರೈಲು ಗುಂತಕಲ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿಗಳಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗಿತ್ತು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಶಶಿಯು 'ಬಾತ್ ರೂಮ್'ನಿಂದ ತನ್ನ ಮುಖಾಲಂಕಾರವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಗಿರೀಶನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು 'ಇವರಲ್ಲಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರಮ್‌ನ ಮೇಲೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ರೈಲು ಕದಲಿತು ಬಹುಶಃ ಅಲ್ಲೇ ಹತ್ತಿರದ 'ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್'ಗೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಮುಂದಿನ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದು” ಎಂದು ಗಿರೀಶನು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟ. ಶಶಿಯು ನಿಶ್ಚಿಂತಳಾಗಿ ತನ್ನ ಸೋಪು, ಟವಲು, ಕುಂಕುಮದ ಭರಣಿ,

ಬಾಚಣಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೈಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ, ಸ್ವಸ್ಥ ಚಿತ್ತಳಾಗಿ ಕುಳಿತು ಮತ್ತೆ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೆಟ್ಟಳು. ಗಿರೀಶನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ಶಶಿಯು 'ಬರ್ತಿ'ನ ಕೆಳಗಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಹೋಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನದರೆ ಬದಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕಾಗದದಕಡೆಗೆ ಅವಳ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವುದು ಹೇಗೆಂದು ಯೋಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಸ ರಿ ಯಾ ದ ಯಾವ ಉಪಾಯವೂ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. " ಸರಿ ! ನಾನೇಕಿಷ್ಟು ಪೇಚಾಡಬೇಕು. ಅವಳ ಹಣೇಬರಹ ನನ್ನ ಕೆಲಸ ನಾನು ಮಾಡಿ, ಕೈತೊಳೆದು ಕೊಂಡುಬಿಡ್ತೀನಿ. ಆ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿ. ನನಗೇನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ " ಎಂದುಕೊಂಡು,

" ಅದೇನೋ ಕಾಗದ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆ ನೋಡಿ ; ನಿಮ್ಮದೇ ಇರಬಹುದು. ಎಲ್ಲೋ ಗಾಳಿಗೆ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿರಬೇಕೂಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ " ಎಂದೊದರಿಬಿಟ್ಟು. ಶಶಿಯು 'ಎಲ್ಲಿ ?' ಎಂದು ಕೊಂಡು ಬಗ್ಗಿ 'ಬರ್ತಿ'ನ ಕೆಳಗೆ ನೋಡಿದಳು. ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಬದಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಲಕ್ಕೋಟಿಯನ್ನು ನಿರಾಸಕ್ತಳಾಗಿ ಕೈಗೆತ್ತಿ ಕೊಂಡು ನೋಡಿದಳು. ಅದರೊಳಗೆ ಏನೋ ಕಾಗದವಿದ್ದಂತಿದ್ದರೂ ಲಕ್ಕೋಟಿಯಮೇಲೆ ವಿಳಾಸವಾವುದೂ ಇರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಗಿರೀಶನಕಡೆ ನೋಡಿ, 'ಇದು ಯಾರದ್ದೋ ಏನೋ ಒಂದೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮದೇ ಏನಾದರೂ ಇದ್ದೀತು ನೋಡಿ ' ಎಂದು ಕೈಚಾಚಿ ಗಿರೀಶನಿಗೆ ಕೊಡಲು ಹೋದಳು.

" ನನ್ನದಂತೂ ಅಲ್ಲಾ ನೋಡು ಖಂಡಿತ. ನನ್ನ ಕಾಗದಗಳನ್ನ ಹಾಗೆ ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಗೊಡೋದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮವರು ಇಲ್ಲಿಂದ ಇಳಿದು ಹೋಗೋಮುಂಚೆ ಅದು ಅವರ ಕೈಲಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದೇ ಅದೆಲ್ಲೋ ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿರಬೇಕು " ಎಂದು ಗಿರೀಶನು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟು. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ " ನಾನಂತೂ

ಸುಳ್ಳೇನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ; ಆದಷ್ಟೂ ನಿಜವನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಾಪಾನೂ ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಗಂಟು ಬೀಳೋದಿಲ್ಲ.” ಎಂಬ ಸಮಾಧಾನವುಂಟಾಯಿತು.

ಲಕ್ಶ್ಮೀಬಾಯಿ ದೇವರತ್ನ ನದೆಂದು ದೃಢಪಟ್ಟಮೇಲೆ, ಅದರಲ್ಲೇ ನಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನೊಡೆದು ನೋಡಲು ತನಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಶಶಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಿ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಲಕ್ಶ್ಮೀಬಾಯಿ ನ್ನೊಡೆದಳು. ಗಿರೀಶನು ಇನ್ನು ತಾನತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು ಕ್ಷೇಮವಲ್ಲ ವೆಂದು ಬಗೆದು ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ವತ್ರಿಕೆಯೊಂದರ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ತಿರುವಿಹಾಕುತ್ತ, ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಲಕ್ಶ್ಮೀಬಾಯಿಲ್ಲಿ ನೋಟುಗಳಿದ್ದದರ ಅರ್ಥ ಶಶಿಗೆ ಹೊಳೆಯದಿರಲು, ಕಾಗದದ ಮಡಿಕೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಅದರ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು ಓದಿದಳು. ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ತುಟಿಗಳು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕಂಪಿಸಿದವು. ಆದರೆ ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಅವುಗಳ ಕಂಪನ ನಿಂತಿತು. ಮುಖವು ವಿನರ್ಣವಾಯಿತು ದಂಗು ಬಡಿದವ ಳಂತೆ ಹಾಗೆಯೇ ತಲೆದಿಂಬುಗಳಿಗೆ ಒರಗಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಳು.

ರೈಲು ಆದೋನಿ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತಾಗ ಶಶಿಯು ಎಚ್ಚೆತ್ತಳು. ಗಾಡಿಯು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ೨೦ ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲವೂ ಅವಳು ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ನ ಕಡೆಯಿಂದ ತನ್ನ ‘ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್’ನ ಕಡೆಗೆ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಆಲಿಸಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸಪ್ಪಳವು ತೀರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಬಂದಾಗ ಅತ್ತ ತಿರುಗಿ ನೋಡುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಂಟಾದರೂ, ಬಿಗುಮಾನದಿಂದ ಆ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಹಾದು ಮುಂದೆ ಹೋದೊಡನೆಯೇ ಅವಳ ಆಶೆಯು ನಿರಾಶೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೆ ರೈಲೂ ಕದಲಿತು. ದೇವರತ್ನನು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನವನು ಹಿಂದಿರುಗುವ ಆಶೆದೂರವಾಯಿತು. ನಡು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೈ ಬಿಟ್ಟದ್ದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ತಾನು ಅವನ ವಶಕ್ಕೊಪ್ಪಿಸಿದ

ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವಕ್ಕೆ ೨೦ ರೂ. ಗಳ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಿ, ಕೊಟ್ಟು ಅವಮಾನ ಗೊಳಿಸಿಯೂ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆಂದು ರೋಷಗೊಂಡು ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದಳು. ಕೈಯಲ್ಲಿ, ಲಕ್ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎರಡು ೧೦ ರೂಪಾಯಿ ನೋಟುಗಳೂ, ಕಾಗದವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಅವುಡುಗಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಅವೆರಡನ್ನೂ ಹರಿದು ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆಸೆದಳು. ಗಿರೀಶನು ತನ್ನ ಕಡೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯಿತೇನೋ ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ದುಃಖ ವನ್ನಡಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಿಟಕಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ತಲೆಕೊಟ್ಟು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದಳು.

ನೋಟುಗಳನ್ನೂ ಹರಿದೊಗೆದುದು ಗಿರೀಶನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ 'ನಾನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು. ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಿದ್ದೆ ೫೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳೂ ಆ ೨೦ ರೂಪಾಯಿ ಹೋದದಾರಿಗೇ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇರಲಿ; ಅಮ್ಮಾವರಿಗೆ ರೂಪಾಯಿಯ ಬೆಲೆ ಗೊತ್ತಾಗುವ ಕಾಲವೂ ಬರುತ್ತೆ' ಎಂದು ಗಿರೀಶನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಅಂದುಕೊಂಡ. ಹೊಟ್ಟೆ ಕೆರೆಯಲಾರಂಭಿ ಸಿತು. ಸಂಜೆ ಅವನೇನೂ ಉಪಾಹಾರ ಸೇವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಯಚೂರು ಸ್ಟೇಷನ್ನನ್ನು ತಲವುತ್ತಲೇ ಟೀ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು.

ಗಾಡಿಯು ರಾಯಚೂರನ್ನು ಸಂಜೆ ೭-೫೭ ಘಂಟೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು. ಗಿರೀಶನು ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಂತೆ ಟೀ ತರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕೊನೆಗೆ ಟೀ ಒಂದೇ ಸಾಲದೆಂದು ಕೆಲವು ಇಡ್ಲಿಗಳನ್ನೂ, ಬಿಸ್ಕತ್ತನ್ನೂ ತರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವೆಲ್ಲ ಒಂದು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಗೇ ಉಳಿದುವು. ತನ್ನೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕೊರಗುತ್ತ ಕುಳಿತಿ ದ್ದಾಗ ತಾನು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಪಾಡನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಗಿರೀಶನು ಹಿಂಜರಿದನು. 'ಇದ್ದರೇನಂತೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇಂತಹವರೆಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ; ಅವರ ಯೋಚನೆಯೆಲ್ಲ ನಿನಗಿಡೆ

ಯೇನು ? ನಿನ್ನ ಪಾಡನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿಕೋ ' ಎಂದವನ ಮನಸ್ಸು ನುಡಿದರೂ ಅವನ ಅಂತರಾತ್ಮವು ಅದನ್ನೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ ; ' ಛಿ ! ಅಂತಹ ಮತಿಗೇಡಿಯಾಗಬೇಡ'ವೆಂದು ಅಂದಿತು. ರೈಲು ರಾಯಚೂರನ್ನು ೮ ಘಂಟೆ ೧೭ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅಲ್ಲಿರುವರೆಗೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ವನು, ಆಗ ಎದ್ದು ಒಂದು ಬಟ್ಟಲಿನಲ್ಲಿ ಟೀ ಬಗ್ಗಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಶಶಿಯ ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದು, ' ಸ್ವಲ್ಪ ಟೀ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ' ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ನುಡಿದ. ಶಶಿಯ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲೋ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವಳಿಗದು ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಗಿರೀಶನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ' ದಯವಿಟ್ಟು ಇದನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ ? ' ಎಂದ. ಆಗವಳು ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿ, ' ನೋ ! ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ' ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು.

ಗಿರೀಶನು, ' ನಿಮ್ಮಿಷ್ಟ ಹಾಗಾದರೆ ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಬುಟ್ಟಿಯಿಂದ ' ಧರ್ಮಾಸ್ ಫ್ಲಾಸ್ಕ್ 'ನ್ನು ತೆಗೆದು ಇದ್ದ ಬದ್ದ ಟೀಯನ್ನೆಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕುಳಿತ. ಅವನಿಗೆ ರೇಗಿಹೋಯಿತು. ಅವನು ಅದುವರೆಗೂ ಯಾವ ಹೆಂಗಸಿಗೂ ಈ ರೀತಿ ಉಪಾಚಾರ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಆರೀತಿ ತನ್ನ ತತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಅಪಮಾನಕ್ಕೀಡಾದುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದನು. ಹೆಂಗಸು-ಗಿಂಗಸೆಂಬ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಮನಸೋಲದೆ ಅದೇ ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಒಂದಾಗುತ್ತಲೊಂದರಂತೆ ಎರಡು ಮೂರು ಸೇದಿಹಾಕಿ ಬಿಟ್ಟ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕೋಪವಿಳಿಯಿತು. ತನ್ನ ಹುಚ್ಚಿಗೆ ತಾನೇ ನಕ್ಕು ಒಂದುಕ್ಷಣ ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತ. ತಲೆಗೇನೋ ಹೊಳೆಯಿತು. ಎದ್ದು ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ ಬಾಗಿಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಚಿಲಕಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ, ಬಂದು ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ದೀಪವಾರಿಸಿಬಿಟ್ಟು, ಶಾಲನ್ನು ಮುಸುಕುಹಾಕಿಕೊಂಡ. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿವಿನ ಬೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ನಿದ್ರೆ ಬರುವಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮುಖದಮೇಲಿನ ಮುಸುಕನ್ನು ಓರೆ

ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶಶಿಯ ಮೇಲೊಂದು ಕಾವಲಿನ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಕಾಲ ಕಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ 'ಇದೆಲ್ಲಿಯ ಗ್ರಹಚಾರ ಗಂಟುಬಿತ್ತವ್ವಾ ನನಗೆ' ಅನ್ನಿಸಿತು.

ರೈಲು ವಾಡಿ, ಷಹಾಬಾದ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನುಗಳನ್ನು ದಾಟಿತು. ಸುಮಾರು ೧೧ ಘಂಟೆಯವರೆಗೂ ಶಿಲಾಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಶಶಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಕದಲಿದಳು. ಅದುವರೆಗೂ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಗಿರೀಶನಿಗೆ ಆಗತಾನೇ ನಿದ್ರೆಯ ರೋಂಪು ಹತ್ತಿತ್ತು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ವಿಪರೀತ ಶ್ರಮವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ರೆವೈಗಳು ಏಕಾಏಕಿ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಪಾಲನೆಮಾಡಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿತು. ಕಣ್ಣು ರೆವೈಗಳು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ 'ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್'ನೊಳಗೆ ಬೆಳಕಿದೆಯೆಂಬ ಅನುಭವವು ಅವನಿಗಾಯಿತು. ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಕಣ್ಣು ರೆವೈಯನ್ನು ತೆರೆದು ನೋಡಿದ. ಅವನ ಭಾವನೆಯು ತಪ್ಪಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ದೀಪ ಹಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಮುಸುಕನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಓರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೋಡಿದನು. ಎದುರಿಗೆ ಶಶಿಯು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಜಾಗ ಖಾಲಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಎದೆ ಧಸಕ್ಕೊದ್ದಿತು. 'ಏನೋ ಅನಿಷ್ಟದ ಸೂಚನೆಯೇ ಅದೆ'ಂದು ಅವನು ಭಾವಿಸಿದ. ಅವನ ತಲೆಯ ಕಡೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ 'ಸದ್ಯ, ಇನ್ನೂ ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲ'ವೆಂದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಸಮಾಧಾನಕರವಾದ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟ.

ಶಶಿಯು ತನ್ನ ಜಾಗದಿಂದ ಕದಲುವ ಮುಂಚೆ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ನಿರ್ಧಾರವಾದೊಡನೆಯೇ ಅದನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಎದ್ದಳು. ರೈಲು ಅತಿವೇಗದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 'ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ' ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣವನ್ನು ಕಂಡು

ಹಿಡಿದು ಆ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದಳು. ಬಾಗಿಲಮೇಲುಗಡೆ ಅವಳ ಕೈಗೆ ನಿಲುಕದಷ್ಟು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಲಕವು ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಆ ಚಿಲಕವನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಗಿರೀಶನು ಮಲಗಿದ್ದ ಬರ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ, ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಆ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಗಿರೀಶನಿಗೆಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗುವುದೋ ಎಂಬ ಭೀತಿ ಬೇರೆ ಇತ್ತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಆ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದ್ವಿಗ ಗಿರೀಶನ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಕೇಳಿ ತಟಕ್ಕನೆ ದೀಪ ಆರಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕಳೆಯಲು, ಚಿಲಕ ತೆಗೆಯುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದಳು.

ಗಿರೀಶನು ಬಹಳಹೊತ್ತು ಕಾಯಲಾರದೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಸುಕನ್ನು ತೆಗೆದು ತಲೆಯನ್ನು ಹೊರಳಿಸಿ, ತಲೆಯಕಡೆಯಿದ್ದ ಬಾಗಿಲಿನಕಡೆ ನೋಡಿದನು. ನೋಡಿದ್ದೇ ತಡ ಹೊದಿದ್ದ ಶಾಲನ್ನು ಕಾಲಿಂದೊದ್ದು ಕೊಂಡೆದ್ದು ಒಂದೇ ಹಾರಿಗೆ ಹಾರಿ ಶಶಿಯ ಜಡೆ ಹಿಡಿದು ಒಂದು ಕೈಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಿಟಕಿಯಿಂದಾಚೆ ಮುಕ್ಕಾಲುಭಾಗ ಹೊರಬಿದ್ದಿದ್ದ ಅವಳ ದೇಹವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ದರದರನೆ ಎಳೆದು ಕೊಂಡೆತ್ತಿ ತಂದು, ಅವಳ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಳನ್ನು ಉರುಳಿಸಿ ದೀಪಹಚ್ಚಿ,

“ಎನು ಈ ಹುಚ್ಚಾಟದ ಅರ್ಥ ?” ಎಂದು ವ್ಯಗ್ರನಾಗಿ ಕೇಳಿದನು.

ನನ್ನಿಷ್ಟ ಬಂದಹಾಗೆ ನಾನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ತೇನೆ. ಮಧ್ಯೆ ತಲೆಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರೋಕೆ ನೀವ್ಯಾರು ?” ಎಂದು ಶಶಿಯು ಕೆರಳಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತಳು.

“ನಾನ್ಯಾರಾದರೂ ಆ ಗಲಿ ; ನನ್ನಿಷ್ಟಬಂದಹಾಗೆ ನೀನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾನೇನು ನಿನಗೆ.

ದ್ರೋಹಮಾಡಿದ್ದು ? ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂಕೂ ಕೋಟಿ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನೇ ಹುಡುಕಬೇಕೆ ನೀನು, ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಗೇಡಿತನಕ್ಕೆ ದಂಡ ತೆರೋಕೆ. ಹಾಗೆ ಸಾಯಬೇಕೂಂತನ್ನೋ ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಇನ್ಯಾವ 'ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್' ಗಾದರೂ ಹೋಗಿ ನಾಲ್ಕು ಸ್ಟೇಷನ್ ಕಳೆಯೋವರೆಗೆ ಕೂತಿದ್ದು ಆಮೇಲೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಸತ್ತಿದ್ದರೆ ಯಾರು ಬೇಡಾಂತಿದ್ದರು ? ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ 'ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್' ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೇನು ನಿನ್ನ ಈ ಅವನಾನ ನಾಟಕದ ಕೊನೇ ಅಂಕಕ್ಕೆ ?" ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದ. ಶಶಿಗೆ ಕೋಪ ವಿನೂ ಹೆಚ್ಚಿತು.

“ನಿಮ್ಮನ್ಯಾರು ಬಾ ಅಂದ್ರು ಈ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ? ಗಾಡಿಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೂಂತ ಮನಸ್ಸು ಬಂದರೆ ಹಾರಿಕೊಳ್ತೀನೆ. ನಿನ್ನಾರು ತಡೆಯೋಕೆ ?” ಎಂದು ಎದ್ದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬಾಗಿಲಕಡೆ ಹೊರಟಳು. ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಆಗ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಚಂಡಿಯ ರೌದ್ರಾವೇಶವು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಗಿರೀಶನು ಎಂದೂ ಹೆಂಗುಸರ ಮೈಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕಿದವನಲ್ಲ. ಇಂದು ಅವನ ಹಣೇಬರಹಕ್ಕೆ ಎರಡನೆಯಬಾರಿ ಅವನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಅವನ ಸ್ಫುರ್ದವೆಲ್ಲಾ ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಈ ಹೆಣ್ಣು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿಯೇಬಿಡುವ ಜಾತಿಯವಳೆಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಖಂಡಿತವಾದ ಮೇಲಂತೂ ಅವನ ಎದೆ ಡವಡವನೆ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. ನಡುಗಿ, ಶಶಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಒರಟಾಗಿ ಹಿಡಿದಳೆಂದು ಅವಳ ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ದೂಡಿ ದನು. ಅವಳಿಗದರಿಂದ ನೋವೂ, ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರೋಧಾಸಹ್ಯಗಳೂ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅವನ ಮೇಲೆ ಬೈಗಳ ಮಳೆ ಕರೆದು,

“ಯು ಆರ್ ಎ ಬ್ರೂಟ್” ಎಂದಳು. ಗಿರೀಶನು, ‘ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಫಾರ್ ದಿ ಕಾಂಪ್ಲಿಮೆಂಟ್’ ಎಂದ.

“ನಿಮಗೆ ‘ಮ್ಯಾನರ್ಸ್’ ಕೂಡಾ ಇಲ್ಲ”

“ಮ್ಯಾನರ್ಸ್” ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬುದ್ಧಿ-ವಿವೇಕಗಳಾದರೂ ಇವೆ. ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಮತಿಗೆಟ್ಟಿಲ್ಲ”ವೆಂದುತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ. ಶಶಿಗೆ ಕೋಪವು ಉಕ್ಕೇರಿ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದಂತಾಗಿ, ಕೊನೆಗೆ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರುಕ್ಕಿತು. ಅದುವರೆಗೂ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವಳ ಹೃದಯ ವೇದನೆಯು ಅಳುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಾರಾಗ ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. ಹಾಸಿಗೆಯ ದಿಂಬಿನಲ್ಲಿ ಮುಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅವನ್ನು ಕಂಡು ಗಿರೀಶನಿಗೂ ಧೈರ್ಯವುಂಟಾಯಿತು. ಒಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು, ‘ದೇರ್ ಯು ಆರ್! ದೆಟೇಸ್ ಬೆಟರ್,’ ಮನಃಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅತ್ತುಬಿಡು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗತ್ತೆ” ಎಂದು ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು.

ಗಿರೀಶನು ನಾಲ್ಕುಮಂದಿ ಪುಂಡರನ್ನು ಎದುರಿಸಬಲ್ಲಂತಹ ಕೆಚ್ಚಿದೆಯವನು. ವಾಗ್ವಾದಕ್ಕೆ ನಿಂತರೂ ನೋಲದಂತಹ ಚುರುಕು ಬುದ್ಧಿಯವನು; ಹೆಂಗುಸರ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಹೆದರುವಂತಹ ಭೀರುವಲ್ಲ; ಮಾತಿಗೆ ಮಾತನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಚುಚ್ಚುವಂತೆ ಆಡುವ ಸ್ವಭಾವದವನು. ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಅವನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೇ ಯಾರಾದರೂ ನರಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಹೃದಯವು ‘ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ!’ ವೆಂದರೂ, ಅವನ ಮನಸ್ಸು ‘ನನಗೇಕೆ ಇದರ ಗೊಡವೆ; ಅವರವರ ಪಾಡು ಅವರಿಗೆ ಎನ್ನುವಂತಹುದು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಅವನ ಹೃದಯ-ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧವಾದರೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸೇ ಕೊನೆಗೆ ಜಯಭೇರಿ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಮೇಲೆದ್ದು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಶಕ್ತಿಯುತ ಪುರುಷನು ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗುಸಿನ ಅಳುವನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾಗದವನಾಗಿದ್ದನು. ಇದುವರೆಗೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಅಳುವಿನ ಅಸ್ತ್ರ-ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಯಾರೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ಅಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಕುಳಿತನು. ಶಶಿಗೆ ಆಗ ಏನು

ಹೇಳಿ, ಅವಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಅವನ ಚುರುಕು ಬುದ್ಧಿಗೆ ಹೊಳೆಯದಾಯಿತು. ಅವನು ಮೊದಲು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಕೇವಲ ನಿರ್ಗತಿಕನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದನು; ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಇಂದು ಹಲವಾರು ಸಹಸ್ರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿಸಬಲ್ಲಂತಹವ ನಾಗಿದ್ದ. ಅವನು ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹವರು ಹಲವರಿದ್ದರು. ಅವನ ಹೃದಯವನ್ನು ಹರಿದು ಪಂಜು ಹಿಡಿದು ಹುಡುಕಿದರೂ ಅವನಿಗೆ ಯಾರೊಡನೆಯೂ ಗೆಳೆತನದ ಭಾವವಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಇರುವುದೇ ಮೇಲೆಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸು ನುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ತತ್ವಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವ್ಯಾಪಾರವಹಿ ವಾಟುಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲುಗೈ ವಡೆದಿದ್ದ ಗಿರೀಶನ ಚಾಣಾಕ್ಷಮತಿಯು ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಂಕಾಯಿತು. ಐದು ನಿಮಿಷ ಕಳೆಯಿತು; ೧೦ ನಿಮಿಷ, ೧೫ ನಿಮಿಷ ಕಳೆಯಿತು; ಶಶಿಯ ಅಳುವು ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಅವನಿಗೇನು ಮಾಡಲೂ ಹೊಳೆಯದೆ, 'ಫ್ಲಾಸ್ಟಿ'ನಿಂದ ಎರಡು ಗಾಜಿನ ಲೋಟಗಳಿಗೆ ಟೀ ಬಗ್ಗಿಸಿದ. ಒಂದು ಲೋಟವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಶಶಿಯ ತಲೆಯಬಳಿ ನಿಂತು,

“ ಸ್ವಲ್ಪ ಟೀ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ; ಸಮಾಧಾನವಾದೀತು ” ಎಂದ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗೌರವಕೊಡುವ ಜಾತಿಗೇ ಗಿರೀಶನು ಸೇರಿದವನು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಔಚಿತ್ಯಮೀರಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಾಗ, ಅವರು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ರೇಗಿ, ಏಕವಚನದಲ್ಲೇ ಮಾತನಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಕೋಪವು ಸಹನೆ ತಪ್ಪಿದೆಯೆನ್ನು ವುದಕ್ಕೆ ಅದೊಂದೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಮರುಕ್ಷಣವೇ ತನ್ನ ಆಚಾರಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ ವಾಗಿ ತಾನು ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡು, ನಾಚಿ ಮತ್ತೆ ಶಾಂತಭಾವ ತಾಳಿ ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಶಶಿಯು ಕಿವಿಗೊಡಲಿಲ್ಲ; ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದನು.

ಶಶಿಯು ತಲೆ ಎತ್ತದೆಯೇ “ಸುಮ್ಮನೆ ನನಗೇಕೆ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ; ನನಗೆ ಬದುಕೋ ಆಸೆಯಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ” ಎಂದಳು. ಗಿರೀಶನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ರೇಗಿಹೋಯಿತು. ಟೀ ಲೋಟವನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಇಟ್ಟು,

“ಮಹಾತಾಯಿ ! ನೀನು ಸತ್ತರೆ ನನಗೇನಾಗಬೇಕು. ನಾನೇನೂ ನಿನಗೆ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ನನ್ನ ನಾನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ನೀನೇನಾದರೂ ಈ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟರೆ ನಾಳೆ ಬೊಂಬಾಯಿ ಸ್ಪೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ರೈಲಿನಿಂದ ಇಳಿಯೋಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನನಗೆ ಕೈಕೋಳಗಳು ಕಾದಿರುತ್ತೆ. ನಿನಗ್ಗೇಗೆ ಗೊತ್ತಾದೀತು ನನ್ನ ಗತಿ ಏನಾಗುತ್ತೀಂತ ?” ಎಂದ.

ಶಶಿಯು ಮೆಲ್ಲನೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಅವನಕಡೆ ನೋಡಿ, “ನನ್ನ ಗತಿ ಏನೂನ್ನೋದು ನಿಮಗ್ಗೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗ್ಬೇಕು. ನಾನು ಸಾಯಲೇಬೇಕು; ಸತ್ತೇ ಸಾಯ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹಲ್ಲು ಕಚ್ಚಿದಳು.

“ನೀನು ಸಾಯೋದೊಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಕನಸ್ಸಲ್ಲೂ ನನ್ನ ಮುಖ ಕಾಣದೇ ಇದ್ದ ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಒಂದು ಉರುಲೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಟ್ಟು ಸಾಯೋ ನಿರ್ಧರಾನೂ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ.... ಅದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯ.”

“ನಾನು ಸತ್ತರೆ ನಿಮ್ಮ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಯಾಕೆ ಉರುಲು ಬೀಳ ಬೇಕು ? ನಿಮಗೂ ನನಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ ?”

“ಅದೇ ನನಗೇಗ ಬಂದಿರೋ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ ! ನಿನಗೂ ನನಗೂ ಈಗ ಸಂಬಂಧವೇನೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ್ರೂ, ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಒಂದು ಸಂಬಂಧಾನ ಗಂಟುಹಾಕಿಬಿಡ್ತಾರೆ. ನಿನಗೆ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯ ಗುಂತಕಲ್ ಸ್ಪೇಷನ್ನಿನಲ್ಲೇ ಸಾಯಂಕಾಲ ಇಳಿದುಬಿಟ್ಟು, ಈ ಗಾಡೀಲಿ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ನಾನು ಉಳುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ರೈಲ್ವೆ

ಪೊಲೀಸಿನವರೂ, ಗಾರ್ಡ್ ಆಗಿನಿಂದಲೇ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿರಬಹುದು. ಅದೂ ನಾವು ಸೆಕೆಂಡ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿರೋದರಿಂದ ಇನ್ನಷ್ಟು ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗೇ ಬಿದ್ದಿರ್ತೀವಿ. ನಾಳೆ ನಿನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೂ ಸುದ್ದಿ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೆ. ಮಧ್ಯದ ಸ್ಟೇಷನ್ನುಗಳಲ್ಲೇ ರೈಲ್ವೆ ಪೊಲೀಸಿನವರು ತಮ್ಮ ಅನುಮಾನ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಒಡವೆ ಮತ್ತು ಆಸೆಗೋ ಇಲ್ಲಾ ಇನ್ಯಾವುದಾದ್ರೂ ಕಾರಣದಿಂದೋ ಖೂಸಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೇಂತ ಗುಮಾನಿ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಹಿಡ್ಕೊಂಡ್ಲೋಗ್ತಾರೆ. ಸರಿ! ಆಮೇಲೆ ನನಗೆ ಗಲ್ಲೇ ಗತಿ. ನಿನಗೇನು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಾಗಿ ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರಿಬಿಡ್ತಿ.’

“ಹೌದು! ನೀವೇನೂ ನನ್ನ ಕೊಲೆಮಾಡೊಲ್ಲವಲ್ಲ; ನಾನಾಗಿ ತಾನೇ ಸಾಯ್ತೀನಿ?”

“ಹೌದೂ! ಆದರೆ ಆ ಮಾತು ಪೊಲೀಸಿನೋರಿಗೆ ಮಂದಟ್ಟು ಮಾಡಿಸೋಕೆ ನೀನು ಬದುಕಿರೊಲ್ಲವಲ್ಲ? ‘ಸನ್ನಿವೇಶಕ ಸಾಕ್ಷ್ಯ’ಗಳ ಜೋಮಾಲೆ ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ನನ್ನ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸೋವರ್ಗೂ ಪೊಲೀಸಿನವರಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಾಯಾದಿ ಮಾತ್ಸರ್ಯವಿರುತ್ತೆ. ನನಗೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡೋಕೆ ನನಗ್ಯಾರೂ ಶ್ರೀಮಂತ ಬಂಧುಗಳಿಲ್ಲ; ಗೊತ್ತಾಯಿತೆ? ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ನಾನೂ ಏನೋ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯಾಂತ ಆಗಿದ್ದೇನೆ; ನನ್ನ ಪ್ರೇತವಾಗಿ ಮಾಡೋಕೆ ನೀನೊಬ್ಬಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡೆ. ಈ ಹಾಳು ಗಾಡೀಗೆ ಹತ್ತಿದ ಘಳಿಗೆನ ಶಪಿಸೋದೋ, ಇಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಶಪಿಸೋದೋ ನನಗ್ಯಾವುದೂ ತೋಚೊಲ್ಲ.”

ಶಶಿಯ ಮುಖಭಾವ ಬದಲಾಯಿತು. ‘ನಾನದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ’ ಎಂದಳು.

“ನಿನಗಂತಹ ಯೋಚನೆಯೂ ಹೊಳೆಯೋದೇ ಇಲ್ಲಾನ್ನೋದು ಖಂಡಿತ. ಹಾಗೆ ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ನಿನಗೆ ಇದ್ದಿದ್ರೆ ಹೀಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಪ್ರಾಣಾ ಕಳಕೊಳ್ಳೋ ಸಂದರ್ಭ ಬರುತ್ತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.”

“ನನ್ನ ವಿಷಯ ನಿಮಗೇನು ಗೊತ್ತು?” ಎಂದು ಶಶಿಯು ಮುಖ ಗಂಟೆಕ್ಕಿಕ್ಕೊಂಡು ಕೇಳಿದಳು.

“ಓ! ‘ಡೋಂಟ್ ಬಿ ಸಿಲ್ಲಿ’; ನನಗೆ ಪ್ರಪಂಚ ಏನೂ ಅನ್ನೋದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದಿದ್ದೆ ನಾನು ಹೀಗಿರ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಆತ ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದನೇನು?”

“ಸ್ವಲ್ಪ ಸೂಚನೆಕೊಟ್ಟು; ಉಳಿದದ್ದು ಊಹಿಸಿದೆ.”

“ಆತನನ್ನೇ ಪೂರಾ ನಂಬಿದ್ದೆ; ನನ್ನ ಕೈಬಿಟ್ಟು.”

“ನಿನಗೆ ತಕ್ಕ ಶಾಸ್ತಿ ಆಯಿತು. ನಿನ್ನ ಮನೆಯೋರೂ ನಿನ್ನ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಂಬಿರಲಿಲ್ಲವೇನು? ಅವರ ಯೋಚನೆ ಏಕಾದರೂ ಮೊದಲು ನಿನಗಿತ್ತಿ? ಅವರು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೋ ಏನೋ; ಅದಕ್ಕೆ ತಿಲಾಂಜಲಿಕೊಟ್ಟು ನೀನು ಹೇಗೆ ಅವರ ಕೈಬಿಟ್ಟೋ ಹಾಗೇ ಆತನೂ ನಿನ್ನ ಕೈ ಬಿಟ್ಟ. ಕಳ್ಳನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಳ್ಳನ ಕಳ್ಳಾಂತ ಬೈಯೋಕೆ ಸುಧ್ಯವೆ?” ಎಂದು, ಗಿರೀಶನು ಮತ್ತೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಒಂದು ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ.

“ನೀವು ಆತನನ್ನೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ; ಗಂಡಸರೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ. ತವ್ವೆಲ್ಲ ಹೆಂಗುಸರ ತಲೆ ಮೇಲೆ.”

“ಅವನೇನೂ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮಗನಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅವನ ಪರವಾಗಿ ನಾನು ಮಾತಾಡ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವನ ವಿಚಾರವಲ್ಲ ನಾನು ಮಾತಾಡ್ತಿರೋದು, ನಿನ್ನ ವಿಚಾರ. ನಿನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ-‘ಹೊಸ ನೀರು ಬಂದು ಹಳೇ ನೀರನ್ನೂ ಕೊಚ್ಚೊಂಡು ಹೋಯ್ತು’ ಅನ್ನೋ ಹಾಗೆ ಅವನು ಮಧ್ಯೆ ಬಂದು ಇದ್ದ ನೆರಳೂ ಕಳೆದು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಾಂತರ ಮಾಡಿಟ್ಟು ಹೊರಟಿದ್ದ. ಈಗ ಉಳಿಯಿರೋದೇ ನೀನು. ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ನಿನ್ನ ಕೈಲಿಟ್ಟೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ....?”

“ನಾನು ಸಾಯೋಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೇನೆ; ಆದ್ರಿಂದ ನನ್ನ ವಿಚಾರ ಏನೂ ಯೋಚ್ಛೆ ಮಾಡೋಕೆ ನಾನು ಹೋಗಿಲ್ಲ.”

“ಸಾಯ್ಲೇಬೇಕಂತನ್ನೋ ಅಸೆ ಇದ್ರೆ ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೋಗ್ತೇನೆ. ಅಮೇಲೆ ನೀನು ಇನ್ಯಾವುದಾದ್ರೂ ರೈಲು ಹತ್ತಿ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣ ಬಿಡು. ಆದರೆ ಇನ್ಯಾರಾದರೂ ನನ್ನಾಗೇ ಒಬ್ಬ ಬಡಪಾಯಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದು ನಿನ್ನಿಂದ ಅವನೂ ಸಾಯ ಬೇಕಾದರೆ ದೇವರೇ ಅವನ್ನ ಕಾವಾಡಬೇಕು. — ನೀನು ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸಾಯೋ ಯೋಚನೆ ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರ್ದು? ಅದರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ತೊಂದ್ರೆ ಇರೊಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಹೆಣ ಒಂದುದಿನ ತೇಲ್ತಾ ಬಂದು ಎಲ್ಲಾದರೂ ತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದುಕಡೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತೆ. ಯಾರಿಗೂ ನಿನ್ನ ಗುರ್ತಿರೊಲ್ಲ. ಯಾವುದೋ ಬೇವಾರಸು ಹೆಣ್ಣಾಂತ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟೀ ವಶಕ್ಕೊಪ್ಪಿಸಿಬಿಡ್ತಾರೆ.....ಏಕೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಾರದು?”

ಶಶಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಪಳ್ಳನೆ ನೀರುಕ್ಕಿಬಂತು. “ಯಾಕೆಷ್ಟು ಚಾಕುವಿನಿಂದ ಇರಿದಹಾಗೆ ಮಾತಾಡ್ತಿರೀ? ನನ್ನ ಪಾಡು ನನ್ನದು. ನಾನು ಹೇಗಾದರೂ ಸಾಯ್ತೇನೆ, ನಿಮಗೇನು ಅದನ್ನ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು?” ಎಂದಳು.

“ಸಾಯೋದೇನೂ ಮಹಾ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲ; ಅಸ್ಥಿತಪ್ಪಿ ನಾವೇನೋ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೀವಿ. ಹುಟ್ಟಿದಮೇಲೆ ಸಾಯೋದು ಖಂಡಿತ. ಹಾಗೇ ನಾವು ಆಗಾಗ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡೋದೂ ಇನ್ನಷ್ಟು ಖಂಡಿತ. ಆದರೆ ಒಂದು ಸಲ ತಪ್ಪಿದಾಕ್ಷಣಕ್ಕೇ ಪ್ರಸಂಚಾನೆ ಮುಳುಗಿಹೋಯ್ತಂತ ಹೋಗಿ ಪ್ರಾಣಾ ಕಳಕೊಳ್ಳೋದರಲ್ಲೇನೂ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಎಡವಿ ಗಾಯವಾದರೆ, ವಿಧಿವಶಾತ್ ಅದ ಆ ಗಾಯಾನ ನಾಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಎಡವದಹಾಗೆ ನಡೆಯೋದೇ ಬುದ್ಧಿ

ವಂತಿಕೆ. ಅದು ಬಿಟ್ಟು ನಡೆಯೋದೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿ. ಅದು ಮಂಕುತನ. ಹುಚ್ಚರೂಂತಾರೆ. ಇರಬೇಕು-ಇದ್ದು ಗೆಲ್ಲಬೇಕು.”

“ ಸರಿ ! ಆಯಿತು ಇದ್ದು ಮುಂದೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕೂಂತ ನಿಮ್ಮಭಿಪ್ರಾಯ ? ”

“ ಅದು ನಿನ್ನ ತಲೆಗೆ ಹತ್ತಿದ್ದು. ನನಗೇನು, ಏನುಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಿಕೊ. ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದೋಳು ನೀನು ; ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರೋ ದಾರಿ ನೀನೇ ಹುಡುಕಿಕೋಬೇಕು.”

“ ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗಿನ್ನಷ್ಟು ನೋವುಂಟುಮಾಡಬೇಡಿ; ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡೀನೂ ನೀವು ಹೀಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ಕೊರಳು ಕೊಯ್ಯುತ್ತ ಹೋಗಬೇಡಿ.” ಎಂದು ಶಶಿಯು ಗದ್ದದ ಸ್ವರದಿಂದ ನುಡಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಗಿರೀಶನು ತಟಕ್ಕನೆ ತನ್ನ ಸಿಗರೇಟಿನ ಹೊಗೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಅವಳ ಮುಖದ ಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹೊರಳಿಸಿ “ ನಾನು ನಿಜವಾದ ಮಾತುತಾನೆ ಹೇಳಿದ್ದು ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಶಶಿಯು ಅಳು ತಡೆಯಲಾರದೆ ತನ್ನ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು. ಗಿರೀಶನು ಮತ್ತೆ ಎದೆಗೆಟ್ಟು ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾದ. ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಟೀ ಲೋಟಗಳು ಬಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರತೇ ಬಿಟ್ಟದ್ದ. ಈಗ ಮತ್ತೆ ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಕೊಟ್ಟ. ಟೀ ಅರ್ಧ ಮುಕ್ಕಾಲು ತಣ್ಣಗಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ‘ ಫ್ಲಾಸ್ಕಿ ’ ನಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಬೆರೆಸಿ ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು, “ ಇಗೋ ! ಈ ಟೀ ಕುಡಿ ” ಎಂದು ಒಂದು ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಎರಡನೆಯಬಾರಿ ಶಶಿಯ ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದ. ಶಶಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂತು. “ ಏನು ಟೀ-ಟೀ-ಟೀಂತ ನನಗೆ ಬಲವಂತ ಮಾಡ್ತೀರಿ ? ನಿಮಗೆ ಬೇಕಿದ್ದೇ ನೀವು ತಕೊಳ್ಳಿ ; ನನಗೆ ಬೇಡ ” ಎಂದಳು.

ಗಿರೀಶನು ಗಂಭೀರವಾದ, ಗಡುಸುದನಿಯಲ್ಲಿ “ ತೆಗೆದುಕೋ ” ಎಂದವಳಕಡೆ ತೀಕ್ಷ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಬೀರಿದ. ಶಶಿಯು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಅವನ

ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಅವಳ ನೋಟದಲ್ಲಿ ದೈನ್ಯತೆಯು ಮೂಡಿತ್ತು. ಅವಳ ಆಗಿನ ಅಸಹಾಯಕತೆಯು ಮುಖಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತ, 'ದಯವಿಟ್ಟು ಇಷ್ಟು ಕಲ್ಲು ಮನಸ್ಸಿನವರಾಗಬೇಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯದ ನುಡಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡಿ' ಎಂದು ಗಿರೀಶನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಂತಿತ್ತು.

ಗಿರೀಶನ ಮುಖವು ಕೊಂಚ ಕೆಂಪೇರಿತು. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಕದಡಿಹೋಗಿ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಯಿತು. "ಅಯ್ಯಾಂ ಸಾರಿ. ನಾನೀಗ ನಿಮ್ಮ ವೈದ್ಯಾಂತ ಭಾವಿಸ್ಕೊಳ್ಳಿ. ವೈದ್ಯರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ರೋಗಿಗಳು ಕೇಳಬೇಕು. ಮೊದಲು ಈ ಟೀ ಕುಡೀರಿ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿ; ಆಮೇಲೆ ಮಾತಾಡೋಣ" ಎಂದ.

ಶಶಿಯು, "ನಿಮಗೀಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಟೀ ಕುಡಿಯಬೇಕೆನ್ನಿಸಿ ದೇಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ನನಗೇಕೆ ಈ ಬಲವಂತ? ನೀವು ಕುಡಿಯ ಬಾರದೇನು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

"ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಾನೆದುರಿಗಿದ್ದಾಗ ಹೇಗೆ ನಿಮ್ಮಪಾಡಿಗೆ ನೀವು ಕಾಫಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಹಿಂಜರಿದಿರೋ ಹಾಗೇ ನಾನೂ ಈಗ ಹಿಂಜರಿತಿದೇನೆ" ಎಂದುತ್ತರಕೊಟ್ಟ, ಗಿರೀಶ.

ಶಶಿಯು ಆ ದುಃಖದ ಭರದಲ್ಲೂ ಒಂದು ಕಿರುನಗೆ ಬೀರಿ, "ನಿಮಗೆ ಹೃದಯಾನ್ನೋದೇ ಇಲ್ಲಾಂತಿದ್ದೆ" ಎಂದು ಟೀ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಗಿರೀಶನು ತಾನೇಕೋ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸೋಲು ತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದನು. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಈ ಸೋಲನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿತು. ಅವನು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ನಿಶ್ಚಿಂತ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು.

"ಮೆಲ್ಲನೆ ನನ್ನ ಹೊಗಳಿ ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಕೇನೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಡಿ. ನಾನವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮೋಸಹೋಗೊಲ್ಲ."

“ನಾನೇನೂ ಆ ಪ್ರಯತ್ನಾನೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೇನು ತೋಚಿತೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿದೆ.” ಎಂದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಟೀಸೇವಿಸುತ್ತ “ಏನು ಆಮೇಲೆ ಮಾತಾಡೋಣಾಂತ ಅಂದಿದ್ರಲ್ಲಾ ?” ಎಂದು ಶಶಿಯು ಕೇಳಿದಳು.

“ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನೀವು ಆಗಿಹೋದದ್ದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಪದ್ವೀರೇ ಹೊರ್ತು ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೋದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿಲ್ಲ.”

“ಹೌದು! ಮುಂದೆ ಮಾಡೋದಾದ್ರೂ ಏನಿದೆ ಯೋಚಿಸೋಕೆ? ಇದ್ದದ್ದೊಂದೇ ದಾರಿ - ಅದರಿಂದ ನೀವೇ ತಡೆದಿರಿ.”

“ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೋರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ?”

“ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಆತ ತನ್ನ ಕಡೆಯೊರಿದ್ದಾರೆ; ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕೊಳ್ಳೋಣಾಂತ ಹೇಳಿ ಕರೆತಂದ.”

“ಹುಂ! ಹಾಗಾದರೆ ಈಗ ಏನು ಮಾಡ್ತಿರೀ ?”

“ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನಂಥವರಿಗೆ ಜಾಗ ಸಿಕ್ಕೋ ಆಶ್ರಮ-ಗೀಶ್ರಮ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲೇ ?”

“ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೇನು ಬೇಕಾದ ಹಾಗಿವೆ. ಕೆಲವೆಲ್ಲಾ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಶ್ರಮಗಳಾಗಿವೆ; ಅಲ್ಲಿರೋ ಹೊಲಸು ಇನ್ನೆಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ.”

“ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮಗೆ ಯಾವುದು ಒಳ್ಳೇ ಆಶ್ರಮಾಂತ ಕಂಡು ಬಂದಿದ್ಯೋ ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸೇರಿಸಿಬಿಡಿ.”

ಗಿರೀಶನು ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದು “ಏನೂ? ನಾನೇ? ಜನ್ಮೇಪಿ ಇಲ್ಲ; ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಕರಕೊಂಡ್ವೊಗಿ ಸೇರಿಸೋಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದೆ ಅವರು ನನ್ನ ವಿಚಾರ ಏನಂದ್ವೊಂಡಾರು? ಆ ಮಾತು ಸುತರಾಂ ಆಗೋ ಅಂಥಾದ್ದಲ್ಲ. ನನ್ನಿಂದ ಅದಾಗೋದೇ ಇಲ್ಲ” ಎಂದ.

“ಹೋಗಲಿ ! ದೂರದಿಂದ ಆಶ್ರಮಾನ ನನಗೆ ತೋರಿಸಿ ಹೋಗಿ.”

“ಅದಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ನೀನು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಆತನೇ ನಾದರೂ ವಶ್ಯಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟು ಕರಕೊಂಡ್ಲೋಗೋಕೆ ಬಂದರೆ....?”

“ಯಾರೂ ಒಂದುಬಾರಿ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡ ಕಡೇನೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಸುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೊಲ್ಲ.”

“ಏನೋ ಒಂದ್ವೇಳೆ ಅವನು ಬಂದು ತನ್ನ ತವ್ವೊಸ್ಪಿ ಕೊಂಡು ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡೈ ?”

“ಹೆಂಗಸು ಒಂದುಸಲ ಮಾತ್ರ ನಂಬಿ ಸೋಲುವಳು. ಆ ನಂಬಿಕೆಗೆ ದ್ರೋಹಮಾಡಿದರೆ ಆ ಅವಮಾನಾನ ಅವಳಿಂದೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯೊಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇತಾಳಿ.....ನಿಮಗೆ ಮದುವೆ ಆಗಿಲ್ಲೇನು ?”

“ಆಗಿದೆ. ಅದನ್ನಟ್ಟೊಂಡು ನಿಮಗೇನು ?”

“ನನಗೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ನಿಮ್ಮೊತೇಲಿ ಸಂಸಾರ ಮಾಡ್ಕೊಂಡ್ಲೋಗೋಕೆ ಅದೆಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಡ್ತಿದಾರೋ ಕಾಣೆ.”

“ಕಷ್ಟಾ ಏಕೆ ಪಡಬೇಕು ?”

“ಅವರೂ ನಿಮ್ಮಾಗೇ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯರೂಂತ ತಿಳ್ಕೊಳ್ಳೋ ಜಾತೀಗೆ ನೀವು ಸೇರಿದೋರಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೋ ಅದರಂತೆ ನಡೆಯೋಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಕಲಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಅದೂ ಒಂದು ಯಂತ್ರದಹಾಗೆ ಆಗಿಹೋಗಿದೆ. ಅವರು ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಅಥವಾ ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರಾನೆ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದೂ ಇರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮಗಿನ್ನೂ ಹೆಂಗಸರ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದು.”

“ನನಗೆ ಹೆಂಗಸರ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದೋ-ತಿಳಿದಿದ್ದೋ ಆ ವಿಚಾರ ಈಗೇಕೆ? ಈಗ ನಿನ್ನ ಮಾತು ಆಡ್ತಾ ಇರೋದು. ನೀನು ಬೊಂಬಾಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದ ತಕ್ಷಣಾನೇ ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಡೋಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕಾದಿದ್ದಾರೆಂತ ತಿಳಿಯೋದ್ದೆಯೇನು? ಕನಿಷ್ಟ ಪಕ್ಷ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳಾದರೂ ಅಲೀಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಅದೂ ಯಾರಾದರೂ ನಿನ್ನ ನಡತೆ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ‘ಸರ್ವಿಫಿಕೇಟು’ ಕೊಟ್ಟಿ ತಪ್ಪಾಯಿತು. ಮಾತಾಡ್ತಾ ಮಾತಾಡ್ತಾ ನನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಏಕವಚನ ಪ್ರಯೋಗಗಳೇ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೆ”

“ಬಂದರೇನೂ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ ಬಿಡಿ. ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೀವು ನನಗಿಂತ ದೊಡ್ಡೋರೆ ತಾನೆ!.... ‘ಸರ್ವಿಫಿಕೇಟು’ ನೀವೇ ಕೊಡಿ.”

“ಏಕೆ? ಕೊಟ್ಟು ಆ ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕ್ಕೊಳ್ಳೋಕೇನು? ಅದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ನಿಮ್ಮೂರಿಗೆ, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೇ ಯಾಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗ್ಬಾರದು?”

“ಮೊದಲೇ ಅದೆಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು? ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ನಾನು ಸತ್ತೀಂತ ಅವರು ಭಾವಿಸಿರೋದಾಗಿ ಅವರಿಂದ ಉತ್ತರಾನೂ ಪಡೆದಾಯಿತು.”

“ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ-ಆತನ ಸಂಬಂಧ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಹೋಗಿದೆ?”

“ಪ್ರಾಣಾ ಕಳಕೊಳ್ಳೋದೇ ಇನ್ನುಳಿದಿರೋ ಉಪಾಯಾಂತ ನಿರ್ಧರಿಸೋವರೆಗೆ.”

“ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲೂ ಜಾಗ ಸಿಕ್ಕೊಲ್ಲ. ಸಿಕ್ಕೋ ಜಾಗ ಆಶ್ರಮವಲ್ಲ.” ಎಂದು ಗಿರೀಶನು ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತ. ಅಮೇಲೆ ತಟಕ್ಕನೆ ಶಶಿಯ ಮುಖ ನೋಡಿ, “ನಿನಗೆ ನಾನು ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ನಿಮ್ಮನ್ನ ವೈದ್ಯರೂಂತ ಭಾವಿಸೋಹಾಗೆ ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ರಿ? ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಸಂತೋಷ. ಸಾಯೋತಂಕ ನಿಮಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿರ್ತೇನೆ.”

“ನನ್ನ ನಂಬಬಲ್ಲೆಯಾ?”

ಶಶಿಯು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೇ ನೋಡಿ, “ನಂಬುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಳು.

“ನಾನೂ ಆತನಹಾಗೇ ನಿನ್ನ ಕೈ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿ?”

“ಆಗ ನೀವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಸಮುದ್ರವಿದ್ದೇ ಇದೆಯಲ್ಲಾ?”

“ನನ್ನ ಸಹಾಯ ಬೇಕಾದರೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಕೊಬೇಕು. ನನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಒಂದು ಚೂರು ಕಳಂಕ ಬಂತೂಂದರೆ ನಾನು ೧೦ ವರ್ಷದಿಂದ ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ಬೊಂಬಾಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸ್ಕೊಂಡಿರೋ ನನ್ನ ‘ಬಿಸಿನೆಸ್’ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋದ್ದಾಗೇನೆ. ಆಮೇಲೆ ನನಗಿಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕಾಸಿಗೆ ಬೆಲೆ ಇರೋಲ್ಲ. ಅದನ್ನ ಮರೀದೇ ನನಗೆ ಮಾನಾ ಉಳಿಯೋಹಾಗೆ ನಡೆಕೊಳ್ಳೋಹಾಗಿದ್ರೆ ನನ್ನ ಮನೇಲೇ ಇರಬಹುದು. ಹೇಳು, ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೇನೇ?”

“ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಜೊತೇಲಿ ಬಂದ್ರೆ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಏನೂ ಅಂದ್ಕೊಳ್ಳೊಲ್ವೆ?”

“ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಬೊಂಬಾಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ತವರುಮನೇಲಿ ದ್ದಾಳೆ. ನನ್ನ ನೆರೆಹೊರೇಲಿರೋ ಸ್ನೇಹಿತರ ಹೆಂಡತಿಯರು ನನ್ನನ್ನ ಅವರ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿದಾರೆ. ಅವರಿಗೇನಾದರೂ ನಿನ್ನ ನಡೆನುಡಿಯಿಂದ ನನ್ನ ನಡತೆ ಮೇಲೆ ಅನುಮಾನ ಬಂದರೆ ಆಮೇಲೆ ನಾನು ತಲೆಎತ್ತೋಹಾಗಿರೋಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈಗಲೇ ನಿನಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.”

“ಅಂದರೆ, ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗ್ತಿಲ್ಲ.”

“ಹಾಗಂದರೆ, ನಿನ್ನ ನಾನು ಮನೇಲಿ ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿರುವಾಗ ಅಳ್ತಾ ಮಾಡ್ತಾ ಕೂತಿರೋದು ಏನಾದ್ರೂ ಆ ಹೆಂಗಸರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದೆ, ಅಥವಾ ಮತ್ತೆ ನೀನೇನಾದ್ರೂ ಮತಿಗೆಟ್ಟು ಮಹಡಿ-ಗಿಹಡಿಯಿಂದ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣಾಬಿಟ್ಟೆ ನನ್ನ ಗತಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿದ ಹಾಗೇಂತ; ನಿನಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡೋಕೆ ಹೋದ ತಪ್ಪಿಗೆ ನಾನು ದಂಡ ತೆರಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತೆ. ಆದ್ರಿಂದ ನೀನು ಹಾಗೇನೂ ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡೊಲ್ಲಾ, ನಗನಗುತ್ತಾ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರ್ತೀನೀಂತ ನನಗೆ ಮಾತುಕೊಡಬೇಕು.”

ಶಶಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ನಕ್ಕಳು. ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದ್ದ ವೇದನೆಯು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಯವಾಯಿತು. “ಆಗಲಿ ಮಾತು ಕೊಡ್ತೀನೆ. ಜೀವನಕ್ಕುಂಟಿಕೊಂಡಿರೋಕೆ ನನಗೇನಾದರೂ ಒಂದು ಆಧಾರ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಿನ್ನ ಕಷ್ಟ-ಸುಖಗಳಿಗೆ ನಾನಿದ್ದೇನೆ, ಭಯಪಡಬೇಡಾಂತ ಹೇಳೋರೊಬ್ಬರು ನನಗೆ ದಿಕ್ಕರಲಿಲ್ಲ. ನೀವು ನನಗೆ ಆ ಭಾಗ್ಯ ಒದಗಿಸೋವಾಗ ನಿಮಗೆ ದ್ರೋಹಮಾಡಲಿ?” ಎಂದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರುಕ್ಕಿಬರುವ ಚಿನ್ನೆ ಕಂಡಿತು. ಅವಳ ಮೂಗಿನ ತುದಿಯು ಕೆಂಪೇರಿತು. ಗಿರೀಶನಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ “ಅಗೋ! ಅಗೋ!! ಇಲ್ಲೇ ಮತ್ತೆ ಆರಂಭವಾಗೋ ಹಾಗಿದೆ. ಏನಾದರೂ ಅತ್ತಾಗಿತ್ತರೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ವಾಪ್ಸು ತಕೋತೇನೆ” ಎಂದು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಚೇಷ್ಟೆಯ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರುತ್ತಾ ನುಡಿದ. ಆಮೇಲೆ ಗಡಿಯಾರ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬೆಪ್ಪಾಗಿ ಶಶಿಯಕಡೆ ತಿರುಗಿ, “ಮೂರೂ ಕಾಲು ಘಂಟೆ! ದೇವ್ರೇಗತಿ. ಎಷ್ಟೊತ್ತು ಮಾತಾಡ್ತಾ ಕೂತ್ಪಿಟ್ಟಿದೀವಿ. ಹೊಟ್ಟೆ, ಸೊಲ್ವಾಪುರಾ ಸ್ಟೇಷನ್ನುಗಳು ಕಳೆದುಹೋದ್ದೇ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೇನು ಆರೇಳು ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಕುರ್ದುವಾಡಿ ಸ್ಟೇಷನ್ನು ಬರುತ್ತೆ. ಮೊದಲು ಒಂದಷ್ಟು ಏನಾದರೂ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡೋಣ ಕುರ್ದುವಾಡೀಲಿ ಕಾಫಿ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು”

ಎಂದು ಸಂಜೆ ತಾನು ತೆಗೆಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಇಡ್ಲಿ ಪೊಟ್ಟವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದ. ಅದು ಕೆಟ್ಟವಾಸನೆ ಹೊಡೀತಿತ್ತು. ಅಸಹ್ಯಗೊಂಡು ಅದನ್ನು ಕಿಟಕಿ ಯಿಂದಾಚೆ ಎಸೆದ. ಅವನ ಆಗಿನ ಮುಖವಿಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ಶಶಿಗೆ ನಗು ಬಂದಿತು, ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ನಕ್ಕಳು. ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆಂದು ಗಿರೀಶನಿಗನ್ನಿಸಿತು. ಅವನೂ ಹಾಸ್ಯವಾಗಿ ಅದೂ ಇದೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹಣ್ಣಿನಬುಟ್ಟು ತೆಗೆದು ಕೆಲವು ಕಿತ್ತಳೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ, ಸೇಬಿನ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಅವಳಿ ಗಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ತಾನಷ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ.

ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕುರ್ದುವಾಡಿ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ರೈಲು ತಲಸಿತು. ಕೂಡಲೇ ಗಿರೀಶನು - ದೀಪವಾರಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಶಶಿಯು “ದೀಪಾನ್ಯಾಕೆ ಆರಿಸಿದ್ದಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಗಿರೀಶನು “ಮಲಗಿ ಕೊಂಡುಬಿಡು. ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ದೀಪ ಹಚ್ಚೊಂಡು ಕೂತಿದ್ದೇ ನೋಡಿದವರು ಏನಾದರೂ ತಿಳಿಕೊಳ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಸಭ್ಯರಹಾಗೆ ನಡೆಕೊಂಡ್ರೆ ತಂಟೇನೇ ಇಲ್ಲ.” ಎಂದು ಮೆಲ್ಲನುಸುರಿ ತನ್ನ ವಾಡಿಗೆ ತಾನು ಕಾಲುಚಾಚಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟ. ಒಂದು ನಿಮಿಷ ತಡೆದು ಆಮೇಲೆ ಶಶಿಯೂ ಆತನ ಮೇಲ್ವಂಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಸುಮ್ಮನಿರಲಿಲ್ಲ. “ಹೊಟ್ಟೆ ಯೋಚ್ಚೆ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಾ? ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಗಾಡಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಲೂ ಕಾಫಿ ತರಿಸ್ಕೋಬೇಕೊಂತಿದ್ದಿ; ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ನನ್ನಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಿಂದ ನೀವು ಉಪವಾಸ ಇದ್ದೀರಿ.” ಎಂದು ತಾನೂ ಮೆಲುಕದನಿಯಲ್ಲೇ ನುಡಿದಳು. ಗಿರೀಶನು, “ಶಾ !! ನಿದ್ದೆ ಮಾಡ್ತಿರೋರು ಮಾತಾಡೊಲ್ಲ” ಎಂದ. ಶಶಿಗೆ ನಗು ಬಂತು.

ಕುರ್ದುವಾಡಿಯನ್ನು ರೈಲು ಬೆಳಗಿನಜಾವ ೩-೩೦ಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಿತು; ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನ ದೂರವಾದಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಎದ್ದು ದೀಪ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೂಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಗಿರೀಶನು ಮಲಗಿ

ಕೊಂಡೇ ಮಾತಿಗಾರಂಭಿಸಿ, ಶಶಿಯ ಪೂರ್ಣ ಪರಿಚಯ ವಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸಿದನು. ಶಶಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನೂ ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನೂ, ಹೇಳಿದಳು. ಮತ್ತು ತಾನು ಬಾಲವಿಧವೆಯೆಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಂದೆಯ ಓದಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅನಂತರ ತನಗೂ ದೇವರತ್ನನಿಗೂ ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಯಿತೆಂದೂ, ತಾನು ಈ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ತನ್ನವರಿಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯಳಾದುದನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದಳು. ಅವಳು ತನ್ನ ಕತೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದಾಗಲಿಂದ ಗಿರೀಶನು ಹೂಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದವನು ಕ್ರಮೇಣ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಶಶಿಯು ತನ್ನ ಕತೆ ಮುಗಿಸಿ ಆತನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಕೋರಿದಳು. ಗಿರೀಶನಿಂದ ಉತ್ತರಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಎದ್ದು ದೀಪಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿದಳು. ಗಿರೀಶನು ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ಅವನ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಳು. ಗಿರೀಶನು ಅಷ್ಟೇನೂ ಸುರೂಪಿಯಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಶಶಿಯು ಅವನನ್ನು ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅದೇನೋ ಒಂದುಬಗೆಯ ಆನಂದ ಪಡೆದಳು. ಗಿರೀಶನು ಆಗವಳಿಗೆ ಸುಗುಣಸುಂದರನಾಗಿ ಕಂಡನು. ಅವನ ಮೇಲುಹೊದಿಕೆಯು ಕಾಲ ಕೆಳಗೇ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಕಿರುನಗೆಯಿಂದ ಶಶಿಯು ಅವನಿಗೆ ಶಾಲನ್ನು ಹೊಚ್ಚಿ, ದೀಪವಾರಿಸಿ ತನ್ನ ವಾಡಿಗೆ ತಾನು ಮಲಗಿದಳು.

ಗಿರೀಶನಿಗೆಚ್ಚರವಾದಾಗ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೬ ಘಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಎಚ್ಚರವಾದೊಡನೆ ಶಶಿಯು ಮಲಗಿದ್ದ ಬರ್ತನಕಡೆ ತಲೆ ಹೊರಳಿಸಿ ನೋಡಿದ. ಶಶಿಯು ಇನ್ನೂ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಒಂದು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ಗಿರೀಶನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಹಾಗೆಯೇ ಮಲಗಿದ್ದ. ಅನಂತರ ತಟ್ಟನೆದ್ದು ಹೋಗಿ ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಬಟ್ಟೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಹೋಲ್ಡಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟು, ಶಶಿಯನ್ನೇ ಚ್ಚರಗೊಳಿಸಿದನು. ಶಶಿಯು ನಿಧಾನವಾಗಿಚ್ಚತ್ತು ಅವನ ಮುಖ

ನೋಡಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ಬೀರಿದಳು. ಗಿರೀಶನು, “ಎಳು! ಎಳು! ಆರೂವರೆಯಾಯಿತು. ಇನ್ನೇನು ಪೂನಾ ಸ್ಟೇಷನ್ನು ಬರುತ್ತೆ” ಎಂದ. ಶಶಿಯು ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೆ ಸಗುಮುಖಳಾಗಿ ಅವನ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಮಲಗಿದ್ದಳು. “ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡ್ತಾ ಮಲಗಿದ್ದರೆ ಏನು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿತು? ಬೇಗ ಎದ್ದು ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಪೂನಾ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಡ್ಡು-ಕಾಫೀಯಿಂದಲಾದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಬಹುದು” ಎಂದು ಗಿರೀಶನೂ ನಸುನಗುತ್ತ ನುಡಿದ. ಶಶಿಯು ಮೆಲ್ಲನೊಮ್ಮೆ ಆಕಳಿಸಿ ಮೈಮುರಿದು ಎದ್ದು ತನ್ನ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನೊದಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದಳು. ೬-೩೫ಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ರೈಲುಗಾಡಿಯು ಪೂನಾ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತಿತು.

ಗಿರೀಶನು ಕೂಡಲೆ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಇಳಿದು ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯನಿಗೆ ಒಂದು ತಂತಿಕೊಟ್ಟು ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತ, ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ‘ರಿಫ್ರೆಷ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಾರ್’ನಿಂದ ಉಪಹಾರ ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ. ಶಶಿಯು ಆ ವೇಳೆಗೆ ಮುಖವನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡಾಗತ್ತು. ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಬಾಚಿಕೊಂಡು ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಳು ಕಾಫಿ-ಬ್ರೆಡ್ಡುಗಳ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಒಳಗಿಟ್ಟು ಹೋದ. ಶಶಿಯೂ-ಗಿರೀಶನೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ತರಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ರೊಟ್ಟಿ-ಕಾಫಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಉಳಿಸದೆ ಮುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಶಶಿಯೂ ತನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಟ್ಟು ಕುಳಿತಳು.

ಪೂನಾದಿಂದ ಆಚೆಗೆ ಒಂದೆರಡು ಸ್ಟೇಷನ್ ಕಳೆಯುವವರೆಗೆ ಗಿರೀಶನು ವಿಚಾರಪರವಶನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಶಶಿಯು ತನ್ನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿದ್ದ ಫಾಟ್ ಪ್ರದೇಶದ ಸೊಬಗನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ಸವಿಗಂಡಾದಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆ ಗಿರೀಶನ ಕಡೆ ನೋಡಿ “ಏನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. “ಏನೂ

ಇಲ್ಲ ; ನೀನ್ಯಾರೋ-ನಾನ್ಯಾರೋ-ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಕಾಣದೇ ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿಗೋಸ್ಕರ ನಾನ್ಯಾಕೆ ನನ್ನ ತಲೇಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದ ಭಾರಾ ಹೊತ್ತೋಬೇಕೂಂತ ಯೋಚ್ಛೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದ ಗಿರೀಶ.

“ ಕೊನೇಗೇನು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಿ ?”

“ ಇಷ್ಟೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ಹೆಂಗಸರು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಯಾರು ಸಹಾಯಮಾಡಿ ದ್ದಾರೆ ? ಒಂದೇ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡೋರು ಉರುತಲಪುತ್ತಲೇ ಒಬ್ಬರಿಂದೊಬ್ಬರು ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳೋದು ಕೂಡ ಇಲ್ಲದೆ ತಂತಮ್ಮ ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ಹೋಗೊಲ್ತೆ ? ಹಾಗೇನೇ ನೀನೂ ನಾನೂ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ಯಾದೆವು ; ಯಾಕೆ ನಾವೂ ಉಳಿದೋರ ಹಾಗೆ ನಂನಮ್ಮ ದಾರಿಹಿಡಿದು ಹೋಗಬಾರದೂಂತ ನನಗನ್ನಿಸ್ತಿದೆ.”

“ ನೀವಿಷ್ಟು ಹೇಡಿಗಳೂಂತ ನಾನು ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೋಗಲಿ ! ನನ್ನಿಂದ ನಿಮಗ್ಯಾಕಿಷ್ಟು ತೊಂದರೆ ; ನನ್ನ ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ಯಾವುದಾದ ರೊಂದು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೆ ಸಾಕು. ಇಲ್ಲಾ ಅದೂ ಕಷ್ಟವಾದರೆ ಬೇಡ. ನನ್ನ ಪಾಡು ಹೇಗಾದರೂ ಆಗುತ್ತೆ ಬಿಡಿ.”

“ ಸರಿ, ಹಾಗಾದ್ರೆ ! ಬೊಂಬಾಯಿ ತಲಪುತ್ತಲೇ ನಿನ್ನನ್ನ ಯಾವುದಾದ್ರೊಂದು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ದಾರಿ ಹಿಡೀತೇನೆ.”

“ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಅಷ್ಟಾದರೂ ಮಾಡ್ತೀನೀಂತ ಹೇಳಿದಿ ರಲ್ಲಾ.” ಎಂದು ನುಡಿದು ಶಶಿಯು ಖಿನ್ನ ಮನಸ್ಸುಳಾದಳು. ಕಲ್ಯಾಣ್, ದಾದರ್ ಸ್ಪೇಷನ್ನುಗಳು ಕಳೆದು ಬೊಂಬಾಯಿಯ ವಿಕೋರಿಯಾ ಟರ್ಮಿನಸ್ಸಿಗೆ ಹತ್ತೂಕಾಲು ಘಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗಾಡಿ ಬಂದಿತು. ಕೂಲಿಗಳು ಬಂದು ಮುತ್ತಿದರು.

ಗಿರೀಶನು ಅದುವರೆಗೆ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತು ಕುಳಿತಿದ್ದವನು ಆಗ ಎಚ್ಚತ್ತು ಶಶಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ. ಶಶಿಯು ಮತ್ತೆ ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೆಂಪಗೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡರೂ, ಕಾಣದವನಂತೆ ಅವಳನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದ. ಕೂಲಿಯವರು ಇಬ್ಬರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಶಶಿಯೊಡನೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಡ್ರೈವರಿಗೆ ಗ್ವಾಲಿಯಾ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ರೋಡಿಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದ. ಅವನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಬದಲಾವಣೆಯಾಯಿತು. ಶಶಿಗೆ ಬೊಂಬಾಯಿನ ರಸ್ತೆಗಳು, ಭಾರಿ ಕಟ್ಟಡಗಳ ವರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತ ಅವಳನ್ನು ಹರ್ಷ ಚಿತ್ತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ವೆಚ್ಚಮಾಡ ತೊಡಗಿದ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಶಶಿಯು,

“ಎನು ಒಂದು ಘಳಿಗೆಲಿದ್ದಾಗ ನೀವು ಇನ್ನೊಂದು ಘಳಿಗೆಲಿ ರೊಲ್ಲ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೇ ಬದಲಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ?” ಎಂದು ಸಿರಾ ಸಕ್ತಳಾಗಿ, ಅರ್ಧರಹಿತ ಹುಸಿ ನಗುವಿನೊಡನೆ ಕೇಳಿದಳು.

“ಬೊಂಬಾಯಿ ನನಗೆ ಸ್ವಂತ ಮನೆಯಿದ್ದ ಹಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಗೆಲುವಾಗೇ ಇರ್ತೀನೆ.” ಎಂದ ಗಿರೀಶ.

“ಈಗ ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದೀರಿ?”

“ಒಂದಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ. ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗುರ್ತರೋರೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನಿನ್ನ ಚೆನ್ನಾಗೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಾರೆ.”

“ನೀವಿರೋದೆಲ್ಲಿ?”

“ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಮೂಲೆಲಿದೇನೆ.”

“ಯಾಕೆ, ಹೇಳಬಾರದೇನು?”

“ಹೇಳಬಿಡ್ತೀನಿ ನೀನು ಹುಡುಕ್ಕೊಂಡು ಬಂದುಬಿಡು.”

“ ಏನೂ ಭಯಪಡಬೇಡಿ ನಿಮ್ಮ ಹಿಂದೇನೂ ಓಡಿಬರೊಲ್ಲ.”

“ ಅದಿರಲಿ ! ಶಶಿ ! ಇಲ್ಲೋಡು ನಾನೀಗ ನಿನ್ನ ಕರ್ಕೊಂಡು ಹೋಗೋಕಡೆ ನನಗೆ ಬೇಕಾದ ಸ್ನೇಹಿತರು ಬಹಳಜನ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಾನಕ್ಕೆ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಏನಾದ್ರೂ ಸಂಚಕಾರ ಬರೋಹಾಗೆ ನೀನು ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಏನಾದರೂ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ನಡಕೊಂಡರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನ ಗತಿ ಮುಗಿತು. ತಿಳೀತೇ ? ನಾನು ಅಲ್ಲಿರೋ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರ ಹೆಂಡತಿಯರಿಗೆ ನಿನ್ನ ವರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಏನೊಂದೂ ಅನುಮಾನ ಬರದಹಾಗೆ ನೀನು ನಡಕೋಬೇಕು.”

“ ಆಗಲಿ ! ”

“ ನೀನಿಗೆ ಹಿಂದಿ, ಮರಾಠಿ ಯಾವುದಾದ್ರೂ ಭಾಷೆ ಮಾತಾಡೋಕೆ ಬರುತ್ತೋ ? ”

“ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಅರ್ಧವಾಗುತ್ತೆ. ಓದಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ತಪ್ಪು ತಪ್ಪಾಗಿ ಮಾತಾಡೋಕೆ ಹೋಗೊಲ್ಲ.”

“ ಸರಿ ಬಿಡು ; ಅದೊಂದು ರೀತೀಲಿ ಈಗ ಒಳ್ಳೇದೇ ಆಯಿತು. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಒಂದುವೇಳೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೆ ಜವಾಬೇ ಕೊಡಬೇಡ. ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡು. ನಾನವರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೋ ಹೇಳು. ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೀನು ನಟನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನೀನೇನಾದರೂ ಕೇಳಬೇಕಾದ್ದಿದ್ದರೆ ಆ ಮೇಲೆ ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಇದ್ದಾಗ ಕೇಳು.”

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಗಿರೀಶನು, ಅವಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದೂ ಇದೂ ತೋರಿಸುತ್ತ ಹಾಸ್ಯಕರವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಅಂದು ಅವಳನ್ನು ನಗಿಸುತ್ತ ಹೊರಟ. ಹರನಿವಾಸ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ಸಿನ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಲೂ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯವನಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲು ಹೇಳಿದ. ಕಟ್ಟಡದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ

ಇಬ್ಬರು 'ರಾಮಾ'ಗಳು ಕಾದಿದ್ದರು. ಕಾರು ನಿಲ್ಲುತ್ತಲೇ ಓಡಿಬಂದು ಗಿರೀಶನಿಗೆ ಸಲಾಂ ಹಾಕಿ ಅವನ ಕ್ಷೇಮಸಮಾಚಾರ ಕೇಳುತ್ತ ಕಾರಿನ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆದು ನಿಂತರು. ಗಿರೀಶನು ಕಾರಿನಿಂದಿಳಿದು ಶಶಿಯನ್ನು ಳಿಸಿಕೊಂಡು ಕಟ್ಟಡದೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದ. ಮಹಡಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತಲಿದ್ದಾಗ ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ, "ಮೇಲೆ ಹೋದಮೇಲೆ ನಾನೇನೇಹೇಳಿದರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡಬೇಡಾ, ಶಶಿ! ಅಲ್ಲದೆ ಮೊದಲೇ ನಾನು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮರೆಯಲೂ ಬೇಡ." ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮಹಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಆರು ಪುಟ್ಟ ಸಂಸಾರಗಳಿಗೆ ಆಗುವಷ್ಟು ವಾಸದ ಭಾಗಗಳಿದ್ದವು ಅಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಗಿರೀಶನ ಮಿತ್ರರೇ ಸಂಸಾರಸಮೇತ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಗಿರೀಶನಿದ್ದ. ಉಳಿದೆರಡರಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರು ಗಿರೀಶನಿಗೆ ಅಪರಿಚಯಸ್ಥರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಗಿರೀಶನ ಮೂರು ಮಿತ್ರರಪೈಕಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮ್ ಎಂಬ ಒಬ್ಬತನು ಗಿರೀಶನ ಆಪ್ತಮಿತ್ರ. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರಂತಿದ್ದರು. ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಪತ್ನಿ ಉಮಾ ದೇವಿಯು ಗಿರೀಶನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಯವನಂತೆಯೇ ಆದರದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನು ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಉಮಾದೇವಿಯು ಅನೇಕವೇಳೆ ಖಂಡಿಸಿ, ಅವನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆತರಬೇಕೆಂದೂ, ಅವನು ಕಾಯಿಲೆ ಕಸಾಲೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಉಪಚಾರ ಮಾಡುವವರನ್ನಾರೆಂದೂ, ಹಾಗೆ ಗಿರೀಶನು ಏಕಾಂತವಾಸಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಮನಶ್ಯಾಂತಿ ಇದ್ದೀತೆಂದೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ತಾನೇ ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ಅವನ ಉಪಚಾರದ ಹೊರೆಯನ್ನೂ ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಉಮಾದೇವಿಯು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೆತ್ತಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಗಿರೀಶನು, ತಾನು ಅದುವರೆಗೆ

ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆತರಲಾಗದ್ದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೊಂದು ನೆವ ಹೇಳಿ, 'ಈಗ ಕರೆತರುತ್ತೀನಿ-ಆಗ ಕರೆತರುತ್ತೀನಿ' ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ. ಇದರಿಂದ ಉಮಾದೇವಿಯು ತೃಪ್ತಳಾಗದಿದ್ದರೂ ಗಿರೀಶನಿಗೂ ಅವನ ಮಾವನ ಮನೆಯವರಿಗೂ ಏನೋ ಮನಸ್ತಾಪ ಬಂದಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಅದರಿಂದಲೇ ಅವನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನಿದು ವರೆಗೂ ಕರೆತರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

ಇದು ಗಿರೀಶನು ಶಶಿಯೊಡನೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮಹಡಿಯನ್ನು ಸೇರುವ ವೇಳೆಗೆ ಅವನ ಮೂರು ಮಂದಿ ಮಿತ್ರರೂ ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕಾದು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಇವರಿಬ್ಬರ ತಲೆಗಳೂ ಕಂಡೊಡನೆಯೇ "ಆಯೆ! ಆಯೆ!" ಎಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೂಗಿ ಗುಲಿ ಬಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಮನೆಯೊಳಗಿನಿಂದ ಉಮಾದೇವಿಯೂ, ಗಿರೀಶನ ಉಳಿದಿಬ್ಬರೂ ಮಿತ್ರರ ಪತ್ನಿಯರೂ ಸಡಗರದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೊಡಿ ಬಂದರು. ಉಮಾದೇವಿಯು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆರತಿ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲರ ಮುಖದಲ್ಲೂ ಹರ್ಷದ ಚಿನ್ಹೆಯು ಮೂಡಿತ್ತು.

ಶಶಿಯು ಇದನ್ನು ಕಂಡು "ಇವರಾಕೆ ಹೀಗೆ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ?," ಎಂದು ಗಿರೀಶನನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಗಿರೀಶನು, "ನನಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಬಂದು ಬಿಡು. ನಾನ್ವೇಳಿದ್ದು ಜ್ಞಾಪಕವಿರಲಿ. ಅವರೇನೇನು ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮಾತಾಡದೆ ಮಾಡಿಬಿಡು ; ನಾನಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದು ಅವಳ ತೋಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಕುರಿತು "ಹಲೊ ಬಾಯ್ಸ್! ಏನು ಇವತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಆಫೀಸುಗಳಿಗೆ ಚಕ್ಕರ್‌ಹಾಕಿದ್ದಾಗಿದೆ" ಎಂದು ನಸುನಗುತ್ತ ನುಡಿದು ಉಮಾದೇವಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, "ಎ ಸಬ್ ಕ್ಯಾ ಹೈ ಭಾಬಿ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ವಾಹ್ ! ಇಷ್ಟು ದಿನಕ್ಕೆ ನೀನು ಭಾಬೀನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀ. ಈ ಹೊತ್ತು ಹಬ್ಬಾ ಮಾಡದೇ ಅಫೀಸ್ನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ್ತಾ ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕೇನು, ಭಾಬೀ ಹೇಗಿ ದ್ದಾಳೋ ನೋಡೋಣಾಂತ ಕಾದಿದ್ದೀವಿ” ಎಂದವನ ಮಿತ್ರರು ಏಕಕಂಠದಿಂದ ನುಡಿದರು.

“ತುಮ್ ಕ್ಯಾಜಾನೋಗೆ ಭೈಯಾ !...ತುಮ್ ದೋನೋ ಹ್ಯಾ ಖಡೋ” ಎಂದು ಉಮಾದೇವಿಯು ಗಿರೀಶ-ಶಶಿಯರನ್ನು ಬಾಗಿಲಿಗೆದುರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅವರ ದಣೆಗಳಿಗೆ ತಿಲಕ ಹಚ್ಚಿ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಹಾಡು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಆರತಿ ಎತ್ತಿದಳು. ಶಶಿಗೆ ಇವರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಿಂದೀ ಮಾತು ಅರ್ಥವಾಯಿತು ; ಆದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನೆದುರಿಗೆ ನೆರೆದಿದ್ದವರ ಮುಖಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದಳು. ಅನಂತರ ಗಿರೀಶನ ಮುಖ ನೋಡಿದಳು. ಗಿರೀಶನು ಅವಳ ಕಡೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವನು ನಗುಮುಖದಿಂದ ಉಮಾದೇವಿಯ ಆರತಿ ತಟ್ಟೆಯಕಡೆ ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಶಶಿಯು ಈ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಒಳಗೇ ಯೋಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಉಮಾದೇವಿಯು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಒಳಗೆ ಬರಹೇಳಿ, ಮೊದಲು ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಹಾಕಬೇಕೆಂದೂ, ಶಶಿಯು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿದ್ದ ಅಕ್ಕಿಯ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಒದ್ದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಗಿರೀಶನು ಶಶಿಯನ್ನು ದೇವರ ಮಂದಾಸನದದೆದುರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡೇ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನೆನ್ನಬಹುದು. ಶಶಿಯೂ ಯಂತ್ರದಂತೆ ಗಿರೀಶನೊಡನೆ ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ನಮಸ್ಕರಿಸುವಾಗ ಮಂದಾಸನದೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಅದರಮಧ್ಯೆ ಬಾದಾಮಿ, ಖರ್ಜೂರ ದ್ರಾಕ್ಷೆಗಳ ಕುಪ್ಪೆಯನ್ನಿಡಲಾಗಿದ್ದದನ್ನು ಕಂಡಳು. ದೇವರ ವಿಗ್ರಹದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಎಂದೋ ಒಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆಗ ಆರೀತಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸ

ಬೇಕೆಂದು ಅವಳ ತಾಯಿ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇಂದು ಅದೇ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಅವಳ ಹೃದಯದಿಂದ ತಾನಾಗಿ ಹೊರಟಿತು. ಶಶಿಯು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಉಮಾದೇವಿಯು, “ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದಾಳೆ; ದೇವರಲ್ಲೂ ಎಷ್ಟು ಭಕ್ತಿ ಇಟ್ಟಿದಾಳೆ” ಎಂದು ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ನುಡಿದಳು. ಶಶಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಏನುಮಾಡ ಬೇಕೆಂಬುದು ತೋಚದೆ ಉಮಾದೇವಿಯ ಮುಖವನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ನಸುನಕ್ಕು ನಿಂತಳು. ಉಮಾದೇವಿಯು, “ಅಬ್ ಜಾಕರ್ ಧೋಡಿ, ದೇರ್ ಆರಾಮ್ ಕರೋ, ಬರ್ಹ! ಮೈ ಅಭಿ ಚಾಯ್ ಬನಾಕರ್ ಲಾತೀಹೂಂ!” ಎಂದವಳಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಗಿರೀಶನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ, “ಮೈ ಆಜ್ ಬಹುತ್ ಸುಖೀಹುಂ! ಮೇರೀ ಏಕ್ ಬರ್ಹ ಮುರೈ ಮಿಲ್ಲಯಿ! ತುಂ ಜೀತೇರಹೋ ಭೈಯಾ!” ಎಂದು ಟೀ ತಯಾರಿಸಲು ಹೊರಟಳು. ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಗಿರೀಶನ ಮಿತ್ರರಿಬ್ಬರೂ “ಗಿರೀಶನು ಕಳುಹಿಸಿದ ತಂತಿ ನಾವು ಕಛೇರಿಗೆ ಹೊರಡುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಯಿತು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಭಾಬೀನ ಸ್ವಾಗತಿಸೋ ಸುಯೋಗಾನೂ ತಪ್ಪುತ್ತಿತ್ತು, ಜೊತೆಗೆ ಉಮಾ ಭಾಬಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಲಡ್ಡೂ ಊಟಕ್ಕೂ ಸೊನ್ನೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು” ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಉಮಾ ಭಾಬಿ “ಅದೇಕೆ? ಮಾಡಿದ ಲಡ್ಡು ನಿಮಗೆ ಸಂಜೆ ಯಾದರೂ ಸಿಕ್ತರಲ್ಲಿಲ್ಲವೇನು?” ಎಂದು ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟಳು. ಗಿರೀಶನು ಮೊದಲು ಶಶಿಗೆ ತನ್ನ ಮಿತ್ರರ ಪತ್ನಿಯರ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಅನಂತರ ಮಿತ್ರರ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ. ಆಮೇಲೆ ತನ್ನ ವಾಸದ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಶಶಿಯನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದ. ಆಮೇಲೆಗೆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯವನಿಗೆ ದುಡ್ಡುಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಒಳಗಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಗಿರೀಶನೂ ಶಶಿಯೂ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ನಸುನಗುತ್ತ “ಏನು ಗಿರೀಶ್ ಭೈಯಾ! ನಮ್ಮ

ಭಾಬಿ ಇಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ನೀನು 'ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಹೀಗಿದ್ದಾಳೆ' ಅಂತ ದೂರಾ ಇದ್ದೆ ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಗಿರೀಶನು ಉತ್ತರಕೊಡದೆ ಶಶಿಗೆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತ, "ಇವನೇನಾದರೂ ಆಗಾಗ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದೂರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರ್ತಾನೆ. ಅವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಿವಿಗೊಡಬೇಡ." ಎಂದು ನಗುನಗುತ್ತ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಶಶಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ಪುರುಷೋತ್ತಮನು, "ಓಹೋ! ಭಾಬಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಓದಿದ್ದಾಳೆ; ಉಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕು." ಎಂದು ನೆವಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶಶಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋದ.

ಶಶಿಯು ತನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ ವಸ್ತುಗಳಮೇಲೆಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆ ದೃಷ್ಟಿಬೀರಿ, ಅನಂತರ ಗಿರೀಶನ ಮುಖವನ್ನೊಂದು ಕ್ಷಣ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಳು. ಗಿರೀಶನ ಮನಸ್ಸು ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗೀಡಾಯಿತು. ಅರ್ಧರಹಿತನಗೆ ಬೀರುತ್ತ ಶಶಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೆದುರಿಸಿದ. ಶಶಿಯು ಕಿರುನಗೆಯಿಂದ,

"ನನ್ನ ಹೊಸ ಮನೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪೂರಾ ಒಪ್ಪಿದೇಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ" ಎಂದಳು. ಗಿರೀಶನಿಗೆ ತನ್ನ ಹಳೆಯ ಸ್ವಭಾವ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ತನ್ನ ಕೈ ಬಿಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ತಾನೇ ಕಟ್ಟಿಕಡೆಗೆ ಸೋಲುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ. ಮನಸ್ಸು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿತು. ಹೃದಯವೇ ಗೆದ್ದರೂ, ಅದರ ಗೆಲುವನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಮನವು ಏಕಾಏಕಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಿರೀಶನು ತನ್ನ ಹಳೆಯ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆತ್ತಿಸಿ,

"ಓಹೋಹೋ! ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿತು - ಇನ್ನೇನೂ ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲಾಂತ ನಂಬಿ ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಯಾವುದಾದ್ರೂ ಆಶ್ರಮ ಗೀಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರೋವರೆಗೇ ನಿನಗಿಲ್ಲಿ ಜಾಗ" ಎಂದ.

“ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೀಗಲೇ ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ, ನಾನು ‘ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ’ ಅಲ್ಲಂತ ಹೇಳಿಬಿಡ್ತೇನೆ. ಅವರೇನುಬೇಕಾದರೂ ತಿಳ್ಕೊಳ್ಳಲಿ. ನನಗೇನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಕೃತಕಕೋಪದಿಂದ ಕೂಡಿ ಶಶಿಯು ಬಾಗಿಲಕಡೆ ಹೊರಟಳು. ಗಿರೀಶನು ಗಾಬರಿಬಿದ್ದು, ಅವಳನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಾ “ಇದೇನೆ ನನಗೆ ನೀನು ಮಾಡೋ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ? ನಿನಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ಆಶ್ರಯ ಒದಗಿಸೋಣಂತ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಈಗ ಸಾರ್ಥಕವಾಯ್ತು. ನೀನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನ ಗತಿ...?” ಎಂದು ಅರೆ ದೈನ್ಯದಿಂದಲೂ, ಅರೆ ಕೋಪದಿಂದಲೂ ಮೆಲ್ಲನುಸುರಿದ.

“ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಆ ಸರಣೀಲಿ ಮಾತ್ನಾಡಬೇಡಿ.”

“ಆಯ್ತು ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡೋಲ್ಲ ತಪ್ಪಾಯ್ತು-ಮಹಾಪರಾಧವಾಯ್ತು-ಶತಾವರಾಧವಾಯ್ತು ಏನು ಬೇಕಾದ್ರೂ ಇಟ್ಕೊ.” ಎಂದವಳ ಕಡೆ ತನ್ನ ಸೋಲನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಂಡವನಂತೆ ನೋಡುತ್ತ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದ. ಶಶಿಯು ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾದಳು ಗಿರೀಶನು, ‘...ಯು ಸೀ’ ...ನಾನೆಷ್ಟೋಸಲ ಹೇಳೋದೇ ಒಂದು-ಆದರೆ ನನ್ನ ಭಾವನೆಯೇ ಒಂದು ..ಇದು ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ...ಆದ್ರಿಂದ ನಾನಾನ್ಯವಾಗಲಾದ್ರೂ ಏನಾದರೂ ಅಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗೋ ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಕೋಬೇಡಾ ಶಶಿ” ಎಂದ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳೋಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವನ ಮುಖವೆಲ್ಲಾ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಕೆಂಪೇರಿತು. ಅವನ ಮೂಗಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆವರಿನ ಬಿಂದುಗಳು ತಲೆದೋರಿದವು. ಅವನ ಆ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಶಶಿಗೆ ನಗುವು ತಡೆಯಲಾಗದಷ್ಟು ಒತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದರೂ ಸಾಹಸಪಟ್ಟು ತಡೆದು ಕೊಂಡಳು. ಅವನ ಮಿತ್ರರು ಹೇಳಿದ ತಂತಿ ಸುದ್ದಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಆಗಿನಿಂದ ಕಾತರಗೊಂಡಿತ್ತು. ಈಗ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿತೆಂದುಕೊಂಡು,

“ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಏನಂತ ತಂತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿರಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ; ಸುಮ್ಮನೆ ನಾನು ಪೂನಾಯಿಂದ ಈ ಗಾಡೀಲಿ ಬರ್ತೀನೀಂತ ತಿಳಿಸಿದ್ದೆ ಅಷ್ಟೆ.”

“ ಅಷ್ಟೇನೆ? ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಬರ್ತಿದಾಳೆ ಜೊತೆಲೀಂತ ತಿಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ? ”

ಗಿರೀಶನ ಮುಖವು ತೀರ ಕೆಂಪೇರಿತು. ಶಶಿಗೆ ಮುಖ ತೋರದೆ ಹೋಗಿ ಕುರ್ಚಿಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ.

“ ನಾನು ಆಗಲೇ ಅದನ್ನು ಊಹಿಸಿದೆ ..ಆದರೆ ನನಗಾವಿಚಾರ ರೈಲಿನಲ್ಲೇ ಏಕೆ ಹೇಳಬಾರದಾಗಿತ್ತು ? ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಯಾಕೆ ನೋಯಿಸ್ತೀಕಾಗಿತ್ತು ?”

“ ಅಯ್ಯಾಂ ಸಾರಿ ಹಾಗೆ ತಂತಿ ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ ಪುನಃ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಯ್ತು....ಈ ತಾಪತ್ರಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಏಕೆ ಅಂತನ್ನಿ ಸ್ತು ;‘ ಬಟ್ ಐ ಡೀಟ್ ಆನೆಸ್ಟಾಲಿ ಮೀನಿಟ್ !....’

“ ಹೋಗಲೇ ಬಿಡಿ....ಇನ್ನು ಆ ಮಾತೇಕೆ?.... ಅದಿರಲಿ.... ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರಾನೇ ಏನೂ ನನಗೆ ಹೇಳೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ....ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರ್ಯಾರಾದರೂ ನನ್ನ ಏನಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕು ?”

“ ಗಂಡಸರ್ಯಾರೂ ನಿನ್ನ ಕೇಳೋರಲ್ಲ ; ನನ್ನ ಕತೆ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಇನ್ನು ಹೆಂಗಸರು. ನಿನಗೆ ಹಿಂದಿ ಮಾತಾಡೋಕೆ ಬರೊಲ್ಲ ವಲ್ಲ ...ಆ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅರ್ಥವಾಗೊಲ್ಲ. ಆದ್ರಿಂದ ನೀನು ಹಿಂದಿ ಮಾತಾಡೋಕೆ ಕಲಿಯೋದರೊಳಗಾಗಿ ನನ್ನ ಕಥೇನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳ್ತೀನಿ....ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳುವಂತೆ.”

“ ಹೋಗಲಿ.....ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಕೇಳ್ತೀನೆ.....ನಿಜಾ ಹೇಳ್ತೀರಾ ?”

“ ಏನು....? ”

“ ನಿಮಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಮದುವೆ ಆಗಿದೆಯೇ ?”

“ ಆಗದೇನೇ ಈಗ ಅವರೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಪರಿಚಯಾ ಫಡೆದರೆ ?”

“ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಬೇಡಿ.....ಆ ಯೋಚನೇನೂ ನನ್ನ ತಲೇ ತಿಂತಾ ಇದೆ.”

ಗಿರೀಶನು ಹಾಸ್ಯ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಗಂಭೀರ ಮುಖಭಾವ ತಾಳಿ, ‘ನನಗೇನೂ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿ ಇದ್ದಾಳೆ’ ಎಂದ. ಶಶಿಯು ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಳುಕಿತು.

“....ನೋಡೋಕೆ ಹೇಗಿದ್ದಾಳೆ..? ನಿಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕೋ ಹೆಂಡತಿ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ-ಮುದ್ದಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕಲ್ಲವೆ?....” ಎಂದು ಬಲವಂತ ನಗೆ ಬೀರುತ್ತ ಕೇಳಿದಳು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಗಿರೀಶನು ಮೌನದಿಂದ ಅವಳನ್ನೇ ಈಕ್ಷಿಸಿದ. ಆ ಮೇಲೆ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿನ ‘ಡ್ರೆಸಿಂಗ್ ಟೇಬಲ್’ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಸಣ್ಣ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದ್ದ ಫೋಟೋಗಳಿದ್ದವು. ಶಶಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯೂ ಅತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಗಿರೀಶನು ಅವಳ ತೋಳು ಹಿಡಿದು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತ ‘ಬಾ! ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಗಿದ್ದಾಳೆಂತ ನೋಡುವಂತೆ’ ಎಂದು ‘ಡ್ರೆಸಿಂಗ್ ಟೇಬಲ್’ ಮುಂದೆ ನಿಂತ. ಶಶಿಯು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಫೋಟೋಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ, “ಎಲ್ಲಿ? ಹೆಂಗಸಿನ ಫೋಟೋ ಒಂದಾದರೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ?” ಎಂದಳು. ಗಿರೀಶನು, “ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕೋ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತೆ? ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ” ಎಂದವಳನ್ನು ‘ಡ್ರೆಸಿಂಗ್ ಟೇಬಲ್’ನ ಕನ್ನಡಿಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಶಶಿಗಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಎರಡನೆಯದು. ಈ ಬಾರಿ ಅವಳು ತನ್ನ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಮೇಯವೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

“ನನಗಿನ್ನೂ ಅರ್ಥವಾಗ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಿಂದ ಗಿರೀಶನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹೊರಳಿಸಿ ನುಡಿದಳು. ಅವಳ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧಭಾವನಾತರಂಗಗಳಿದ್ದವು. ಹಿಂದೆಯೇ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಅವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಗಿರೀಶ ನಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತರಪಡೆಯಲು ಅವಳ ಮನವು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

“ನಿನಗರ್ಥವಾಗದ ವಿಚಾರಗಳು ಪ್ರವಂಚದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಇವೆ, ಶಶಿ! ಕ್ರಮೇಣ ಎಲ್ಲ ಗೊತ್ತಾದೀತು ಬಿಡು.” ಎಂದು ಗಿರೀಶನು ಅವಳ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಬೀಳಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗೆ ತಡೆ ಹಾಕಿದ. ಗಡಿಯಾರವು ೧೧ ಘಂಟೆ ಹೊಡೆಯಿತು. ಶಶಿಯ ಮುಖವು ಗಂಭೀರವಾಯಿತು.

“ಏನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಿ?”

“ನಿನ್ನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ರೈಲು ಹತ್ತಿದಾಗ ಹೀಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಜೀವನವೇ ಬದಲಾಗುತ್ತೇಂತ ನಾನು ಕನಸು ಮನಸಿನಲ್ಲೂ ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತಾನೆ ನನ್ನ ಪರಿಚಯ ನಿಮಗಾದ್ದು. ನನ್ನ ಚರಿತ್ರೆ ತಿಳಿದಮೇಲೂ ನನ್ನ ನೀವು ಸಂಬ್ಧೀರೇನು?”

“ಒಂದೇ ಒಂದು ಘಂಟೆಗೆ ಹಿಂದೆ ಪರಿಚಯವಾದೋರೇ ಎಷ್ಟೋಸಲ ನಾವು ಸಂಬಂಧಿಕಾಗ ಬರುತ್ತೆ. ನಾವು ‘ಬಿಸಿನೆಸ್ ಪೀಪಲ್ಸ್’ ನೋಡು. ‘ಪೋರೋವರ್’ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಗುರುತಾಗಿ ಒಂದಲ್ಲ-ಎರಡಲ್ಲ ೨೭ ಘಂಟೆಗಳಾಗಿವೆ. ‘ದಟ್ಸ್ ಎ ಲೈಫ್ ಟೈಂ, ಯು ನೊ’....”

ಶಶಿಯು, “ಆದರೂ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗುತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿ.... ನನ್ನಲ್ಲಷ್ಟು ಸಂಬಿಕೆ ಇದ್ದೇ? ನಾನು ನ್ಯಾರಜೊತೆಯಲ್ಲಾದ್ರೂ ಓಡಿ ಹೋದರೇನು ಮಾಡ್ತೀರಿ?” ಎಂದವನ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ಕೇಳಿದಳು. ಗಿರೀಶನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ತಡೆದು ಕೋಣೆಯಸುತ್ತಲೂ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿ, ಅನಂತರ ಮಾರ್ಚನಾಡಿದ:

“ಇಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವರು, ಶಶಿ! ನನ್ನಾತ್ಮೀಯರು...ನಾನೀ ಜನಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದಿದ್ದೇನೆ....ನೀನು ಹಾಗೊಂದುವೇಳೆ ಹೋದರೆ..ಇವರೆಲ್ಲರಿಂದ ನಾನು ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತೆ..ಆದರೆ ಹಾಗಾಗುವ ಭಯವಿಲ್ಲ..ಏಕೇಂತಿಯೋ?. ಅನುಭವವನ್ನೋದು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಶಶಿ. ಏನೋ ನೀನು ಒಂದುಸಲ ದುಡುಕಿದೆ; ಅದರ ಫಲಾನೂ ಕಂಡೆ. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವೂ ಪಟ್ಟದ್ದಿ. ಹೊಸ ಹಾಳೆ ತಿರಿವಿಹಾಕೋಕೆ

ನಿನಗೊಂದು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕದೇ ಇದ್ದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೇನು ಸಾರ್ಥಕ ? ಅನುಭವವಿದ್ದೇನು ಆದ ಹಾಗಾಯ್ತು ? ನಿನಗಾ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಧರ್ಮ. ಕೊಡೋಕೆ ನಾನು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತೀಂತ ನಾನು ನಿನ್ನ ಅವರೆಲ್ಲರದುರಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ನಿಲ್ಲಿಸೋ ಅಷ್ಟು ಭರವಸೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ”

ಶಶಿಗೆ ವಳ್ಳನೆ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರುಕ್ಕಿ ಬಂತು, “ ಆದರೆ ನನಗಾ ಭರವಸೆ ಇದೆಯೇಂತ....”

“ ಇದೇಂತ ತೋರಿಸೋದು ನಿನ್ನ ಕೈಲೇ ಇದೆ.... ..ಅಗೋ ! ಅಗೋ ! ಮತ್ತೆ ಜಲವ್ರಳಯವೇನಾದರೂ ಆಗೋ ಹಾಗಿದ್ದು ನಾನು ಆಶ್ರಮ ಹುಡುಕೊಂಡು ಬರೋಕೆ ಹೋಗ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಗಿರೀಶನು ಶಶಿಯ ಕಣ್ಣೊರೆಸಲು ಷರಾಯಿ ಜೇಬಿನಿಂದ ಕರವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡ. ಕರವಸ್ತ್ರದೊಡನೆ ನೋಟುಗಳ ಸಣ್ಣ ಕಟ್ಟುಂದು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು “ ಓಹೋ ! ಮರತೇ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಸ್ತ್ರೀಧನ ! ‘ವಿವಾಹಮುಪೋತ್ಸವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಧುವಿಗೆ ಹಿರಿಯರು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತಹ ಘಂಟೆ ವರಹಾ’ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನೋಟುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ...” ಎಂದವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟ. ಶಶಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ನೀರು ತುಂಬಿತ್ತು ; ಗಿರೀಶನ ಈ ಹೊಸ ವಾಗ್ವೈಯಿರಿ ಯಿಂದ ಅವಳ ಪುಟ್ಟ ಬಾಯಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಕಿರುನಗೆಯು ಕುಣಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಮಳೆ ಹಸಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಿಸಿಲು ಬಂದಂತೆ ಆ ಕಿರುನಗೆಯು ಕಂಡಿತು. ಗಿರೀಶನು ಆ ಮನೋಹರ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ “ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿ ” ಎಂದ.

“ ಈಗ ಕವಿಯಾಗಲಾರಂಭಿಸಿದೀನು ?”

“ ನೀನೇ ನನ್ನ ಕವನವಲ್ಲವೇನು ?”

“ ನಿನ್ನೆ ನಿಮ್ಮ ಮುಖನೋಡೋಕೆ ಅಸಹ್ಯ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡೋಳು ನಾನು ; ಅದನ್ನ ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ಈಗ ನನಗೇ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತೆ ”

“ನನ್ನ ಮುಖನೋಡೋ ಅಂಥಾದ್ದೇನೂ ಅಲ್ಲ ಬಿಡು ; ಅದನ್ನ ದಿನವೂ ನೋಡೋಕೆ ನನಗೇ ಅಸಹ್ಯವಾಗುತ್ತೆ. ಅದಕ್ಕೇ ನನಗೂ ಕನ್ನಡಿಗೂ ಬಹಳ ದೂರ ?”

“ಆ ಮುಖದ ಮೂಲಕ ಹೃದಯಾನ ನಾನು ನೋಡ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಎಷ್ಟು ಮೃದು ಹೃದಯಾ ಅದು !”

“ಶಶಿ ! ನಾನೊಂದು ಮಾತು ಕೇಳ್ವೇಕೂಂತ ಇದ್ದೇನೆ....”

“ಕೇಳಿ....ಅದಕ್ಕೇನಂತೆ ?”

“ನಿನ್ನೆ ದಿನ ಅವನು, ನೀನವನ ತಂಗೀಂತ ಹೇಳಿದಾಗ ನಿನಗೆಷ್ಟು ಅಸಹ್ಯವಾಯಿತೋ ಅಷ್ಟು....ನೀನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತೀಂತ ಇವರಿಗೆ ನಾನು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಅಸಹ್ಯವಾಯಿತೆ ?”

“....ನಾ ಕಾಣೆ ; ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕುತ್ತರ ಹೇಳ್ತೇನೆ....” ಎಂದು ಶಶಿಯು ನಸುನಗುತ್ತ ಮನೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ತೊಡಗಿದಳು. ಹಾಗೇ ನೋಡುತ್ತ ಗಿರೀಶನ ಮೇಜಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಳು. ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ‘ಟೈಪ್’ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಫೋಟೋ ಫ್ರೇಮಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ, ಗಿರೀಶನು ತನ್ನ ಮೇಜಿನಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಶಶಿಯು ಅದನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಓದಿದಳು :—

“Remember the day when you were born,
All were laughing but you were crying;
Lead such a life that when you die,
Others should weep while you go laughing”

—SAANI.

ಎಂದಿತ್ತು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಹಾಗೇ ಯೋಚನಾಮಗ್ನಳಾಗಿ ನಿಂತಳು. ಅನಂತರ ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ಗಿರೀಶನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, “ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರ.....ನಾನು ತಿಕ್ಕೋಬೇಕಾದ್ದಿನ್ನೂ ಬಹಳವಿದೆ” ಎಂದಳು. ಗಿರೀಶನು ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕ. ಉಮಾಭಾಬಿಯು ‘ಟೀ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ’ ಯೆಂದು ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ನಿಂತು ಕೂಗಿದುದು ಅವರ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು.

ಸುಮಾರು ರಾತ್ರಿ ೯-೩೦ ಘಂಟೆ ಸಮಯವಿರಬಹುದು. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಮನೆಯ ದೀಪಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದು ಆರುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಮೂರ್ತಿಯ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲೇನೂ ಇನ್ನೂ ದೀಪ ವಿತ್ತು. ಅದು ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಆರುವ ಸಂಭವವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮೂರ್ತಿಯು ಆಗತಾನೇ ಕುಳಿತು ಏನೋ ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ. ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಅವನ ಎಡ ಬದಿಗೆ ೨-೩ ಬರವಣಿಗೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಹಾಳೆಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಅವನ ಎಡಗೈಲಿ ಸಿಗರೇಟೊಂದು ಹೊಗೆಯಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜಮ್ಮನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅವಳು ಬಂದುದನ್ನು ಮೂರ್ತಿ ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮೂರ್ತಿಯ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವ ಮನಸ್ಸು ರಾಜಮ್ಮನಿಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವಳ ಹೃದಯವು ಅದೇಕೋ ಮನಸ್ಸಿನ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

“ ಥೂ ! ಸಿಗರೇಟು ವಾಸ್ನೆ ತುಂಬಿಹೋಗಿದೆ ಚಿಕ್ಕನೇ ತುಂಬ ” ಎಂದಳು.

ಮೂರ್ತಿಯ ಲೇಖನಿಯ ಓಟಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲುಬಿತ್ತು. ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಕೆಳಗಿಟ್ಟು, ರಾಜಮ್ಮನ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ಅವನ ಅಸಮಾಧಾನ ರಾಜಮ್ಮನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಗೊತ್ತಾದರೂ ಅವಳದಕ್ಕೆ ಅಂಜಲಿಲ್ಲ.

“ ಏನು ಇಷ್ಟೊತ್ತು ಬರೆದರೂ ಮುಗೀಲಿಲ್ಲವೇ.... ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬರೆದ ರಾಗದೇನೋ ? ” ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದಳು.

“ ಇಲ್ಲಾ ರಾಜೀ ! ನಾಳೆ ಟಪ್ಪಾಲಿಗೆ ಇದು ಹೋಗಲೇ ಬೇಕು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅವರೂ ಇವರೂ ಸ್ನೇಹಿತರು ಬಂದುಹೋಗೋ ಗಲಾಟೇಲಿ ಏನೂ ಬರೆಯೋಕಾಗೊಲ್ಲ. ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಆಗೋ ಹಾಗಿದ್ದೇ ಈಗ್ಯಾಕೆ ಬರೆಯೋಕೆ ಕೂತ್ಕೊಂಡಾ ಇದ್ದೆ ? ”

“ಸಾಕು, ಎತ್ತಿಡೀಂದ್ರೆ, ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಯಾವಾಗ್ಲೂ ನಿಮ್ಮ ಪುರಾಣ; ಬೇಕಾದ್ರೆ, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಹುಡುಕೊಂಡು ಯಾರು ಬಂದ್ರೂ ‘ಇಲ್ಲಾ’ಂತ ಹೇಳಿಬಿಡ್ತೇನೆ. ಯಾರ ತೊಂದರೇನೂ ಇಲ್ಲ ಬೆಳಿಗ್ಗೇ ಇಂದ ಸಾಯಂಕಾಲದ ತನಕಾ ಬರಿತಾ ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳಿ.”

“ಆಗೊಲ್ಲ-ರಾಜಿ....ಹಗಲು ಹೊತ್ತು ಹುಡುಗರ ಗಲಾಟೆ.... ಈಗ್ಗೆ ಬರೆದು ಮುಗಿಸ್ಬೇಕು—ಈಗ ಮುಗಿಸ್ಬಿಡ್ತೇನೆ. ಅದೆಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನ ಕೆಲಸ. ನೀನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನೇ ಇದ್ರೆ ಸಾಕು.... ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ರೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಲಗು; ನೀನ್ಯಾಕೆ ಎದ್ದಿರಬೇಕು?”

ರಾಜಮ್ಮನ ಮುಖದಲ್ಲಿದ್ದ ಗೆಲುವು—ಸಂತೋಷಗಳು ಉಡುಗಿ ಹೋದುವು. ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರುಕ್ರೆಬರುವ ಹಾಗಾಯಿತು. ಮೂರ್ತಿಯ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಕೈ ಕೊಸರಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿ ಕೊಂಡಳು. ಪಾಪ! ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೊರತೆ. ಗಂಡ ನೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಲಾರಳು—ಹೇಳದೆ ಇರಲಾರಳು. ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಅತ್ತೆಮಾವಂದಿರ ಮುಂದೆ ಓಡಾಡುತ್ತ ಮನೆಗೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವಳು. ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಆಗ ಮಾತನಾಡಿದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವರು ಏನೆಂದು ಕೊಳ್ಳುವರೋ ಎಂಬ ಅಂಜಿಕೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತು ಮೂರ್ತಿಯೇ ಮೂರುಪಾಲು ಮನೆ ಸೇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಸ್ಥಿತಪ್ಪಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ, ಸುತ್ತಿ ಸಾಕಾಯಿತೆಂದು ಮಲಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ ಅವನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕೂಡಲೆತ್ತಿಸಿದರೆ ರೇಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸಂಜೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿ ೯, ೯-೩೦ ರ ವರೆಗೂ ಮನೆಗೆಲಸವೇ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದರೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹರ್ಷವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮನೆಯವರೊಂದಿಗೇ ನಗುತ್ತ-ಆಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ತನ್ನ ಸಮವಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗಿಯ ರಾರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದವರೆಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕವರು-ಇಲ್ಲ-ದೊಡ್ಡವರು ಯಾರೇನಾದರೂ ಅಂದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲೆಂದು ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಲು ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ; ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದು

ಇನ್ನೂ ಆರು ತಿಂಗಳಾಗಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿಯಾದರೂ ಮಲಗುವ ಮುಂಚೆ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸರಸವಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯೋಣವೆಂದರೆ ಅವನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನ್ನೇ ಆಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನವಳು ತನ್ನ ಸಂಕಟವನ್ನು ಮತ್ತಾರ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಪಾಪ! ತನ್ನೊಳಗೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ರಾಜಮ್ಮನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿದ್ದು ಮೂರ್ತಿಗೆ ಕಾಣದೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನದೊಂದು ಹಠದ ಸ್ವಭಾವ. ತಾನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ತೀರುತ್ತಿದ್ದ. ತಾನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿ, ಮಲಗಿದ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಕೋಪವಿದ್ದುದರಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಕೊಂಚಕಾಲ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮೇಲೆ ಮೂರ್ತಿಯೇ ಮಾತು ತೆಗೆದ. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಅಂದು ರಾಜಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಬಿಡ ಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗನ್ನಿಸಿತು.

“ ರಾಜಿ ...”

“

“ ನಾನು ಏನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ ಗೊತ್ತೆ ?”

“ ”

“ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾಗದಗಳನ್ನು”

“ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು....?”

“ ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಗ್ತೇನೆ. ಜರ್ಮನಿಗೆ ಕೈ ಈಗ ಬಲವಾಗಿ ಇದೆ; ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯಾನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕೂಂತ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ನೋರು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಜನಗಳನ್ನ ಕರಿದಿದ್ದಾರೆ. ತುಂಬಾ ಜನ ಡಾಕ್ಟರುಗಳೂ ಭೇಕಂತೆ; ನಾನೂ ಅರ್ಜಿಹಾಕಿದ್ದೆ. ನನಗೆ

‘ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ ಫಾರಮ್ಸ್, ಡಿಕ್ಲರೇಷನ್ ಫಾರಮ್ಸ್’ ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಂದವು. ಅವೇ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಾನು ಭರ್ತಿಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದು. ನಾನು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಕೊಳ್ಳೋದು ನಿನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲೆ....?

“ ನೀವೇನಾದರೂ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಕೋಬೇಕಂತೆ.....ಆವಾಗ ಹೇಳ್ತೀನೆ.”

“ ಏನು ಹೇಳ್ತೀ ?”

“....ಹೇಳೋದೇನಿದೆ....ಹ್ಯಾಗಿದ್ದ್ರಾ ಅಲ್ಪಾರಿನಲ್ಲಿ ಶೀಷೆ ತುಂಬ ‘ಟೆಂಕ್ಟ್ ಅಯೊಡೀನ್’ ಇಟ್ಟಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ.....ಕುಡಿದು ಪ್ರಾಣಾ ಬಿಡ್ತೀನೆ....ಅಷ್ಟೆ....”

“....ಹುಚ್ಚಿ ನೀನು....ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಏನು ಭಾಗ್ಯ ಬಂದ ಹಾಗಾಯ್ತು ?....ನಾನು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಕೊಂಡ್ರೆ ನೀನ್ಯಾಕೆ ಪ್ರಾಣಾ ಕಳ್ಳೊಳ್ಳೋ ಯೋಚ್ಚಿ ಮಾಡಬೇಕು ?”

“....ಯುದ್ಧ ಕ್ಷೋದೋರೆಲ್ಲ ಯಾರು....ಹಿಂದಕ್ಕೆರ್ತಾರೆ ?....” ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಈ ಮಾತೆಲ್ಲಾ ಆಡಬೇಕೊಂತ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡ್ತೀರಿ” ಎಂದು ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ಎದೆಯ ದುಃಖವು ಬಯಲಾಗದಿರಲೆಂದು ರಾಜಮ್ಮನು ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮೂರ್ತಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಒರಟ ನಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಮನಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಮ್ಮನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಲೆತ್ತಿಸಿದ. ಆದರೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವನು ಹೆಂಗುಸರೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಯಾಡಿ ಬೆಳೆದವನೇ ಅಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಹೆಂಗುಸರೊಂದಿಗೆ ಅಷ್ಟೇಕೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ ತಾನು ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂಬುದರ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲು ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಉಪನ್ಯಾಸಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿ ಬಿಟ್ಟ. ರಾಜಿಯು ತುಟಿಪಿಟಕ್ಕೆನ್ನ ಲಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಅವನ ಮಾತಿಲ್ಲ ಕೇಳಿದಳು, ಅನಂತರ ಮೂರ್ತಿಯ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಾರಂಭವಾಯಿತು.

“ ಹೇಳು ರಾಜಿ....ನನಗೆ ನಾನು ಹೀಗೇ ಇರುವುದು ಇಷ್ಟವೋ, ಇಲ್ಲ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿ, ನಾನೂ ಒಂದು ಪದವಿ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ‘ ದೊಡ್ಡ ಡಾಕ್ಟರು ’ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳೋದು ಇಷ್ಟವೋ ?”

“.....”

“ ಈಗ ನೋಡು....ನಮ್ಮವರೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಕೀಳಾಗೇ ಕಾಣ್ತಾರೆ.”

“ನಾನು ಒಬ್ಬನೇಇದ್ದಿದ್ದೆ ನನಗಿದರ ಯೋಚನೇನೇ ಇರ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯಾದೆ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ್ದಕ್ಕೆ ನೀನು ತಲೆತಗ್ಗಿಸೋ ಹಾಗಾಗಬಾರದು. ನಿನಗೋಸ್ಕರ ನಾನೀಯೋಚನೆ ಮಾಡ್ತಿರೋದು....ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಕೊಡ್ತಾರೆ....ಆಗ ನಿನ್ನ ನಾನಿರೋಜಾಗಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿಕೊಬಹುದು.

“.....”

“ ನಾನೀಗ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರೆ.....ನನಗೆ ನಾಲ್ಕಾರಕಡೆ ಅನುಭವ ದೊರೆಯುತ್ತಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನ ಪಡೀತೀನಿ.... ಆ ಮೇಲೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದರೆ.... ನಮ್ಮವರಿಗೆಲ್ಲ ನಾಚಿಕೆಯಾಗಬೇಕು ಹಾಗೆ ಬರಬೇಕು. ನನ್ನ ಅಂತಸ್ತು ಯಾವಾಗ ಹೆಚ್ಚುತ್ತೋ ಆಗ ನಿನ್ನ ಅಂತಸ್ತು ತಾನಾಗಿಯೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತೆ. ನಿನಗೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಗೌರವವಿರುತ್ತೆ....”

“.....”

“ ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ ನೀನೇ ಹೇಳು ? ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಾಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ನನ್ನೇನೂ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಗೆ ಕಳಿಸೋದಿಲ್ಲ. ಡಾಕ್ಟರು ಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ. ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡೋದಕ್ಕೇ ನಮ್ಮನ್ನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋದು....ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತೀಲಿ ನಮ್ಮನ್ನ ನಮ್ಮ ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸೋದೇ ಅನುಮಾನ.... ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಗೇನೇನೂ ಪ್ರಾಣಭಯವಿರೊಲ್ಲ....ಹೇಳು ನಾನು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯಾಂತನ್ನ ಸ್ವೀಕರಿಸೋದು ನಿನಗಿಷ್ಟವಿದ್ದೋ ಇಲ್ಲವೋ ?”

“ ಇದೆ.....”

“ಮತ್ತೆ ನಾನು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರೋಕ್ಕೋಕೂ ನಿನಗೊಪ್ಪೆ ತಾನೆ ?”
 “.....”

“ಪುನಃ ಈ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗ ಅಳೋದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋದಾಗಲಿ ಸುತರಾಂ ಕೂಡದು. ಹೇಳು, ಹಾಗೆ ಮಾಡೋಲ್ಲಾಂತ ?”

“ಇಲ್ಲ.....ಮಾಡೋಲ್ಲ.....”

“....ಈಗ ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡು; ನಗನಗ್ತಾ ಜವಾಬು ಕೊಡಬೇಕು.....ನಾನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲೊ.....?”

ರಾಜಮ್ಮನಿಗೆ ಉಭಯ ಸಂಕಟ. ಇತ್ತ ಬೇಡವೆಂದರೆ ಗಂಡನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗಬಹುದು; ಜೊತೆಗೆ ಪತಿಯು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ ನಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧನ-ಗೌರವಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದು ತನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ ವೆಂದಂತಾಗುವುದು. ಯಾವ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ತಾನೆ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಅಭ್ಯುದಯದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿರದು? “ಹುಂ! ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದರೆ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನೆಂದೋ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು-ಅಥವಾ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನ ಮಾನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ, ಅಭಿಮಾನ ದಿಂದ ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಮೃತ್ಯು ಮುಖಕ್ಕೆ ದೂಡಲೂ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುವ ಳೆಂಬ ಭಾವನೆ ಬರುವುದು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ತುಮುಲು ಯುದ್ಧ ವಾಗುತ್ತಿರಲು, ಮೇಲೆ ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸಮಾಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕಿರುನಗೆ ಯನ್ನು ಮುಖದಲ್ಲಿ ತೋರಿದಳು. ಆದರೆ ಬಾಯಿಯಿಂದಾವ ಖಚಿತ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಹೇಳದೆ, “.....ಇಲ್ಲ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಾನು ಅಳೋದಿಲ್ಲ; ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸರಿದೋರಿದ್ದು ಮಾಡಿ” ಎಂದಳು.

— ೨ —

ಮೂರ್ತಿಯು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಮರ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಒಂದು ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಹಲವಾರು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದನು. ಅಮೇಲೆ ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಅವನಿಂದ ಪತ್ರಗಳೇ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಬರದೇ ನಿಂತವು. ಪ್ರತಿದಿನ ರಾಜಿಯು ಅಂಚೆಯವನ ಬರುವಿಕೆ

ಯನ್ನು ಕಾಯುವಳು ; ಅವನು ಬಂದು ಕೊಟ್ಟ ಕಾಗದಗಳಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು ದೊರೆಯದೆ ನಿರಾಶಳಾಗುವಳು. ಹೀಗೆ ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳು ಕಳೆಯಿತು. ಅವಳಿಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲೇನೂ ಬೇಡವಾಯಿತು. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಕೊರಗಿನಿಂದ ಕೃಶಳಾಗಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಹೃದಯದ ದುಃಖವನ್ನು ಯಾರಲ್ಲಿ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದೂ ಕೊನೆ ಕೊನೆಗೆ ಅವಳಿಗೆ ತೋಚದಾಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಮೂರ್ತಿಯಿಂದ ಒಂದು ತಂತಿಯು ಅವರ ತಂದೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಮೂರ್ತಿಯು ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವುದಾಗಿಯೂ, ತನ್ನನ್ನು ಸಮರ ಸೇವೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವರೆಂದೂ ಸುದ್ದಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ.

ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು ೧೦ ಘಂಟೆಯ ಸಮಯ. ಮೂರ್ತಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬದೂಟದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳೇ ಆಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೂರ್ತಿ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ನೆಂದಮೇಲೆ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ಸಂತೋಷವಾಗದಿರದು? ರಾಜಿಯು ಹಿಡಿಸಲಾರದ ಆನಂದದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿಹೋಗಿದ್ದಳು. ಮನೆಗೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗಿಂದು ಎಂದೂ ಇಲ್ಲವ ಉತ್ಸಾಹ. ಮೂರ್ತಿಯು ಊರುಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಕೋಣೆಯು ಯಾವ ರೀತಿ ಇತ್ತೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಒಳಗಿನ ನಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಸ್ಥಾನ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಒಪ್ಪವಾಗಿಟ್ಟಳು. ತನ್ನ ದೇಹಾಲಸ್ಯದ ಸುದ್ದಿ ಪತಿಗೆ ಪತ್ತೆಯಾಗಬಾರದೆಂದು ಅಲ್ಮಾರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಔಷಧಿ ಶೀಘ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದು ಮನೆಯೊಳಗೆಲ್ಲೋ ಒಂದೆಡೆ ಮರೆಯಾಗಿಟ್ಟಳು. ಮುಖಾಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸೇ ಕೊಡದಿದ್ದವಳು ಇಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದ್ದಳು. ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆ ಹಾಕಿ ಬೀದಿಯ ಕಡೆ ನೋಡುವಷ್ಟು ಅವಳ ಚಿತ್ತವು ಚಂಚಲತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು.

ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಒಂದು 'ಮಿಲಿಟರಿ ವ್ಯಾನು' ಬಂದು ನಿಂತು 'ಹಾರ್ಡ್' ಶಬ್ದ ಮಾಡಿತು. ರಾಜಿಯ ಎದೆ ಡವಡವನೆ ಹೊಡೆದು

ಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅದುವರೆಗೆ ಕಿಟಕಿಯ ಕಡೆ ನೂರಾರುಬಾರಿ ತಲೆ ಹಾಕಿ ನೋಡಿದವಳಿಗೆ ಆಗ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೋಡುವ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೃದಯವು ಒತ್ತಿಯೊತ್ತಿ ಹೇಳಿದರೂ ಮನಸ್ಸು ಧೈರ್ಯತಾಳಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಅಂಜುತ್ತಂಜುತ್ತ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಕಿಟಕಿಯ ಮೂಲಕ ನೋಡಿದಳು. ಕಿಟ್ಟನೆ ಚೀರುವಹಾಗಾಯಿತು. ಮನದ ಉದ್ವೇಗವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಂಡು ದಡದಡನೆ ಹೊರಕ್ಕೊಡಿದ ಬಂದಳು. ಮೂರ್ತಿಯನ್ನಿಬ್ಬರು ಸಿಸಾಯಿಗಳು ಮೆಲ್ಲನೆ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಆವರಣದೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದರು. ಹಿಂದೆಯೇ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸಿಸಾಯಿಯು ಒಂದು 'ವೀಲ್‌ಜೀರ್' ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಒಳಕ್ಕೆ ತಂದಿಟ್ಟು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಆ ಸಿಸಾಯಿಗಳು ಕೂಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅವನಿಂದ ಆಸ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಹೊರಟರು.

ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಅವಡುಗಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ ರಾಜಿಯು ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿದ್ದವರ ಪರಿವೇಶ ಇಲ್ಲದೆ, ಹೋಗಿ ಮೂರ್ತಿಯ ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಮೂರ್ತಿಯ ಬಾಯಿಂದ 'ಯಾರು ?.....ರಾಜಿ' ಎಂದೆರಡು ಶಬ್ದ ಹೊರಟಿತು.

ನಾಜಿ ವಿಮಾನದಾಳಿಗೆ ಮೂರ್ತಿಯು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯೂ ಸಿಕ್ಕಿ ನೆಲಸಮವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಅಳಿದುಳಿದವರಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಯೊಬ್ಬ. ಆದರೆ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ಏನಾದರೊಂದು ಅಂಗವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮೂರ್ತಿಯ ಕಾಲುಗಳೂ, ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು.

ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯೇನೋ ಹಿರಿದು ; ಆದರೆ ಅದರ ಸಾಫಲ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂರ್ತಿಯು ನೀಡಿದ ಬೆಲೆಯು ಅದಕ್ಕೂ ಹಿರಿದು. ಡಾ|| ಮೂರ್ತಿಯು ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೇ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ; ಆದರೆ ಆ ಸಾಧನೆಗೆ ಅವನು ತೆತ್ತ ಬೆಲೆಯೆಷ್ಟು ?

+

×

×

+

ರಾಷ್ಟ್ರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಅವನ 'ವೀಲ್ ಜೀರ್' ಸಮೇತ ಅವನ ಕೋಣೆಗೆ ತಲಿಸಿದ ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಅವನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ಎದೆಯ ದುಃಖವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಜಾಗಗಳನ್ನು ಅರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರು. ದೂರವಾದ ಅವರ ಕಾಲು ನಡಿಗೆಯ ಸಪ್ಪಳವನ್ನು ಆಲಿಸಿದ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಿವಿಗೆ ರಾಜಿಯ ಅಬ್ಬರ ರಹಿತ ರೋದನೆಯು ಕೇಳಿಸದೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಅವನ ರಕ್ತವು ಕುದಿದು ರೋಷವು ತಲೆಗೆರಿದು. ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಟ ಧ್ವನಿ ಭಾರವಾಗಿತ್ತು.

“.....ರಾಜಿ !.....

“.....” ರಾಜಿಯು ತನ್ನ ಉವನ್ನು ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಹತೋಟಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಮೂರ್ತಿಯ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಳು.

ಮೂರ್ತಿಯು, “...ನೀನು ತಾನೆ ಇಲ್ಲೇಕೆ ನಿಂತಿರಬೇಕು ; ನೀನೂ ಹೊರಡು....” ಎಂದ.

ರಾಜಿಯು ಅವನ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ ಅರಿತಳು. ಮಾರುತ್ತರ ಕೊಡದೆ ಅವನ ಕೈಯನ್ನೆತ್ತಿ ತನ್ನೆದೆಗೊತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದಳು. ಕೈಯ ಬಿಸಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಚಕಿತಳಾದಳು. ಮೂರ್ತಿಯ ಹಣೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ, ಕಾತರಳಾಗಿ, “....ನಿಮಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಿದೆ ; ಹೀಗೆ ಕೂತಿದ್ದೆ ಹ್ಯಾಗೆ ? ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಪ್ಪೇನೆ ; ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ. ಮಾವನೋರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಕರೆಸೋಣ”... ಎಂದಳು.

ಮೂರ್ತಿಯ ಹಣೆಗೆ ರಾಜಿಯು ಕೈ ಸೋಕುತ್ತಲೂ, ಮಂಜಿನ ಗಡ್ಡೆ ತೆಗೆದು ಅವನ ತಲೆಯಮೇಲಿಟ್ಟಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಅವನ ಕ್ರೋಧವು ಕುಗ್ಗಿತು. ಅವನಾಡಿದ ಮಾತಿಗೆ ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಪ

ಸ್ವಲ್ಪ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ರಾಜಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಹಣೆ ಗೊತ್ತಿಕ್ಕೊಂಡು,

“....ಇಲ್ಲಾ ರಾಜೀ! ಜ್ವರಾಗಿರಾ ಏನಿಲ್ಲ.....ಮನಸ್ಸಿಗೇ ನಾದ್ರೂ ಬೇಸರವಾದಾಗ ನಿಶ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಣೆ ಕಾವು ಬರುತ್ತಿ ಅಷ್ಟೆ. ನೀನು ಹಾಗೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಹಣೆಯಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಕೈ ಇಟ್ಟಿರು. ಹಣೆಯ ಕಾವು ತಾನಾಗೇ ಇಳಿಯುತ್ತೆ....ಎಂದ.

ರಾಜಿಯು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೈ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು, “....ನೀವು ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾತಾಡಬೇಡಿ ; ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಪ್ತೇನೆ ; ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ಮಲಗಿ. ಡಾಕ್ಟರು ಬಂದು ನೋಡೋದು ನೋಡಿ ; ನಿಮಗೇನು ಅದ್ವಿಂದ ನಷ್ಟ....?” ಎಂದು ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಸಿ, ಮೂರ್ತಿಯ ‘ವೀಲ್ ಚೇರ’ನ್ನು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ತಳ್ಳಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮೂರ್ತಿಯ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಮೆಲ್ಲನೆಬ್ಬಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಹಾಸಿಗೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದಳು. ಮೂರ್ತಿಯು ರಾಜಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದ ಉಡುಪನ್ನು ಬಿಚ್ಚುತ್ತಾ, ... “ಅಲ್ವೇ ಹುಚ್ಚಿ! ನಾನೇನು ಡಾಕ್ಟರಲ್ವೆ? ನನಗೆ ಜ್ವರವಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲೇ ಅನ್ನೋದು ನಂಗೆ ಗೊತ್ತಾಗೋಕಿಂತಲ್ಲ ಮುಂಚೆ ನಿಂಗೇ ಗೊತ್ತಾಗಿರೋಹಾಗಿದೆ ನೋಡಿದ್ರೆ ;

“ಹೌದು ; ಗೊತ್ತಾದ್ರಿದ್ದೇ ಹೇಳಿದ್ದು, ಡಾಕ್ಟರು ಬರೋವರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿಂತ.”

“ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿರೋಳು ಔಷ್ಣಿನೂ ನೀನೇ ಕೊಟ್ಟೆಡು ; ನನ್ನ ತಾನೇ ಯಾಕೆ ಕೇಳಬೇಕು ? ಔಷ್ಣಿ ಬೇಕೇ ಬೇಡ್ವೇ ಅಂತ?”

“ಡಾಕ್ಟರು ಹೆಂಡ್ತಿಯಾದ್ದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಅಷ್ಟು ಬೇಡ್ವೆ ? ಜ್ವರಾ ಇದ್ಯೋ ಇಲ್ಲೋ ಅನ್ನೋದು ನಿಮಗೆಷ್ಟು ಗೊತ್ತಿದ್ಯೋ ನಂಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಂಬೆ ಹಣ್ಣಿನ ಪಾನಕ ಮಾಡಿ ತಂದ್ಯೋಡ್ತೇನೆ. ಕುಡ್ಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಸುದಾರಿಸ್ಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದು ರಾಜಿಯು ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಡಲನುವಾದಳು.

“ ದೇವೇ ಗತಿ ! ಇಲ್ಲೇಳು ರಾಜಿ....”

“ ನಿಧಾನವಾಗೆಲ್ಲಾ ನಿತ್ಯೊಂಡು ಕೇಳೇನೆ ಆಮೇಲೆ....ನೀವೀಗ ಡಾಕ್ಟರು ಬರೋವರೂ ಸದ್ಯ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿದ್ರೆ ಸಾಕು.... ನಿಮ್ಮ ದಮ್ಮಯ್ಯ” ಎಂದು ರಾಜಿಯು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಅಡಿಗೆಮನೆಯಕಡೆಗೋಡಿ ದಳು. ಹೋಗುವಾಗ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸೆರಗಿನಿಂದ ಬೇಗನೆ ಒರೆಸಿ ಕೊಂಡಳು. ಮೂರ್ತಿಯು “ ಹಬ್ಬದ ಅಡಿಗೆ ವಾಸ್ತು ಬಂದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿಸ್ತಾಯಿದೆ ...ಇನ್ನು ನೀನು ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನೋದಕ್ಕೂ ತುಂಡ್ತಾಗಿ ಕೆತ್ತಿಡು ಸರಿಹೋಗತ್ತೆ....” ಎಂದ. ಉತ್ತರ ಬಾರದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವನಿಗೆ ರಾಜಿಯು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲದ್ದು ಮನ ದಟ್ಟಾಯಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಜಡವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯಬಗ್ಗೆ ತನಗೇ ಕ್ರೋಧವಿಮ್ಮಡಿಸಿತು. ಹೆಲ್ಲು ಮುಡಿಕಟ್ಟಿದ. ಹಣೆಯ ನರಗಳುಬಿದ್ದವು.

×

×

×

×

ಅಂದೆಲ್ಲ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಬಂಧು, ಮಿತ್ರರೆಲ್ಲ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಅವನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಬಳಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅವನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಕೊರಗಿದ. ಅವರ ಮರುಕದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಅವನ ಮೈ ಉರಿಯಿತು. ಅವರ ಕವಟ ವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಲಾರದ ರೋಷ ಅವನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒದ್ದು ಓಡಿಸಿಬಿಡಲು ಮನಸ್ಸು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ.....ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಶಾಂತಿದೇವಿಯ ಹಸ್ತ ಅವನ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ವಿರಮಿಸಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಹಿತಕರ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನಾವರಿಸಿದ್ದ ಅಗ್ನಿ, ತನ್ನಂತೆ ಅಂಗವಿಹೀನರಾಗದೆ ನೆಟ್ಟಗಿದ್ದ ವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮ ಮಾಡಿಬಿಡಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಅಗ್ನಿ ಅಲ್ಲಮಾತ್ರ ಅಣಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಡ್ಕಿಚ್ಚು ಕೆಂಚಿನ್ನಾತ್ರ ಕಟ್ಟಿಗೊಳ

ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ರಾಜಿಯು ಅವನ ತಲೆಯಬಳಿ ಮೌನವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಅವನ ಹಣೆಯಮೇಲೆ ತಣ್ಣೀರಿನ ಬಟ್ಟೆ ಒತ್ತುತ್ತಿದ್ದಳು.

×

×

×

×

ಮೂರ್ತಿಯು ಹಿಂದಿರುಗುವ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಅವನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಔತಣದೂಟಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಬಂಧುಗಳ ಪೈಕಿ ಕೆಲವರು ಸಮರ ಭೂಮಿಯ ವಿಚಾರ ವೈಖರಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ವಿದೇಶೀಯ ಮಹಿಳಾ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರ ಸ್ವೇಚ್ಛಾವರ್ತನೆಗಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪುಲಕಿತರಾಗುವ ಎಳೆಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು, ಮೂರ್ತಿಯು ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿರಾಮಕಾಲವನ್ನು ಯಾವ ಬಗೆಯ ವಿಲಾಸಕೇಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ನೆಂಬುದರ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ಬದ್ಧಕಂಕಣರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಕೇವಲ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಪಡೆಯುವ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದಲೇ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅಂತೂ ಎಲ್ಲರೂ, ಊಟಮಾಡುವ ಆಸೆಯನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಮೂರ್ತಿಯ ಕಣ್ಣು, ಕಾಲು ಕಳೆದುಹೋದ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ನಾಲ್ಕಾದರೂ ಕನಿಕರದ ಮಾತನ್ನಾಡಿ, ಅವನು ಆ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡನೆಂಬ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳದೆ ಹೋದರೆ 'ಊಟಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಂದ ಕಟುಕ'ರೆಂಬ ಕೀರ್ತಿಗೆಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರರಾಗುವೆವೋ ಎಂಬ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಭೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಮೂರ್ತಿಯ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ತಲೆಹಾಕಿ, ತಮ್ಮ ಗಿಣಿಪಾಠವೊಪ್ಪಿಸಿ, ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸಿ, ಲೋಚಗುಟ್ಟುತ್ತ ಊಟದ ಕೋಣೆಗೆ ಕಾಲು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು.

ಊಟವೆಲ್ಲಾ ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ಜರುಗುವವರೆಗೆ ಅವರ ಚರ್ಚೆಗೆ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ವಿಚಾರವೆಲ್ಲ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯ ಸುದ್ದಿಗಳು; ಸಹಸ್ರಾರು ಮಂದಿಯ ಸಾವು-ನೋವುಗಳು;

ಸೈನ್ಯಗಳ ಚಲನ-ವಲನದ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳು ; ಜಯಾಪಜಯಗಳು ; ಸ್ಥಳೀಯ ಸೈನಿಕರು ನಿರಂಕುಶರಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಇವೇ. ಅಂತೂ ಒಂದೊಂದು ತೂಕವಾದ ಮಾತಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ತೂಕವಾದ ತುತ್ತೇ ಒಳಕ್ಕೆಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವ ಮಹತ್ವದ ಮಾತೂ, ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಕೊರತೆಯನ್ನಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ರೇಷನ್ ಕಾಲವಾದರೆ ತಾನೇ ಏನು ?

ಇವರ ಸಂಭಾಷಣೆಯೆಲ್ಲ, ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಿವಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅಧಿಕಾರಯುತವಾಗಿ ಅವರ ಮುಖ ದಿಂದ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಅಪಕ್ವ ಜ್ಞಾನವು ಮೂರ್ತಿಯ ಮೈ ಉರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅತಿಥಿಗಳ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಸರಣಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಅವನ ಮನ ನೋಯಿಸುವಂತಹುದೂ ಆಗುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನರಿತ ರಾಜಿಯು ಅಧೀರಳಾದಳು. ಮೂರ್ತಿಯು ಬಹುಕಾಲ ಮೌನದಿಂದಿರಲಾರ ದವನಾದ.

“....ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿ ಮುಖಾನೇ ಕಾಣದ ಈ ಮಂಕುಗಳು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡುವೆ. ಇವರಿಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿರೋ ಕೋಸ್ಕರ ಅಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರು ಹೇಗೆ ಜೀವ ಕೈಲಿಟ್ಟೊಂಡು ಹೋರಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ; ಅವರ ಕಷ್ಟ-ಸುಖಗಳೇನೂಂತನ್ನೋದ್ನ ಸ್ವಲ್ಪಾನೂ ತಿಳ್ಕೊಳ್ಳೆ ಕಿರಲಿದ್ದಾರೆ.....ಶುದ್ಧ ಉಂಡಾಡಿ ಭಟ್ಟು.....ಎಂದ. ರಾಜಿಯು “ಅವರೇನೇಕಾದ್ರೂ ಮಾತಾಡ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ ; ನಿಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ನೀವು ಒಂದೂ ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕ್ಕೊಳ್ಳೆ ಶಾಂತವಾಗಿರಬಾರ್ದೇನು? ಸದ್ಯ ಊಟವಾದಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ರ ಬರದೇ ಹಾಗೇ ತೊಲಗಿ ಹೋದ್ರೆ ಸಾಕು ” ಎಂದಳು.

“ಬಂದರೇನಂತೆ.....ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬರಲೇಳು !”

“ ಸರಿ ! ಬಂದು ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ್ದೆಲ್ಲಾ ಕೇಳ್ತಾ ಪ್ರಾಣಾತೀಗೀತಾ ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳೋಕೆ.....ಸದ್ಯ ಏನೂ ಬೇಡಾ.....”

“ ಏಕೆ, ಏನುಬೇಕಾದ್ರೂ ಕೇಳಲೇಳು....ಯುದ್ಧದ ಸ್ವರೂಪಾ ನಾದ್ರೂ ಕೇಳಿ ತಿಳಕೊಳ್ಳಿ....ಹೇಳೋಕೆ ನಾನೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ.... ಅವರ ಕಳ್ಳ ಕನಿಕರ ನಂಗೇನೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ನನ್ನ ಕಣ್ಣು, ಕಾಲು ಹೋದ್ದು ನನಗೇನೂ ದುಃಖವಿಲ್ಲಾನ್ನೋದಾದ್ರೂ ಅವರ ಮಂಡೇಗೆ ಹಿಡೀಲಿ....’

“.....ಮಾತಾಡಿ ಮಾತಾಡಿ ಜ್ವರ ಹೆಚ್ಚಾಡ್ಕೊಬೇಕೂಂತ ನಿಮಗಾಸೇಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ....ನಿಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ನೀವು ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಕೋ ಬಾರ್ಡ್ ? ನಾನು ಎದ್ದೋಗಿ ಅತ್ತಿಯವರಿಗ್ಗೇಳಿ ಅವರಾರೂ ಇತ್ಯಡೆ ಸುಳಿದ್ದಾಗೆ ಮಾಡ್ತೇನೆ... ‘ಜ್ವರ ಬಂದಿದೆ; ತೊಂದ್ರೆ ಕೊಡ್ಬೇಡಿ’ಂತ ಅವರು ಹೇಳಿ ರವಾನೆ ಹಾಕ್ತಾರೆ....”

“.....ಇಲ್ಲಾ ರಾಜೀ ! ನೀನು ಯಾರ್ನೂ ತಡೀಬೇಡ.... ನನಗಿದ್ರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಶ್ರಮಾ ಆದ್ರೂ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ ; ಈ ಜನಗಳ ತಲೇಗೊಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿವಳಿಕೇನಾದ್ರೂ ತುಂಬಿದರೇನೆ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಸೈನಿಕರ ಬಾಳೂ ಅಂದ್ರೆ ಅವರಿಗಿರೋ ತಾಶ್ಸಾರ ತೊಲಗಬೇಕು.... ಮನೇಲಿ ಎಲೇಮುಂದೆ ಕೂತ್ಕೊಂಡು ಬೋಂಡಾ ನ.ಂಗೋಕೂ, ಅಲ್ಲಿ ‘ನುಗ್ಗಿನಿಲ್ಬೇಕೂ ಇಲ್ವೇ ಸಾಯ್ಬೇಕೂ’ಂತ ಬಂದೂಕು ಹಿಡಿಯೋಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.....ಬರಲಿ ಸುಮ್ಮನು ...” ಎಂದ.

ಆ ವೇಳೆಗೆ ಅತಿಥಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಊಟಮಾಡಿ ಕೈತೊಳೆದಾಗಿತ್ತು. ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಸವಿಯಲು ಕೂಡುವುದಕ್ಕೆ ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜಮಖಾನೆ ಹಾಸಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನು ಅಣಿಯಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಅಡಿಕೆಲೆಯ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ‘ಬನ್ರಿ ! ಎಲ್ಲಾ ಮೂರ್ತಿಯ ಕೋಣೇಲೇ ಕೂತು ಮಾತಾಡ್ತಾ ಅಡಿಕೆಲೆ ಹಾಕೊಂಡ್ರಾಯ್ತು ! ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿ ಸಮಾಚಾರ ಸ್ವಾರಸ್ಯ

ವಾಗಿರುತ್ತೆ !' ಎಂದು ಹೊರಟ. ಕುರಿಮಂದೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಮೂರ್ತಿಯ ಕೋಣೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆಹಾಕಿತು. ರಾಜಿಯು ನಿರುಪಾಯಳಾಗಿ ಕೋಣೆಯಿಂದ ನುಣುಚಿಕೊಂಡಳು. ಹೊರಗೆ ಬಂದವಳು, ಅತಿಥಿಗಳ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ವಕ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಏನೂ ಮಾಡಲಾರದವಳಾಗಿ ನಿಂತಳು.

ಮೂರ್ತಿಯ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದ ಮಿತ್ರರೆಲ್ಲ ಮೊದಮೊದಲು ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯ ಮಳೆಗೆರೆಯಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರೂ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನೆತ್ತಲು ಯಾರೂ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೊಬ್ಬ, 'ಏನಯ್ಯಾ ಮೂರ್ತಿ ! ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಿಂದ ನಿಜವಾದ ವಿಚಾರ ನಮಗೇನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೊಲ್ಲ ; ನೀನಾದರೂ ಹೇಳು' ಎಂದ.

ಮೂರ್ತಿಯು 'ನಾನೇನು ಹೇಳಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧಗಳ ಹಾಗೇನೇ ಇದೂನೂ ! ಹೊಡೆದಾಡೋರು ಹೊಡೆದಾಡ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ ; ಸಾಯೋರು ಸಾಯ್ತಲೇ ಇದಾರೆ ; ಇಲ್ಲಿ ಮಾತಿನ ಮಲ್ಲರಾಗಿ ಕೂತಿರೋರು ಕೂತೇ ಇದಾರೆ.'

'ಓಹೊಹೊ ! ಏನಪ್ಪಾ ? ನಾವೆಲ್ಲಾ ಮಾತಿನ ಮಲ್ಲರಾಗ್ಬಿಟ್ಟೆವು ? ಕೆಲವು ಅಲ್ಪೋಗಿ ಹೊಡೆದಾಡಿದ್ದೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಹೊಡಾಡೋರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಕುಮ್ಮಕ್ಕು ಕೊಡ್ತಾ ಇರಬಹುದು' ಎಂದೊಬ್ಬರು ಅಂದರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬರು "ಇರಬಹುದು ? ಏನೇ-ಇದ್ದೀವೀಂತನ್ನಿ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕಾದಾಡೋರಿಗೆ ಊಟ ಉಪಚಾರ, ಬಟ್ಟೆಬರೇಗೆ, ಔಷಧಿ-ಸಧ್ಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾನೂ ಅನುವಾಗಿ ಒದಗಿಸ್ಸೋಕೆ ನಾವಿಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ದುಗ್ಗಾಣೆ ಕೊಟ್ಟಿತಾನೆ ರಥ ಜರಗೋದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ?....' ಎಂದರು.

ಮೂರ್ತಿಗೇಕೋ ರೇಗಿತು. ಏನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಒರಟಾಗಿಯೇ ಇವರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳು ಬಾಯಿಗೆ

ಬಂದವು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಅವನು ಅದನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು,....
 “ಎನು ನೀವು ಮಹಾ ಹಣ ತೆತ್ತು ಬಿಟ್ಟಿರೋದು? ಅಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರು
 ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಪ್ರಾಣತೆತ್ತು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೋಡ್ಸೋ ಇಲ್ಲಾ
 ತಡ್ಡೋ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ತಾನೇ ಇಲ್ಲಿ ನೀವು ಸುಖವಾಗಿ ಚಕ್ಕಂದಾ ಆಡ್ತಾ,
 ನಗ್ತಾ ನಲೀತಾ ಪೊಗದಸ್ತಾಗಿ ಕವಳ ಕತ್ತರಿಸೋಕಾಗೋದು? ಹಾಗೆ
 ನಾವಲ್ಲಿ ನಿಮಗೋಸ್ಕರ ಜೀವ ಕೊಡೋಕೂ ಹೇಸದೆ ‘ತ್ಯಾಗ-ತ್ಯಾಗ’
 ಅಂತ ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸಬೇಕು ; ನೀವಿಲ್ಲಿ ‘ಯಾರುಪಕಾರಕ್ಕೆ ಇವರೆಲ್ಲ
 ಹೋಗಿ ಜೀವ ಬಲಿಕೊಡ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ; ಕೊಡ್ತಾ ಇಲ್ವೀನು ನಾವು
 ನಮ್ಮ ಹಣಾ?” ಅಂತಾ ಹಿಂಯ್ಯಾಳಿಸ್ತಾ ಇರಬೇಕು. ನೀವು
 ಕೊಟ್ಟಿರೋ ಅಥವಾ ಕೊಡ್ತೀವೀಂತಿರೋ ಪುಡಿಕಾಸು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಲಿ
 ಸಾಯೋ ಸೈನಿಕನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಅಲ್ಲ.....ನೀವು ಊಟಾ-ಉಪ
 ಚಾರಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆ-ಬರೇಗೆ, ಔಷಧಿ-ಪಥ್ಯಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡು ಒದಗಿಸಿಬಿಟ್ಟು
 ಕ್ಷಣಕ್ಕೇ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಜೀವ ನಿಮಗೋಸ್ಕರ ಬಲಿಕೊಟ್ಟಡ
 ಬೇಕಂತೇನಾದ್ರೂ ಶಾಸ್ತ್ರವೇನು? ಅವನಿಗೇನು ಅಂಥಾ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ
 ಶ್ರಾದ್ಧದ ಹಂಗಿರೋದು?—

“..... ಇಲ್ಲಪ್ಪಾ ಮಹರಾಯ ! ನಮ್ಮನ್ನು ಧ್ಧಾರಾ
 ಮಾಡೋಕೇ ಸೈನಿಕನಾಗೋದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೇ ; ನಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರ
 ರಕ್ಕೇ ಯುದ್ಧಗಳಾಗೋದೂನೂವೆ ; ನಮ್ಮದ್ಧಾರಕ್ಕೇ ಈ ಸೈನಿಕ
 ರೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಾಬಿಡೋದೂನೂವೆ!. ನಾವು ತಿಳಿದೋರು ;
 ಒಪ್ಪೊಂಡ್ವಿ ಕಣಯ್ಯ.....ಅಲ್ಲಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯೋ ನಿನಗೆ” ಎಂದರು,
 ಮೂರ್ತಿಯ ಸಮೀಪ ಬಂಧುಗಳೊಬ್ಬರು. ಮೂರ್ತಿಯು, ಕೊನೆಯ
 ಮಾತು ತಮ್ಮದೇ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ನಂಬಿರುವ ಜನದ ಗುಂಪಿಗೆ
 ಸೇರಿದವನು. ಆದರೆ ಅವನೆದುರಾಳಿಗೂ ಸೋಲುವ ಮನಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲ.
 ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಹತ್ತಿತು, ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು. ಮೂರ್ತಿಯು ‘ಅಷ್ಟಲ್ಲೇ
 ಮತ್ತಿನ್ನೇನು? ಸೈನಿಕರು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ, ಶತ್ರುಗಳು ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗಿ

ಬರೋಕೆ ಜಾಗ ಮಾಡಿಕೊಡಲಿ ಆಗ ನೋಡೋಣ, ನೀವೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲರ್ತೀರೀಂತ; ಈಗ ಉದ್ಬುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತಾಡ್ತೀರೋ ಮಹಾ ಪುರುಷರೆಲ್ಲ ಗಂಟು ಮೂಟೆ ಕಟ್ಟೊಂಡು ಜೀವ ಉಳಿದರೆ ಸಾಕೊಂತ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡ್ತಿರ್ತೀರಿ ...” ಎಂದ.

“ಹೌದಯ್ಯಾ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಬರೀ ಮಾತಿನೋರೇನಪ್ಪ.... ಅವರೆಲ್ಲಾ ಧೀರರು-ತ್ಯಾಗಿಗಳು. ಒಪ್ಪೊಳ್ಳೋಣ. ಆದರೆ ಈ ಸೈನಿಕರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಂಬಳಾ ಯಾರಪ್ಪ ಒದಗ್ನೋರು? ನಾವ್ತಾನೆ? ನಾವೆಲ್ಲಾ ಇವ್ವತ್ತೆಂಟು ರೀತೀಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಂದಾಯದ ಹಣದಿಂದ್ಲೇ ತಾನೇ ಆ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾನೂ ಒದಗ್ನೋಕೆ ಹಣ ಹಂಚ್ತೀರೋದು?”

“ಹೌದು.....ಆದರೆ?”

“ಸ್ವಲ್ಪ ತಡಿ ; ನೀನೇ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಾತಾಡ್ತೀ ; ನನಗೂ ನಾಲ್ಕು ಮಾತಾಡೋಕೆ ಪುರಸತ್ತು ಕೊಡು. ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆಗೇಂತ ನಮ್ಮಿಂದ ವಸೂಲಾದ ಹಣದಿಂದ ಸಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ಸೈನಿಕರು ನಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮ ತೋರಿಸ್ಬೇಕೋ ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಅವರ ಪೌರುಷ ತೋರಿಸೋದರಲ್ಲೇ ನಮ್ಮ ಋಣ ತೀರಸ್ಬೇಕೋ?...ದಿನ ಬೆಳಗಾದ್ರೆ ಆ ರಸ್ತೆಲಿ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸನ್ನ ಹಿಡಕೊಂಡು; ಈ ರಸ್ತೆಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿನ ಮೇಲೆ ಹರಾಕರಿಕೆಯಾಗಿ ಕೈ ಹಾಕಿದರು; ಇನ್ನೊಂದ್ಕಡೆ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗೀನ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿದ್ದು. ಆ ಹಳ್ಳಿ ರೈತರ ತೋಟಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ಹೊಡೆದಾಡಿದ್ದು.... ಈ ಪುಣ್ಯ ಚರಿತ್ರೇನೇಯೆ ನಮ್ಮವೀಗೆ ಬೀಳ್ತೀರೋದು. ದೇಶೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೋ ನಿಮ್ಮೀ ಸೈನಿಕರ ಕಥೆ ಕೇಳ್ದೀನವ್ವಾ....? ಈ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮೋರೆ..ಇವರೇ ನಲಿದಾಟಕ್ಕೆ ನಾವು ಹೊಟ್ಟೆ-ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ದುಡ್ಡುರೀಬೇಕು....ಇಷ್ಟೇ ಸಾಲದೂಂತ ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮಿಂದಲೇ ‘ವಾರ್‌ಫಂಡ್’ಗೇಂತ ನಂಜೀವ ಹಿಂಡಿ ಹಣ ಸುಲ್ಕೊಳ್ಳೋದು....! ಕೊನೇಗೆ ನಾವೇ ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರ ಹಿಂಸೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣು ಬಿಡಬೇಕು. ನಮ್ಮದು ತ್ಯಾಗವಲ್ಲ.... ಅವರದೇ ತ್ಯಾಗ....ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಕು.....

“ ಹೆಂಗಸರ ಮೇಲೆ ಕೈ ಮಾಡ್ತಾರೇಂದ್ರೇನು ಎಲ್ಲಾ ಸೈನಿಕರೂ ಹಾಗೇ ಇದಾರೇಂತ್ತೇನು? ಉರು ಅಂದಮೇಲೆ ಹೊಲಗೆರೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತೆ ; ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇರೂ ಇದ್ದಾರೆ ಪೋಲೀಗಳೂ ಇರ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಮೇಲೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನು ಕಾವಲಿಗೆ ಹಾಕೋಕಾಗುತ್ತೇನು? ಕೆಟ್ಟತನಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದ ಸೈನಿಕನು ಹೆದರೆ ಹಿಡಿದು ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೊಪ್ಪಿ ; ಅವರು ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗೊಪ್ಪಿಸ್ತಾರೆ ; ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಆಗೇ ಆಗತ್ತೆ. ನಿಮಗಿದು ಕೈಲಿ ಹರಿದೇ ಸೈನಿಕನೆಲ್ಲಾ ಬೈದು, ನಾವು ಯಾವ ಸಹಾಯಾನೂ ಮಾಡೋಲ್ಲಾಂತ ಕೂತ್ಕೊಂಡ್ರೆ ನಾಳೆ ಶತ್ರುಗಳು ಬಂದು ಈ ಸೈನಿಕರಿಗಿಂತ ನಾವಿರ ವಾಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಗಸರು ಮಕ್ಕಳ ಮಾನ ತೆಗೀತಾರೆ; ನಿಮಗದೇ ಹಿತಾಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ; ಮುಂದೆ ನಮಗ್ಯಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕಾದ್ರೆ ನಿಮಗೀಗಾಗೋ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸೋಬೇಕು. ಸ್ವಲ್ಪ ತ್ಯಾಗ ಬುದ್ಧೀನೂ ಬೇಕು.....”

“ ಹೌದಯ್ಯಾ....ನಾಳೆ ದಿನ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿ ರಸ್ತೆಲಿ ಹೋಗ್ತಿ ದ್ದಾಗ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡ್ಕೊಳ್ತಾರೆ. ..ನೀನು ಆಗ ತ್ಯಾಗ ಬುದ್ಧಿ ತೋರಿಸು ...”

ಹೊರಗೆ ಮರೆಯಾಗಿ ನಿಂತು ಈ ವಾಗ್ವಾದವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಿಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಬೆಂಕಿಯಾಯಿತು. ತನ್ನನ್ನೂ ಈ ಕೆಟ್ಟ ಚರ್ಚೆಯ ಒಂದು ವಸ್ತುವಾಗಿ ಎಳೆದರಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಅವಮಾನ ಅವಳ ಕಣ್ಣೀರಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಒಂದು ಕಡೆ ಅತಿಥಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರೋಷವುಂಟಾಯಿತು. ಈ ಕೆಟ್ಟ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲು ಅತ್ತೆಯವರ ಸಹಾಯ ಕೋರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಅವರ ಮರೆ ಹೊಕ್ಕಳು. ರಾಜಿಯ ಕಣ್ಣೀರು ಕಂಡು ಕಾತುರರಾದ ಅತ್ತೆಯವರು, ಅದರ ಕಾರಣ ತಿಳಿದಮೇಲಂತೂ ಅತಿಯಾಗಿ ಕೆರಳಿ, ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅವರವರ ಮನೆಯ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಎದ್ದರು.

ತನ್ನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಿಂದ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬಂದ ಈ ಪ್ರಹಾರ ದಿಂದ ಮೂರ್ತಿಯು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರ ಅಧೀರನಾದ ; ಅವಾಕ್ಯಾದ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟಾದರೂ ಸೈನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವಡೆದಿದ್ದ ವ್ರಾಣಿ ಅವನು. ತನ್ನ ಕ್ರೋಧ ವನ್ನೆಲ್ಲ ಅಪಗಿಸಿಕೊಂಡು ಶಾಂತವಾಣಿಯಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ.

“ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಯಾರನ್ನೂ ಜೊತೆಲಿ ಕರೆಯಿಲ್ಲ ಒಬ್ಬೇ ರಸ್ತೆಲಿ ಹೋಗಬೇಕಾದ್ರೆ ರಸ್ತೆಲಿ ವಿಪತ್ತು ಒದಗಿದಾಗ ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಗಂಡಸ್ತು ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬಂದೇ ಬರ್ತಾರೇ ಅಂತನ್ನೋ ಧೈರ್ಯದ ಮೇಲೇ ಹೋಗ್ತಾಳೆ ಹಾಗೆ ಅವಳ ವಾಲಿಗೆ ಯಾರೂ ರಕ್ಷಕರೇ ಇಲ್ಲಾಂತ ಅನ್ನೋಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ರಸ್ತೆಲಿ ಓಡಾಡೋ ಜನ ಗಂಡಸ್ತನುನ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರೋರಾದ್ರೆ ಅವಳಿಂದ ಇತರ ಹೆಂಗಸರಾದ್ರೂ — ಹೊರಗಡೆ ತಾವೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಅಲಂಕಾರ ಪುಟ್ಟಶಾಮಿ ಗಳ ಸಹಾಯ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ರಸ್ತೆಲಿ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಓಡಾಡೋದೂ ತಪ್ಪಂತಲ್ಲದ್ದೂ—ವಾಠ ಕಲ್ತು ಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗತ್ತೆ ಅಂತ ಅಂದ್ಕೊಳ್ಳೋಷ್ಟು ತ್ಯಾಗ ಬುದ್ಧಿ ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ.”

ಮೂರ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಏನೋ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿದ್ದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೋಣೆಯ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಮೂರ್ತಿಯ ತಾಯಿಯವರು “ ಅವನಿಗೆ ಜ್ವರಾ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲವ್ವಾ ; ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾಕೆ ಮಾತಾಡೋಕೆ ಅವನಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡ್ತೀರಿ. ಮಾತಾಡಿ ಮಾತಾಡಿ ಅವನನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಡ್ತೀತಾನೆ ಜ್ವರಾನ ; ಹುಷಾರಾದ್ರೆಲಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಯಾವಾಗ್ಲಾದ್ರೂ ಬನ್ನಿ ” ಎಂದು ವಾಗ್ವಾದಗೊಳ್ಳಿಗೆ ಚದರುವ ‘ ನೋಟೀಸ್ ’ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರು. ಅತಿಥಿಗಳು ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಕೆಲಸದ ನೆಪ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಹೊರಟುಹೋದರು. ಮಾತು ಕತೆಗಳ ಸರಣಿಯು ತಾವು ಬಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಬದಲಾದುದರಿಂದ ಹಲವರು ನಿರಾಶರಾಗಿ ತೆರಳಿದರು. ಮೂರ್ತಿಗೆ ತಾನು ಕಂಡ

ರಣಭೂಮಿಯ ಭಯಂಕರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅವರ ಮುಂದೆ ವರ್ಣಿಸಲು ಆಗದೆ ಹೋದುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರಾಶೆಯಾಯಿತು. ಆದರೂ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಆದ ಉದ್ವೇಗದಲ್ಲಿ ಜ್ವರವಿನ್ನೂ ಅಧಿಕವಾಯಿತು. ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟು ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನ ಸ್ಪಿದ.

+ × × +

ಆ ಸಂಜೆ ಮೂರ್ತಿಯ ಮೈಗೆ ಅಂಟಿದ್ದ ಜ್ವರವಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವಾಗ್ವಾದದಿಂದ ಮೆದುಳಿಗೇರಿದ್ದ ಜ್ವರ ಇಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅತಿಥಿಗಳ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬರಾದಿದ್ದ ಮಾತು ಮನಸ್ಸಿಗಂಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದನ್ನೇ ಮೆಲುಕುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ತಾನು ಕುಂಟು-ಕುರುಡನಾಗದೆ ಸರ್ವಾಂಗ ಸಹಿತನಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರಂತೆಯೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಆರ್ಥಿ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವ ಎದೆಗಾರಿಕೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಹಂಚುವ ಮನುಷ್ಯನು 'ಪೇವರ್' ಎಂದು ಕೂಗಿ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೇಸೆದು ಹೋದ; ಮೂರ್ತಿಯು, "ರಾಜೀ...." ಎಂದು ಕೂಗು ಹಾರಿದ. ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜಿಯು ಬಂದು, 'ಏನು?' ಎಂದಳು. ಮೂರ್ತಿಯು, "ಪೇವರ್ ಬಂದಿರಬೇಕು. ತಗೊಂಡು ಬಂದು ಓದ್ತೀಯಾ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ರಾಜಿಯು ಮರು ಮಾತನಾಡದೆ ಹೋಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಂದಳು.

ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲನೆಯದೇ ಎದೆಯೊಡೆಯುವ ಸುದ್ದಿ. ರಾಜಿಯು ಓದಿದಳು: 'ಕೋಕನಾಡಾ, ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣಗಳ ಮೇಲೆ ಜಪಾನೀ ವಿಮಾನಗಳ ದಾಳಿ.'

ಮೂರ್ತಿಯು ಜಗ್ಗನೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕುಳಿತು, "ಏನೂ?" ಎಂದ. ರಾಜಿಯು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಶಿರೋನಾಮೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಓದಿದಳು. ಮೂರ್ತಿಯು ವಿಕಟ ನಗುವನ್ನು ಮೆಲುವಾಗಿ ನಕ್ಕು, "ಹೂಂ!....ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೇ ಬಾಗಿಲಿಗೇ ಶತ್ರುಗಳು

ಬಂದು ನಿಂತಿರೋದಕ್ಕೆ ಇದು ಸೂಚನೆ; ಯಾವ ದಿನ ಬಂದಿಳಿದರೂ ಇಳಿದಾರು. ಈಗ ಈ ತಿಂಡಿವೋತರಾಯರೆಲ್ಲಾ ಏನೇನು ಕಡಿದು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕ್ತಾರೋ ಎಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕುಟೀಕೆ ಮಾಡ್ತಾ ಉಟದ ರುಚಿ ಎಣಿಸಿದ ಹಾಗಲ್ಲ. ಜಪಾನೀಯರನ್ನು ಎದುರಿಸೋದು ಅಂದ್ರೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶಂಖ ಹೊಡೀತಿದ್ರಲ್ಲಾ, ಇನ್ನೇಲೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ ಅವರ ಬೆಲೆ ಎಷ್ಟೊಂತ.”

ರಾಜಿಯು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ವಾಡಿಗೆ ತಾನು ಓದಿಕೊಂಡು ಹೋದಳು..... “....ಮದರಾಸು ಬಂದರಿಗೆ ಸುಮಾರು ೫ ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲೇ ಶತ್ರು ನೌಕೆಗಳೂ, ಏರ್‌ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಜಹಜುಗಳೂ ಸಂಚರಿ ಸುತ್ತಿರುವುವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ....’ ...

ಮೂರ್ತಿಯು,....“ ನಮ್ಮ ಜನ ಈಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚತ್ತು, ತಂತಮ್ಮ ಜಗಳಾ-ಕದನಗಳೆಲ್ಲಾ ಮೂಲೆಗೊತ್ತಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ನಿಂತು ಶತ್ರುಗಳನ್ನೆ ದುರಿಸಿ ಮಟ್ಟಾ ಹಾಕೋಕೆ ಸಿದ್ಧವಾದ್ರೋ ಬದುಕಿದ್ದು; ಇಲ್ಲೇ ಹೋದ್ರೆ ಜಪಾನಿಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ಬರೋಕೆ ಅವಕಾಶ ವಾಗುತ್ತೆ. ಬಂದ್ರೇಲೆ, ನಿದ್ದೇ ಮಾಡ್ತಿರೋ ನಂಜನ ಎಚ್ಚರವಾಗೋ ದ್ರೋಳಗಾಗಿ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಗಣೆಗಳನ್ನ ಹೊಸಕಿದ ಹಾಗೆ ಹೊಸಕ್ಟಾಕಿ ಬಿಡ್ತಾರೆ ” ಎಂದ.

ರಾಜಿಯು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಓದಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಳು. ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಮೂರ್ತಿಯು ತನ್ನ ಟೀಕೆಯನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ರಾಜಿಯು ಪುಟ ತಿರುಗಿಸಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನಗಳ ಸುದ್ದಿ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ‘ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ’ ಎಂಬ ಶಿರೋನಾಮೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲು ಅದನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಓದಿದಳು. ಅದರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮೂರ್ತಿಯು ಕೇಳಲು, ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಆ ಸೈನಿಕರು ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ನಡೆಸಲು ತೊಡಗಿದಾಗ ಹಳ್ಳಿಯವರಿಗೂ ಅವರಿಗೂ ಹೊಡೆದಾಟ

ಗಳಾಗಿ ಒಬ್ಬಾತನು ಸತ್ತನೆಂದೂ, ಕೊನೆಗೆ ಸೈನಿಕರು ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದು ವಿಚಾರಣೆಗೊಳಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆಂದೂ ರಾಜಿಯು ತಿಳಿಸಿದಳು.

ಮೂರ್ತಿಯು, "... ಓಹೋ! ಅದಕ್ಕೇನೋ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಇವರೆಲ್ಲ ಹಾರಾಡಿದ್ದದ್ದು?" ಎಂದು ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ದ್ವೇಶಿಸಿ ಟೀಕಿಸುತ್ತಾ,....." ಇಷ್ಟಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೆ ಕುಣಿದಾಡಿದ್ದಲ್ಲಾ ಇವು ಜೈನಾದಲ್ಲಿ ಜಪಾನೀ ಸೈನಿಕರು ನುಗ್ಗಿದ ಒಂದೊಂದು ಊರಲ್ಲೂ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ, ಆ ಗಂಡಸ್ರದುರ್ಗೇನೇ ಅವರವರ ಮನೆ ಹೆಂಗಸರ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿದ ಕತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದ್ದೇ ಆಗೇನಂತಾ ಇದ್ದೀ? ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರು ಅವರಿಗಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ವಾಸಿ" ಅಂದ.

ರಾಜಿಯು ಅಸಹ್ಯ, ಜಿಗುಪ್ಸೆಗಳಿಂದ ಅವನ ಮುಖ ನೋಡುತ್ತ ವಕೌನದಿಂದ ಕುಳಿತಳು. ಆದರೆ ಆ ವಕೌನದಲ್ಲಿ ಕಿಂಚಿತ್ ಕೋವಮೊ ತಲೆಹಾಕಿ ಅವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿತು.

‘ಅವರಿಗಿಂತ ಇವರೆಷ್ಟೋ ವಾಸೀಂತ ಅವರಾಡಿದಾಟಾನೆಲ್ಲಾ ಮೆಚ್ಚೊಳ್ಳಿ’ ಎಂದಳು.

‘ಹಾಗಲ್ಲ ರಾಜಿ! ಅವರೂ ಎಲ್ಲರ ಹಾಗೆ ಮನುಷ್ಯರು. ದೇಶಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೊಡೆದಾಡಿ ಸಾಯೋಕೆ ಸಿದ್ಧ ವಾಗಿರೋ ಸಿವಾಯಿಗಳು. ಅಂಥಾವೋರಿಂದ ಏನು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆದರೂ ಜನಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಔದಾರ್ಯ ಬುದ್ಧಿ ತೋರಿಸ್ಬೇಕು. ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ಹೆಂಗಸರು ಇಂಥಾ ಸಿವಾಯಿಗಳ ಮನರಂಜನೆಗೇಂತ್ತೇನೆ ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೇನೆ ನಮ್ಮೇಶ ದಲ್ಲೂನೂ ಹೆಂಗಸರ ಒಂದು ಸೈನ್ಯ, ಅದೇ ರೀತಿ ಸೈನಿಕರ ಸೇವೆಗೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಬರಲಿ. ಅದೂ ಕೂಡ ದೇಶಸೇವೆ ಅಲ್ವಿ? ಆಗ ನೋಡು ; ಸೈನಿಕರು ಯಾಕೆ ಒಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕೋಕೆ ಬಂದಾರು? ಸರ್ಕಾರದೋರು ಈ ತರಹ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೊರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರೋ ಹಾಗೇನೇ ಇಲ್ಲೂ ಜಾರಿಲಿ

ಬರೋಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು; ಹಾಗೆ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಹೆಂಗಸರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಭದ್ರತೆಯ ಭರವಸೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಂದ್ರೆ ಆಗ ಯಾವ ತಂಟೀನೂ ಇರೋದಿಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸರೂನೂ....'

ರಾಜಿ ಬೆರಗಾದಳು; ಇವೆಲ್ಲ ಕೇಳುತ್ತ ಕೇಳುತ್ತ ಮೂರ್ತಿಯ ಮೇಲೇ ಒಂದು ಬಗೆಯ ದ್ವೇಷ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅವಳಿಗೆ ಭಾವ ವಾಯಿತು. ಆ ಭಾವನೆಗೆಡೆಗೊಡುವ ಸಂಭಾವಣೆಯೇ ತನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳದಿದ್ದರೆ ಲೇಸೆಂದು ಅವಳು, “ನಾಕು ಸುಮ್ಮನಿ! ನನಗೆ ಬೇಡ ನಿಮ್ಮ ಪುರಾಣ” ಎಂದು ಎದ್ದಳು. ರಾಜಿಯಾಡಿದ ಮಾತಿನ ಧ್ವನಿಯು ಮೂರ್ತಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲೊಂದು ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿತು. ರಾಜಿಯ ಮನವನ್ನಿರಿದು ನೋವುಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ತಟ್ಟನೆ ತಲಹಾಕಿತು.

“ಪುರಾಣವೇನು ಬಂದು? ..ಇವೆಲ್ಲ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಆಗಲೇ ಬೇಕು. ಎಂದೋ ಒಲಾತ್ಪಾರದಿಂದ ರೂಢಿಗೆ ಬರೋದು ಈ ಹೊತ್ತೇ ತಾನಾಗಿ ಆರಂಭವಾಗ್ಲಿ. ಹೆಂಗಸ್ರೇನೂ ಇದನ್ನು ‘ಅವಮಾನ’ ಅಂತ ತಿಳಿದು ಎಲೆ ತಗ್ಗಿಸ್ತೀಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಸಿವಾಯಿಗಳ ತ್ಯಾಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇದು ಹೆಚ್ಚಿನ ತ್ಯಾಗ. ಅವರನ್ನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರೂ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿ ನಿಕ್ಕಷ್ಟವಾಗಿ ನೋಡೋ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ನೀನೇ ಹಾಗೆ ದೇಶನೇನ ಮಾಡೋಕೆ ಸಂತರೆ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಲೇನೂ ನೀನು ಕೀಳಾಗೊಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲು ನೀನೊಬ್ಬ ಮಹಾ ತ್ಯಾಗಿ, ‘ಹಿರೋಯಿನ್’ ಅಂತ ನಿನಗೆ ನಾನು ಗೌರವ ಕೊಡ್ತೇನೆ” ಅಂದ.

ರಾಜಿಯ ತುಪ್ಪಿಗಳು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ‘ಈ ಮಾತುಗಳು ತನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯ ಬಾಯಿಂದಲ್ಲ-ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಮೂರ್ತಿ-ಯ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಟು ಬರುತ್ತಿವೆ’ಯೆಂದು ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿತು. ತನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯು ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲೇ ಮಡಿದನೇ ಎಂದು ಹೃದಯವು

ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಿತು. ಮುಖವು ಬಿಳಿಚೆಕ್ಕೊಂಡಿತು. 'ನನಗಿನ್ನೂ ಹಾಳು ಸಾವು ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಕಂಬನಿದುಂಬಿ ರಭಸದಿಂದ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಓಡಿಹೋದಳು.

ಮೂರ್ತಿಗೆ ನಗು ಬಂದಿತು. ರಾಜಿಯು ಹದಿನಾರಾಣೆ ಕಂದಾ ಚಾರದವಳು ! ಅವಳಿಗೇ ಮಾತುಗಳು ಅಸಭ್ಯವೆಂದು ತೋರಿ ಕೋಪ ಬಂದಿರಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡ. ಅವಳನ್ನು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ರೇಗಿಸಲು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಧನವೇ ಸಿಕ್ಕಿತೆಂದು ಹೊಟ್ಟೆ ಹುಣ್ಣಾಗುವಷ್ಟು ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟ.

ನಗುನಗುತ್ತ ಅವನ ನಗು ವಿಕಟವಾಯಿತು. ಹುಚ್ಚನಂತೆ ನಕ್ಕ. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರುತುಂಬಿತು. ಓಡುವ ಮುಂಚೆ ರಾಜಿಯಾಡಿದ ಮಾತುಗಳು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ ಮೊರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದವು - "ನನಗಿನ್ನೂ ಹಾಳುಸಾವು ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ.....ನನಗಿನ್ನೂ ಹಾಳು ಸಾವು ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ" ಎಂದು ಮೆದಳು ಅದಕ್ಕೆ ಮಾದನಿ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೂ ಗಡುಸಾಗಿ ಅದೇ ಮಾತುಗಳು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮೊರೆದವು. ಈ ಬಾರಿ ಹೃದಯವೂ ಅತಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾದನಿ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮೂರ್ತಿಯು ತಟ್ಟನೆ ಮುಂಕುಬಡಿದವನಂತೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ. ಮಂಚದ ಅಂಚು ಧೊಪ್ಪನೆ ತಗುಲಿತು, ಈ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದಾದ ನೋವನ್ನರಿಯುವಷ್ಟು ಪರಿವೆಯೂ ಮೂರ್ತಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲುಗಾಡದೆ ಶವದಂತೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ. ಕಣ್ಣೀರು ಮೆಲ್ಲನೆ ಹರಿದು ಬಂದು "ದೇವರು ತನ್ನನ್ನು ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲೇ ಸಾಯಗೊಡದೆ ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿದ"ನೆಂದು ಮನವು ಮರುಗಿತು. ಕ್ಷಣಕಾಲಾನಂತರ...."ಕ್ಷಮಿಸು, ರಾಜಿ!"....ಎಂದು ಅವನ ನೊಂದ ಹೃದಯವು ನುಡಿಯಿತು. ಅದನ್ನೇ ಅವನ ನಾಲಿಗೆಯು ಮೆಲ್ಲನೆ ಉಚ್ಚರಿಸಿತು. ಆದರೆ ಆ ನುಡಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡಲು ರಾಜಿಯು ಅಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮೂರ್ತಿಯು ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಕೂಗಿ, ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದರೂ ರಾಜಿಯು ಅವನ ಕೋಣೆಯ ಕಡೆ ಅಂದು ಸುಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

X

X

X

X

ಮೂರ್ತಿಯು ಮನೆಯ ಮೂಲೆದೇವರಾಗಿ ಕೂಡಲಾರಂಭಿಸಿ ಐದಾರು ತಿಂಗಳುಗಳು ಕಳೆದವು. ಅವನು ಯೋಧನಾಗಿ ತೆರಳುವ ಮುಂಚೆ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಪಾತ್ರನಾಗಿ ದ್ದನೋ, ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಅಂಗಹೀನನಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಈ ಕೆಲ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲೇ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೂ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರ ಆಕ್ರೋಶ-ಅಸಹ್ಯಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಇತರರ ನೆರವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಕೊಂಡು ತನ್ನ ಬಾಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ತನ್ನ ಅಸಹಾಯ ಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವನೇ ರೋಚಿಸಿದ್ದು, ತನ್ನ ಆ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಅವಕಾಶ ದೊರೆತಾಗಲೆಲ್ಲ ಮನೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಮೇಲೂ ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಇದರಿಂದ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಅವನ ಕೋಣೆಯಬಳಿ ಸುಳಿಯದಾದರು. ಕೊನೆ ಕೊನೆಗೆ ಅವನ ಕೂಗಾಟ-ಆರ್ಭಟಗಳಿಗೆಲ್ಲ, ಕೈಹಿಡಿದ-ಸಹಾಯಶೂನ್ಯ ರಾಜಿಯೊಬ್ಬಳು ಮಾತ್ರ ಗುರಿಯಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ಮಾನಸಿಕ ಶಾಂತಿಯನ್ನೂ ಹಾರಿಸಿ, ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಕೊಡುವಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೂರ್ತಿ ಕ್ರೂರಿಯಾದ. ಆ ಬಗೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಯಾವ ರೀತಿ ರಾಜಿಯು ಮಿಲಮಿಲನೆ ಒದ್ದಾಡುವಳೆಂಬ ಚಿತ್ರ ಮೂರ್ತಿಯ ಕುರುಡುಕಣ್ಣಿನ ಮುಂದೂ ಆಗಾಗ ನಿಂತು, ಅವನಿಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಿಕಟ ಆನಂದ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರಾನಂದವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮೂರ್ತಿ ಪಡೆಯಲಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರಾಜಿಯು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಯತ್ನ ತಪ್ಪಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವಂತಾದರೂ ಮೂರ್ತಿಯ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಡಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಪಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೇಳಲಾರದೆ ಉಪಾಯಶೂನ್ಯಳಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು ಮಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಅವಳ ಬಾಯಿಂದ ಮತ್ತೆ 'ನನಗಿನ್ನೂ ಸಾವು ಬಾರದೇ?' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದ ಪುನರ್ಪಠಣಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೊಂದೇ ಮೂರ್ತಿಯ ರಣ ಗುಂಡಿಗೆ

ಯನ್ನು ಭಿದ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಮಹಾಸ್ತ್ರ. ಆಗ ಮೂರ್ತಿ ಎದೆಗೆಟ್ಟು ಮೌನಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ವರ್ತನೆ ಅವನಿಗೇ ಹೇಸಿಗೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಅದೊಂದರಿಂದಲೇ ರಾಜಿಯು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಂತೂ ಅವಳು ದುಃಖದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ತತ್ಫಲವಾಗಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಕನಿಕರ-ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಹಳೆಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೆನೆದು ಈ ಮೂರ್ತಿಯ ಸೇವೆಗೆ ಹುರುಪಿನಿಂದ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಹೊರಗಿನವರಿಗೆ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರೇಮ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನೆರೆಹೊರೆಯವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ರಾಜಿಯ ಸುತ್ತ ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಣಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ, ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಿವಿಗೆ ಅವು-ವಿಶ್ವರೂಪಿಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳಂತೆ-ವಿಲಕ್ಷಣ ಸ್ವರೂಪ ತಾಳಿ ಹರಡುತ್ತ ಹೋಗಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದವು.

ಕೆಲವರು, ರಾಜಿಯು ತನ್ನ ದೇಹಚಾಪಲ್ಯಗಳನ್ನು ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಅಂಗವಿಹೀನ ಪತಿಸೇವೆ ಒಂದು ತೋರಿಕೆಯ ಆಟವೆಂದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು “ಈ ಕುಂಟು-ಕುರುಡ ಗಂಡನಿಂದ ಈ ವಯ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಂಸಾರ ಸುಖವಿದ್ದೀತಯ್ಯಾ? ಅವನು ಕರೆದಾಗ ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಉಪಚಾರದಾಟ ಆಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ತೀರಿತು; ಅವನ ಬಿನ್ನ ಹಿಂದೆ ಯಾವ ಆಟ, ಯಾರೊಡನೆ ಆಡಿದರೆ ತಾನೇ ಏನು? ಕೇಳುವರ್ಯಾರು?” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿ ಟೀಕಿಸುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದರು. ಈ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ರಸಿಕ ತರುಣರು ರಾಜಿಯ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಸುಳಿದಾಡುವುದು, ಶೀಟೆಹಾಕುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ರಾಜಿಯು ಬಂಧು ಮಿತ್ರರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಅರಿಶಿನ-ಕುಂಕುಮಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ರಸ್ತೆಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟರೆ ತೀರಿತು, ಅವಳು ಮತ್ತೆ ಮನೆಸೇರುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಸಾವಿರಬಾರಿ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗಿತ್ತು, ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದೂಗಳ

ಸೌಜನ್ಯ ಶೀಲ ನಡೆವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ನುಡಿವಳಿಕೆ. ಇಂತಹ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ರಾಜಿಯು ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದುದರ ಪರಿಚಯ ಒಂದೊಂದು ಬಾರಿ ಮೂರ್ತಿಗೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಅವನೂ ಮನನೊಂದು ರಾಜಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಮಾತುಗಳಾಡಲೆಳಸಿ ಅವಳೂ ನ್ಯಂಗ್ಮವಾಗಿ “ಯಾಕೆ ? ಹೆಂಗಸರೇನೂ ಇದನ್ನೂ ‘ಅವಮಾನ’ ಅಂತ ತಿಳಿದೇ ಇದ್ರೆ ಆಯ್ತಲ್ಲ; ಅವರೂ ಸಿಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಮಹಾ ತ್ಯಾಗಿಗಳೆನ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೊಲ್ವೆ ?” ಅಂದು ಬಿಟ್ಟು ಮೂರ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿ ಗಾದರೂ ತನ್ನ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆತ್ತಿ ಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೂ ಎಷ್ಟೇ ಆಗಲಿ ಹೆಂಗರುಳು; ತಾನೆಂದುದಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಮತ್ತೆ ಮರುಗಿ ಮೂರ್ತಿಯ ಬಳಿ ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಮೂರ್ತಿಯ ಸರದಿ ! “ನಾನೇಕೆ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲೇ ಸಾಯದೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದೆ ? ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೋರಾಡಿದವನು, ಇಲ್ಲಿ ಕೈಹಿಡಿದವಳ, ಮಾನರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲೂ ಕೈಲಾಗದಷ್ಟು ಕೇಳಿದ್ದೆ ಸೆಗಿಳಿದು ಕೂಡುವಂತಾಯಿತೆ ?” ಎಂದು ಗೋಳಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

× × × ×

ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಹಬ್ಬದ ದಿನ. ಮೂರ್ತಿಯ ಪುಟ್ಟ ತಂಗಿ ನಳಿನಿಯು ಅಂದು ಕಂಕುಳಲ್ಲೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಬೊಂಬೆಯನ್ನೆ ತಿಕ್ಕೊಂಡು ಬಂಧುಗಳ ಮನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಎಳ್ಳು ಬೀರುವ ಸಡಗರ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳಿಂದ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರು ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟವಾದಾಗಲಿಂದ ನಳಿನಿಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಜರುಗಿತ್ತು. ಮೂರ್ತಿ ಈ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮೌನದಿಂದ ಕುಳಿತು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆನಂದಾನು ಭವದ ಸವಿಗಾಣುತ್ತಿದ್ದ. ಮೂರ್ತಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಕೂಗಾಟವೂ ಅಂದು ಆರಂಭವಾಗದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜಿಯ ಮನವೂ ಹರ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಅವಳಿನ್ನಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜಿತಳಾಗಿ ನಳಿನಿಯ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮುತುವರ್ಜಿಯಿಂದ ಗಮನ

ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಸಂಜೆ ನಳಿನಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳ ಮನೆಗೆ ಎಳ್ಳು ಬೀರಲು ಕರೆದೊಯ್ಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗಲಂತೂ ಅವಳ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಸರವಾಗಿ ಹೆರಳು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬೇರೊಂದು ಸೀರೆಯನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಶಾಸ್ತ್ರಮುಗಿಸಿ ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಅರಿಶಿನ-ಕುಂಕುಮ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡಳು. ಸಕ್ಕರೆ ಅಚ್ಚು, ಕೊಬ್ಬರಿ ಬಟ್ಟಲುಗಳು ಕಬ್ಬಿನ ತುಂಡುಗಳು ತುಂಬಿ ದೊಂದು ಬುಟ್ಟಿಯೂ, ಎಳ್ಳಿನ ಪಾತ್ರೆಯೂ ಮನೆಯ ಆಳಿನ ಪಾಲಿಗೆ ಗಂಟುಬಿದ್ದವು. ಸರಿ! ಇನ್ನು ನಳಿನಿಯು ರಾಜಿಯ ಕೈಹಿಡಿದು, ಮನೆಯಿಂದ ಜಪಾನೀ ಬೊಂಬೆಯಹಾಗೆ ಮುದ್ದು ಮುದ್ದಾಗಿ ಹೊರ ಬಿದ್ದಳು.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಅಲಂಕಾರವನ್ನೇ ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡಿ ಬೆರಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ರಾಜಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ನಡೆದಿದ್ದಳು. ಈ ಜೋಡಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಜನರ ಮನವನ್ನಾಕರ್ಷಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಅದರಂತೆಯೇ ನಾಲ್ವಾರು ಮಂದಿ ರಸಿಕರ ತಂಡವೊಂದು ರಸ್ತೆಯ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದದ್ದು ಇವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿತು. ಅವರ ಮಾತುಗಳೂ ಒಂದು ವಿಕಟ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ರಾಜಿಯ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳಲೆಂದೇ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದವು. ರಾಜಿಯು ಅಸಹ್ಯಗೊಂಡು ಕೊಂಚ ವೇಗವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆದು ನಳಿನಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಎಳೆದೊಯ್ಯಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅವಳ ನಡಿಗೆಯ ಗತಿ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವರ ನಡಿಗೆಯ ವೇಗವೂ ಹೆಚ್ಚಲಾರಂಭಿಸಿತು. ರಾಜಿಯ ಮನೆಯ ಆಳು ಹಿಂದೆಬಿದ್ದ. ಅವನಿಗ್ಯಾವ ಆತುರವೂ ಇರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ನಿಧಾನವಾಗಿಯೇ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ.

ರಾಜಿಯು ಚೌಕದಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ನಿಂತು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ತಿರುಗಿ, ಅಳಿಗೆ ಬೇಗ ನಡೆದುಬಾರೆಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ಹಿಂಭಾಲ

ಕರದನ್ನು ತಮಗಾಗೆಂದು ಬಗೆದು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿ ಅವಳಿಡೆಗೆ ಬೇಗ ಮುಂದೆ ನಡೆದರು. ರಾಜಿಯು ಬೆದರಿದಳು.

ಚೌಕದಿಂದ ಅವಳು ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಲಿಟರಿ ಲಾರಿಗಳು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ನಿಧಾನವಾಗಿ ತೆವಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಚೌಕದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಯ ಒಂದು ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಐದಾರು ಮಂದಿ 'ನೇಟೆವ್' ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಅದರ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಬೀಡಿಸೇದುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅವರ ದರ್ಶನವಾದಮೇಲಂತೂ ರಾಜಿಯ ಧೈರ್ಯ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೂರಿ ಹೋಯಿತು. ಹಿಂಬಾಲಕರ ಹಿಂಸಾವಚನಗಳಿಗೆ ಬೆದರದಿದ್ದವಳು, ಪ್ರಜಾ ಪ್ರಭುತ್ವ-ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸ್ವತಂತ್ರ ಜನಾಂಗಗಳ ಅಮೂಲ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಜೀವವನ್ನು ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟು ನಿಂತಿದ್ದ ದೇಶೀ ಸೈನಿಕರ ನಿಲುವನ್ನು ನೋಡಿ, ಆ ಜನರಹಿತ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಡಿಯಿಡಲು ಹೆದರಿದಳು. ಅವಳ ಅವಸರದ ನುಡಿಗೆ ಆಳು ಕಿವಿಗೊಡದೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಎಮ್ಮೆಯಂತೆ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ.

ಆ ವೇಳೆಗೆ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಮಿಲಿಟರಿ ಲಾರಿಯ 'ಎಂಜಿನ್' 'ಸ್ಪಾರ್ಟ್' ಆಯಿತು. ಅದರ ಶಬ್ದ ಕೇಳುತ್ತಲೇ, ಇನ್ನು ಆ ವಾಹನವೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಉಳಿದವುಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ರಾಜಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಧೈರ್ಯ ಬಂದಿತು. ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಡಸರೂ ಚೌಕವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಲೇ, ಅವರಾದರೂ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಗಂಡಸರು ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇರುವರಲ್ಲಾ ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಾಜಿಯು ಮುನ್ನಡೆದಳು. ಲಾರಿಯು ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತ ನಿಂತಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದುದರಿಂದ, ನಡೆನಡೆಯುತ್ತ ಅದು ಹತ್ತಿರವಾದಂತೆಲ್ಲ ರಾಜಿಯ ಎದೆ ಡವಡವನೆ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರೂ ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವರು ಗಂಡಸರೆಂಬ ಧೈರ್ಯದಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹಾಕಿದಳು. ಲಾರಿಯ ಮಗ್ಗುಲಿದ್ದವರನ್ನೂ ಹಾದು ಸ್ವಲ್ಪಮುಂದೆ ಹೋದಳು.

ಲಾರಿಯು ಚಲಿಸಿತು. ಮೂರುಮಂದಿ ದೇಶೀ ಸೈನಿಕರು ಅನಾ
ಮತ್ತಾಗಿ ರಾಜಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ಲಾರಿಯೊಳಗೆ ಹಾರಿ ತಾವೂ
ಹಿಂದೆಯೇ ಅದರೊಳಗೆ ಹಾರಿಕೊಂಡರು. ರಾಜಿಯ ಆರ್ತನಾದ
ಸುತ್ತಲಿನ ಮೌನವನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಿತು. ಲಾರಿಯು ಅತಿ ವೇಗ
ವಾಗಿ ಮುಂದೋಡುತ್ತ ಹಿಂದೆ ಧೂಳಿನ ಪರದೆ ಎಳೆದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ
ಹೋಯಿತು. ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಭೂಪತಿಗಳು ಬೆರಗಾಗಿ
ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರು. ಅವರ ಗಂಡುತನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣ
ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು ಹೊಡೆದಂತಾಗಿತ್ತು. ರಾಜಿಯ ಕೈಲಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಯ
ತಟ್ಟೆ, ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಸಲಕರಣೆಗಳು ನೆಲದಮೇಲೆ ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ
ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಅರಸಿನ - ಕುಂಕುಮಗಳು ಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು
ಹೋಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ದಿಕ್ಕುತೋಚದೆ ನಳಿನಿಯು
ಅಳುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಆಳು ಬುಟ್ಟಿ, ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು
ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೇ 'ಹಿಡಕೊಳ್ಳೀ-ಹಿಡಕೊಳ್ಳೀ' ಎಂದು ಅರಚುತ್ತ,
ಏದುತ್ತ ಓಡಿಬರುತ್ತಿದ್ದ.

× × × ×

ರಾಜಿಯ ತವರುಮನೆಯವರಿಗೂ, ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯವರಿಗೂ
ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ಸಂಕಟ ತಟ್ಟಿದರೂ, ಅದು ಇನ್ನೂ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ
ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೂ ಅವರು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಲೆತಗ್ಗಿ ಸುವಂತಾಗದಿರಲೆಂದು
ಎರಡು ಕಡೆಯವರೂ ಮನೆತನದ ಮಾನ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಬಲ
ದಿಂದ ಪೋಲೀಸಿನವರ ತನಿಖೆಯೂ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ನಡೆಯಲೆಂದಾಶಿಸಿದರು.
ಸರಿ ! ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ರಹಸ್ಯದ ಮುಸುಕು ಬಿದ್ದಮೇಲೆ ಸತ್ಯವೆಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಗೆ
ಬರಬೇಕು ? ಒಂದೊಂದುಕಡೆ ಒಂದೊಂದು ಕತೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು;
ಹಿಂದೆಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ಬುಡವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತೂ
ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜಿಯು ಪತ್ತೆಯೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗಿ
ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಕಳೆದವು. ಇನ್ನು ಏನೇ ನೆರವು ಕೊಡಬಹುದಾದರೂ
ಅದೆಲ್ಲ ನಿರುಪಯೋಗವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಕಾಲ ಕೇವಲ ಸಾಧಾರಣ

ವಾಗಿಯೇ ಕಳೆದುಹೋಯಿತೆಂದಮೇಲೆ ಯಾರಿಗೆ ಯಾರು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡಬಹುದು? ಪೋಲೀಸಿನವರಾದಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಅವರೇನು ಬಹುನ ಅಪರಾವತಾರವೆ? ಸರಿ! ಏನಾದರೂ ಸುದ್ದಿ ಎಲ್ಲಿಂದಲಾದರೂ ಜನ ತಂದರೆ, ಅದರಮೇಲೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸುವ ನಿಜ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತೆಪ್ಪನೆ ಕುಳಿತರು.

ಮೂರ್ತಿಯ ಮನೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅದೇನೋ ಒಂದು ಅವರ್ಣ ನೀಯ ವಿಚಿತ್ರ ವಾತಾವರಣ ಆವರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಮನೆಯ ಮುಂಬಾಗಿಲು ಈಗ ಸದಾ ಮುಚ್ಚಿದೆ. ಮನೆಯೊಳಗೆ ಯಾರೂ ಯಾರೊಡನೆಯೂ ಮಾತನಾಡುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮೂರ್ತಿಯ ಮೌನವ್ರತದ ಪ್ರಭಾವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಟ್ಟಿದಂತಿದೆ.

ರಾಜಿ ಕೈತಪ್ಪಿಹೋದಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಮೂರ್ತಿಯು ತನ್ನ ಕೋಣೆಯ ಮಂಚದಮೇಲೆ ಮರದ ತುಂಡಿನಂತೆ ಅಲುಗಾಡದೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ಅಗಳು ಅನ್ನವಾಗಲೀ, ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ನೀರಾಗಲಿ ಅವನ ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮನೋರಂಗದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುದಿನದಿಂದ ಒಂದೇ ಒಂದು ದೃಶ್ಯ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದು ರಾಜಿಯ ಚಿತ್ರ! ಕೋವಾವೇಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಅವನೆಡೆ ನೋಡುತ್ತ, ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ 'ಹಿಂದೆ ನೀವಾಡಿದ್ದು ನೆನಪಿದೆಯೇ? ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾನೀಗ 'ಹಿರೋಯಿನ್' ಅಲ್ಲವೇನು, ಹೇಳಿ?' ಎಂದು ಅಣಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತಿತ್ತು ರಾಜಿಯ ಆ ಚಿತ್ರ. ಸಾವನ್ನು ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ ಅತ್ತು ಸೊರಗಿದ್ದ ಮೂರ್ತಿ; ಆದರೆ ಸಾವು ಬಯಸಿದಾಗ ಬಾರದು.

ಹೊರಗಡೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಅವನ ತಂದೆ ಯಾರೊಡನೆಯೋ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿಬಂತು. 'ಕ್ಲೋಸ್ಟೇಟಿಯ ಬಳಿ ರಸ್ತೆಯ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಂಗಸಿನ ಶವ ಬಿದ್ದಿದ್ದು ದನ್ನು ಕಂಡುದಾಗಿ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಯಾರೋ ಸುದ್ದಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಶವ ರಾಜಿಯದೇ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಇತ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೂರ್ತಿಯ ತಂದೆ ಹೋಗ

ಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂಬುದೂ ಅವನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ತಟ್ಟನೆ ಮನೋರಂಗದ ದೈತ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಿಯ ನಿಲುವಿನ ಶೀವಿ ಬದಲಾಗಿತ್ತು. ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ಕೇಶರಾಶಿ. ಹರಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳು. ಮೈಯೆಲ್ಲ ರಕ್ತದ ಕಲೆಗಳು. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಭೀತಿಯೊಂದೇ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಒಂದಿಗೇ ಮುಖದಲ್ಲಿ ದೈನ್ಯತೆ ಮೂಡಿದೆ.....ರಾಜಿ ಕೈಮುಗಿದು ಯಾರನ್ನೋ ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

‘ರಾಜಿ! ರಾಜಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ; ರಾಜಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ’ ಎಂದು ಮೂರ್ತಿ ಅರಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಎದ್ದು, ಅವಳ ಸಹಾಯಕ್ಕೆಂದು ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗಿದ. ತಾನು ಕುಂಟು ಕುರುಡನೆಂಬುದೇ ಅವನಿಗೆ ಮರೆತು ಹೋಗಿತ್ತು. ಧಡಾರನೆ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿಬಿದ್ದ. ಬೀಳುವಾಗ ತಲೆ ಮೇಜಿನ ಅಂಚಿಗೆ ಹೊಡೆದು ತೂತುಬಿತ್ತು. ಬಿದ್ದವನು ಬಹುಕಾಲ ಮೇಲೇಳಲಿಲ್ಲ.

ತೊಡಕಿನ ಬಾಳು

ಒಂದು ದಿನ ನಮ್ಮೂರಿನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದವರೊಂದಿಗೆ ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕಾಯ್ತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಜನರನ್ನೂ, ಅವರ ವಿಚಿತ್ರ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ 'ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹುಚ್ಚರು ! ನಾವೋ ಅವರೋ ?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದು ಇನ್ನೂ ಅದು ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಕಾರಣ, ಪ್ರಪಂಚದ ಅರ್ಧ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಉಳಿದರ್ಧವನ್ನು ಹುಚ್ಚರೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು. ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಬಾಳುವೆಯೇ ಬಹಳ ತೊಡಕಿನದೆಂದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ನಾನೇನೋ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮೃಮರೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬ ಯುವಕನು ನನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಶಿಸಿ "ಸ್ವಾಮಿ.....?" ಎಂದ. ಆತನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ "ಏನು ?" ಎಂದೆ. "ನನ್ನ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ ಹೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಹುಚ್ಚನ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತೇನೆಯೇ ?" ಎಂದ ಆತ. ಆತನು ಹಾಗೆ ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ನಾನಾತನನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹುಚ್ಚನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಆತನು ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದಮೇಲೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲಾರದಾದೆ. ಒಂದು ಬಾರಿ ಆತನ ತೀಕ್ಷ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಅಧೀರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಕ್ಷಣಕಾಲ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಅನಂತರ "ಇಲ್ಲ, ನನಗೆ ನೀವು ಹುಚ್ಚರೆಂದು ತೋರುವುದಿಲ್ಲ"ವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆತನ ಮುಖವು ಆನಂದದಿಂದರಳಿತು. ನಾನೂ ಅದೇ ಸಮಯವೆಂದು ಕದಲಲೆತ್ತಿ ಸಿದೆ. ಆದರೆ ಆತನು ನನ್ನನ್ನು ಹೋಗಗೊಡದೆ "ಸ್ವಾಮಿ, ಆ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದವರಲ್ಲಿ ನೀವೊಬ್ಬರು ಮಾತ್ರವೇ ಅನುಮಾನಿಸಿ ನುಡಿದವರು. ನನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಿಮ್ಮ ಅನುಮಾನವು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯು ಸತ್ಯವೆಂದು ನಿಮಗೇ ತಿಳಿದು ಬಂದರೆ ನನಗೊಂದುಪಕಾರ ಮಾಡುವಿರಾ ?" ಎಂದ. ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಆಗಲೆಂದೊಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ.

ಆತನು ತನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ. ನಾನು 'ಹೂಂ' ಗುಟ್ಟುತ್ತ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

“ನಮ್ಮ ಮನೆ ಇದ್ದುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡೂರಿನಲ್ಲಿ. ದೊಡ್ಡೂರಿಗೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮನೆ ನಮ್ಮದು. ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವ ಆಸ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಸ್ವಯಾರ್ಜಿತವೇ! ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ವಿಷಯ ವಾಗೇನೂ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ತಾಯಿಯಹಾಗೇ ಇದ್ದರು. ಸಾವು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಮೂರು ಜನ. ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಣ್ಣನಿಗೂ ನನಗೂ ಮೂರು ವರ್ಷ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿನೆ; ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಣ್ಣನು ಹುಟ್ಟಿದ ೩ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ (ಅವಳಿ ಜವಳಿ ಮಕ್ಕಳು) ಒಟ್ಟಿಗೇ ಹುಟ್ಟಿದವಂತೆ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ರಾಮ-ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನನಗೂ ರಾಮೂಗೂ ರೂಪಿನಲ್ಲಿ ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ವಿಲ್ಲದ್ದು. ಒಂದು ಗುರುತಿನ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಯಾರೆಂದು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತೇ ಹೊರ್ತು ಮತ್ತೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಾಗಲೀ (ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ) ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಗುರುತು ನನ್ನ ಬೆನ್ನಮೇಲಿದ್ದ ಹಸುರು ಮಚ್ಚೆಯೊಂದು. ಅದು ರಾಮೂಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವರಾದೆವು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಅತಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಸಿದರು. ದೊಡ್ಡವರಾದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಭಿನ್ನ ರುಚಿಗಳು ಕಂಡು ಬಂದುವು. ಅವನಿಗೆ ಸಂಗೀತವೆಂದರೆ ಸೇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಸಂಗೀತವೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣ ನನ್ನ ಕಂಠವು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವುದಾದರೂ ವರ್ಣವಾಗಲೀ ಕೀರ್ತನೆಯಾಗಲೀ ಕೇಳಿ ಮನಸ್ಸು ಬಿದ್ದರೆ, ವಿಶ್ವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಅದರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಕೇಳಿ, ಕಲಿತು ಹಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ರಾಮೂಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಂಠವಿದ್ದರೂ ಅವನು ಹಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೂ ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ ಬಹಳ ದೂರ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತಗಾರರೆಲ್ಲರೂ ಪೋಲಿಗಳೆಂದು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ

ಮಾತ್ರ ಸಂಗೀತದ ಮೇಲೆ ಮನುತೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಆಗಾಗ ಹಾಡೆಂದು ಹೇಳಿ ನನಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಮೂ ಹಾಡನೆಂದು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಅವನು ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಅಷ್ಟು ಸೇರುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಭೇದಭಾವನೆಯು ರಾಮೂಗೂ ನನಗೇ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯ ಅದನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮಲ್ಲೇ ಚರ್ಚಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷವೇನೆಂದರೆ—ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರು ದೇಹಾಲಸ್ಯವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಅವನಿಗೆ ಮೇಲಾಗುವವ ರೆಗೂ ಸಂಕಟದಿಂದ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಬ್ಬನಿಗೆಲ್ಲಾ ದರೂ ಘಾಯ ವಾದರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೋವು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಂದಾದರೂ ಅವನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವನಿಂದ ನಾನೇನಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಸುದ್ದಿಯಾಗಲೀ ಕೆಟ್ಟದಾಗಲೀ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವನಿಗೂ ಹೀಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಅನುಭವದ ಕಾರಣವು ನಮಗೆ ಎಂದೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದಿಗೇ ಬೆಳೆದವು. ಒಂದಿಗೇ ಓದಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದವು. ನಮಗೆ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಮುಗಿದು ರಜಾ ಕಾಲ ಬಂದಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಸಂಗೀತದ ಮೇಲೆ ನನಗೂ ರಾಮೂಗೂ ದೊಡ್ಡ ಚರ್ಚೆಯಾಯಿತು. ಆಗ ರಾಮೂಗೆ ನಾನು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂಗೀತ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅದಕ್ಕವನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ರಾಮೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಯನ್ನು ಕಂಡು ನನ್ನ ಆಶೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಅವರು ದೊಡ್ಡಣ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಅವನೂ ನನಗೆ ಹಣ ಸಹಾಯಮಾಡಲೊಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಸಂಗೀತವನ್ನೇ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕೇಳುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಣ್ಣನು ಹಣ-ಕಾಸು-ಮನೆಯ ಆಡಳಿತ ವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ನನಗವನ ಸಹಾಯ ಮಾತ್ರ

ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಮಾತನ್ನವನು ಮೀರುವ ಹಾಗೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಸರಿ, ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ದಿನ ರಾಮೂ ಸಂಗಡ ಸ್ಪೇರ್ಷಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾಗೇ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೊರಟೆ. ಹೋಗುವಾಗ ರಾಮೂ ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಗಾಗ್ಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಕಾಗದ ಹಾಕುತ್ತಿರೆಂದು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ. ಅಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ನಾವು ಅಗಲಿದ್ದು ಅದೇ ಮೊದಲು. ನನಗೂ ವ್ಯಥೆಯಾಯ್ತು. ಆದರೆ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ—ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಯ ಆಸೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಅರ್ಥ ಮುಚ್ಚಿಹೋಯಿತು. ಗಾಡಿಯು ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟಿತು. ರಾಮೂ ದೂರ ವಾಗುತ್ತ ಆಗುತ್ತ ಕೊನೆಗೆ ಕಾಣದಂತಾದ. ಆಗ ಏಕೋ ಮನ ವಳುಕಿತು.

×

×

×

×

ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಗವಯ್‌ಯ ಬಳಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಯ್ತು. ಆತನಿಂದಲೇ ಗಣ್ಯನೂ ಆದೆ. ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಕಛೇರಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ವಿಶ್ವಾಸವುಂಟಾಗಿ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಆಗಾಗ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ದಿನಗಳು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು ನಾನು ಅವರ ಮನೆಯವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದೆ. ಸಲಿಗೆಯು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಹೆಂಗಸರ ಆಟದ ಬೊಂಬೆಯಾಗಿ ಅಡ್ಡಹಾದಿ ತುಳಿದು ನಾನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರ್ಯದ ಪರಿವೆಯೇ ನನಗಿಲ್ಲದಂತಾಯ್ತು. ಪರಸ್ಪ್ರಿಯರೆಂಬ ಭಾವನೆಯೇ ಹೋಗಿ, ಎಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮರುಳು ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಕಾಮವನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ನನ್ನ ಬಲೆಗೆ ಬಿದ್ದಂತೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಕಾಮದ ಬೆಂಕಿಗೆ ತುಪ್ಪ ಸುರಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತೇ ಹೊರ್ತು ಅದು ಶಮನವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ ನನ್ನ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯೆಯು

ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮನವೊಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದುರ್ಗತಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಊರಿಗೆ ಕಾಗದ ಹಾಕುವುದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಂತೇ ಹೋಯ್ತು.

X

X

X

X

ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನ ಹೋಟಲಿನ ಮ್ಯಾನೇಜರು ಲ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಅಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಹೋಟಲಿಗೆ ನಾನು ಬಂದು ೨೦ ದಿನಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲ ಕಾಗದಗಳೂ ರಾಮುವಿನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೊನೆಯದು “ಅವನು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬರುವುದಾಗಿಯೂ ಸ್ವೇಷವಾಗಿ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ನೋಡ ಬೇಕೆಂದೂ” ಬರೆದಿದ್ದನು. ಅಂದೇ ಅವನು ಬರಬೇಕಾದ ದಿನ. ಗಾಡಿ ಬರಲಿನ್ನೂ ಒಂದು ಘಂಟೆಯಿತ್ತು. ಅವನು ಬರುವುದೊಂದು ಸಂತೋಷ ಸುದ್ದಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅವನು ವಿಘ್ನವಾಗುವನಲ್ಲ ಎಂಬುದೊಂದು ಕೊರತೆ. ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಒಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಔತಣವಿತ್ತು. ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಆಕೆ ಬಹಳ ಕೋಪಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಏನು ಮಾಡುವುದು? ರಾಮು ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಘ್ನ ವಿನಾಯಕನಾದನಲ್ಲಾ ಎನಿಸಿತು. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಬೊಂಬಾಯಿ ನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕೋಮುವಾರು ಕಲಹಗಳು ಜೇರೆ. - ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಓಡಾಡದಿದ್ದರೆ, ಮರಣ ಸಿದ್ಧ ! ರಾಮು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೊಸಬ. ಒಳ್ಳೆಯ ಹಿಂಸೆ ಬಂತು.

ಸ್ವೇಷವಾಗಿ ಹೋಗಿ ರಾಮೂನ ಎದುರುಗೊಂಡು ಕರೆತಂದೆ. ಬಹಳ ದಿನಗಳೇನು ೩ ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡಿದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಾತೇ ಹೊರಡದು. ಹೋಟಲಿಗೆ ಬಂದೆವು. ರಾತ್ರಿಯ ಔತಣದೂಟ—ಆಕೆ—ಎಲ್ಲವೂ ಮರತೇಹೋಯ್ತು.

ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಮಾತು-ಮಾತಿನಲ್ಲೇ ಕಾಲ ಕಳೆದವು. ರಾಮು ಮನೆಯ ಸುದ್ದಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ. ಮಧ್ಯೆ ತನಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ

ಹೆಂಡತಿಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ. ಹೆಂಡತಿಯ ವರ್ಣನೆಯೂ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಬಹಳ ರೂಪವಂತೆ-ಗುಣವಂತೆ-ತನ್ನನ್ನು ಬಹು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾಳೆ—ತಾನೂ ಅವಳನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆಂದೂ ಹೇಳಿದ. ಅವನ ಪತ್ನೀ ಪ್ರೇಮವು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದಾದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಕಾಗದಗಳನ್ನೇಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಾಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಏನೋ ಕೆಲಸ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ನೆನಪಿಲ್ಲವೆಂದು ಸೋಗು ಹಾಕಿ ಮಲಗಿದೆ.

ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ರಾಮೂಗೆ ಇಲ್ಲದ ನೆನಪಿನ ಹೇಳಿ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟು ೪-೫ ದಿನಗಳಿಗೊಂದು ಸಲ ಅವನಿಗೆ ಮುಖ ತೋರಿಸಿ ಹಾರಿಬಿಡುತ್ತಿದೆ. ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಥೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಏನುಮಾಡುವುದು? ಯಾರ್ಯಾರೋ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಔತಣಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡರೇನು ಮಾಡಲಾದೀತು?

ಒಂದು ದಿನ ಹೋಟೆಲ್ ಪ್ರೊಪ್ರೈಟರಿಂದ ನನ್ನ ಚರಿತ್ರೆ ರಾಮೂಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಬರುವಿಕೆಗೆ ಕಾದಿದ್ದು ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಹೊರಟಾಗ, ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ನನ್ನನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ-ನಾನು ಹೋದ ಮನೆಯ ಗುರುತಿಟ್ಟುಕೊಂಡು-ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಾರನೇ ದಿನವೂ ನಾನು ಬರದಿರಲು-ಅಲ್ಲಿಗೇ, ಆಕೆಯ ಮನೆಗೆ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದ.

ಅಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ನನ್ನೊಡನೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಎದೆಯೊಡದಿರಬೇಕು. ನನ್ನನ್ನು ಹೊರಟು ಬಾರೆಂದ. ನನಗೆ ಕೋಪ ಬಂತು. ಮೊದಲನೆಯ ಬಾರಿ—ಅಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ-ಮೊದಲನೆಯ ಬಾರಿ ಅದೇ ಅವನ ಸಂಗಡ ಜಗಳವಾಡಿದೆ. ಅವನು ನಿರಾಶನಾಗಿ ಹೊರಟ. ನಾನಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದೆ. ನನ್ನಾಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಮೋಹವು ನನ್ನನ್ನು ಆ ಆಳಕ್ಕೆಳೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದರೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಮುವು ನೊಂದು ಅಸ್ಥಿರನಾಗಿರಲು ನನಗೆಲ್ಲಿಯ ಸಮಾಧಾನ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಕಳೆಯಿತು. ಆಕೆಯು ನನ್ನ ಮನವೊಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸಫಲಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ರಾಮೂಗೂ ನನಗೂ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಅ-ವಿಚಿತ್ರಾನುಭವವು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು?

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನನ್ನ ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ತಡೆಯಲಾಗದ ಬೇನೆಯು ಹುಟ್ಟಿತು. ಚೀರಿದೆ. ಪಲ್ಲಂಗದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಿದೆ; ಆ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ರಾಮುವಿಗೇನಾಯಿತೋ ಎಂದು ಕಳವಳಗೊಂಡೆ. ಟೆಲಿಫೋನಿನ ಮೂಲಕ ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. ರಾಮು ಅಲ್ಲಿಗಿನ್ನೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಳವಳವಿನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಹೋಟೆಲಿಗೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಕಾದೆ. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಕಾದರೂ ರಾಮು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಭಯವಾಯಿತು. ಏನೋ ಅನಾಹುತವಾಗಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ನನಗಾದ ಬೇನೆಯ ಉದ್ದಿಶ್ಯವೇನು? ಯಾವುದೂ ಬಗೆ ಹರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಆಕೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೮|| ಘಂಟೆಯ ವೇಳೆಗೆ ಜೆ. ಜೆ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಟೆಲಿಫೋನ್ ಕಾಲ್ ಬಂತು. ರಾಮು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಕರೆಸಿದ್ದ. ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಚೂರಿ ಚುಚ್ಚಿದ ಘಾಯ. ಬದುಕುವಹಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೋಡಿದೆ.

+ × × +

ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಮುಖದಿಂದ ಮೈಮರತೆ ರಾಮುವಿನ ಮುಖವು ಬಿಳುವೇರಿದ್ದಿತು. ನಾಯುವ ಮುನ್ನ ಜ್ಞಾನವು ಹಿಂದಿರುಗಿತ್ತು. ಡಾಕ್ಟರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕೈಬಿಟ್ಟರು. ರಾಮು ಕಣ್ಣಿನ ರೆಪ್ಪೆಯನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಚ್ಚಿ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಲು ತಲೆಗೆ ತಲೆ ತಾಕುವಷ್ಟು ಬಗ್ಗಿ ಏನೆಂದು ಕೇಳಿದೆ?

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತು ನಡೆಸಿಕೊಡುವೆನೆಂದು ಭಾಷೆ ಕೊಡೆಂದ. ಆಗ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಲಾಗಲೀ—ಏನೆಂದು ಕೇಳಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಅದು ಸಮಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗಲೆಂದೆ. ಭಾಷೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ಏನು

ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಹೇಳಿದ. ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಶ್ವಾಸವು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತು. ಅದು ಮಾತ್ರ ಆಗದೆಂದೆಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದೇ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದ.

“ಲಚ್ಚೂ—ನಾನು ನಿನಗಾಗಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ನನಗಾಗಿ ಯಾಗಲೀ ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನೀಗ ಉಳಿಯಲಾರೆ—ಸತ್ತು ನನ್ನ ಕಮಲೆ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಎಳೆಯ ಲಾರೆ—ಪಾಪ-ಆ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಅವಳು ನಮ್ಮ ಕ್ರೂರ ಸಮಾಜದ ನೇಗಲಿನ ಎತ್ತುಗದಿರಲೆಂದು ನನ್ನ ಕೊನೆಯ ಆಸೆ.

ಲಚ್ಚೂ—ನನ್ನ-ನಿನ್ನ ವೃತ್ತಾಸವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದು ಅವಳಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯ. ನೀನು ನನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಿ, ಅವಳಿಗೆ ಜೀವನವು ಹೊರೆಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊ. ನಾನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ಕೆಲವು ಕಾಗದಗಳು ನೀನು ನನ್ನಂತೆ ನಟಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುವೆಂದ.

ನಾನು ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಅವನು

“ಲಚ್ಚೂ—ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಕಾಣದಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೇಗ ಹೇಳು —ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವಂತೆ ಮಾತು ಕೊಡು” ಎಂದ.

“ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ—ರಾಮೂ” ಎಂದಳುತ್ತು ಮಾತುಕೊಟ್ಟೆ. ಆಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ದೀಪವು ನಂದಿಹೋಗಿತ್ತು—ನನ್ನ ಮಾತವನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ?

× × × ×

ಇಂದಿಗೆ ರಾಮೂನ ಅಗಲಿ ಅರ್ಧಪಕ್ಷವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಾನೂ ಅರ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವನ ಮಾತಿನಂತೆ “ಲಚ್ಚೂ—ಕಲಹದ ದೊಂಬಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಮೃತನಾದನೆಂದು ಊರಿಗೆ ೪-೫ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಬರುವುದಾಗಿಯೂ ಬರೆದಿದ್ದೆ. ಹೋಗುವುದೇ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಊರಿಗೂ ಹೋಗಿ ಆಯ್ತು. ರಾಮುವಿನಂತೆಯೇ ನಟಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಆ ಹಗಲು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿದ್ದೂ ಆಯಿತು. ರಾತ್ರಿ ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ರಾಮುವಿನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪುಸ್ತಕದ ಹಾಳೆ ತಿರುವಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಯಾರೋ ಕೋಣೆಯೊಳಹೊಕ್ಕು ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಬಂದರು. ಯಾರಿರಬಹುದೆಂದು ಆಗಲೇ ಊಹಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಕೂಡಲೇ ಮುಖ ನೋಡುವ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮೆಲ್ಲನೆ ತಡೆದು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದೆ.

ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಾವರಿಸಿದ್ದ ಮಂದ ಪದರವೊಂದು ಸರಿದು ಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು. ಏನು ರೂಪು!!—ರಾಮು ಅಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರಲು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸದ್ಗುಣಗಳೂ ತುಂಬರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ. ಅಂದು ರಾಮುವಿನ ಮಾತು ನಡೆಸಿಕೊಡುವುದಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಪಾಪ! ಆಕೆ ಸರಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಳು. ನಾನಲ್ಲಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಎದ್ದು ದೇಹಾಲಸ್ಯದ ನೋಗು ಹಾಕಿ—ಆಕೆಗೆ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳ ಹೇಳಿ, ಹೊರಗೆ ಹೊರಟೆ.

× × × ×

ಮೂರು ದಿನಗಳೂ ಆಕೆಯನ್ನು ಏನಾದರೊಂದು ನೆನದಿಂದ ದೂರಮಾಡಿದೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಚಿಂತೆ ಪ್ರಬಲವಾಯ್ತು. ಹಿಂದೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಸರ ಹೆಂಗಸರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಕೊನೆಗೆ, ಅವರ ಗತಿ ಏನಾಯಿತೆಂದು ವಿಚಾರಿಸುವ ಗೋಜಿಗೂ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂದು ಸ್ವಂತ ಅಣ್ಣನ ಪತ್ನಿಯ ಬಳಿ ನನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ದ್ರೋಹಮಾಡಲೇ.....? ಇಲ್ಲಾ ಆ ಕಡೆ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ದ್ರೋಹಮಾಡಲೇ—ನನಗಾವುದೂ ತೋಚದೆ.....ಕಂಗೆಟ್ಟೆ. ನನ್ನಿಂದ ಆ ಕಾರ್ಯ ಅಸಾಧ್ಯವಾಯ್ತು. ನನ್ನ ಬಾಳಿನ ಅಧಃಪತನವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟೆ—ಒಡಲಿನಲ್ಲಿ ಉರಿದು, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹೋಗಿ ಕೋಣೆ

ಯಲ್ಲಿ ಆ ರಾತ್ರಿ ಅವರೆದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತೆ. ಆಕೆಗೆ ಭಯವಾಯಿ ತೇನೋ! “ಏಕೆ ಹೀಗಿದ್ದೀರಿ?—ನೀವು ಮೊದಲಿನಂತಿಲ್ಲ! ನೀವು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೋದದ್ದು ಕಂಡು ಹೀಗಾಗಿ ದ್ದೀರಿ—ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ತೋರಿಸಬಾರದೆ”.....ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ ಏನೇನೋ ಬಹಳ ಆದರದಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು.

ಮನಬಿಚ್ಚಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಇದ್ದುದಿದ್ದಂತೆ ಹೇಳಿದೆ. ಆಕೆ ನಂಬಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕಾಡುವ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದಳು. ನಾನು ನನ್ನ ಬೆನ್ನಮೇಲಿದ್ದ ಮಚ್ಚೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ಆಕೆ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದು ದೂರಸರಿದು ನಿಂತಳು. “ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದು ಸತ್ಯವೇ?” ಎಂದಳು. ತಲೆ ತೂಗಿದೆ. ಸರ್ರನೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ಇನ್ನು ನಾನು ಬೆಳಗ್ಗೆ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿ ಹೇಗೆ ತಿಳುಹಿಸುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ರಾತ್ರಿ ಕಾಲ ಕಳೆದೆ.

ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಮ್ಮತ್ತಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ರಾತ್ರಿಯೇ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಪತಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

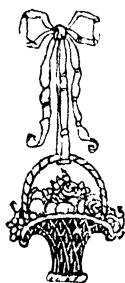
ಇವೆಲ್ಲ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ತೊಡಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ ನರಳಬೇಕಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಬಾಳು ನನಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಯಿತು. ಮುಗಿದರೆ ಲೇಸೆನಿಸಿತು. ಅಂದೇ ನನಗೇ ಹಿಂದೆಂದೂ ಬರದಿದ್ದ ವಿಪರೀತ ಜ್ವರವು ಬಂದಿತು. ತಲೆಯಲ್ಲಿನ ಮೆದುಳಿಗೆ ಯಾರೋ ಕೈಹಾಕಿ ಬಲವಾಗಿ ಕೀಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅತಿಯಾದ ವೇದನೆಯು ಕಾಣಿಸಿತು.

ಆಮೇಲೇನಾಯ್ತೋ ಸ್ವಾಮಿ, ಜ್ಞಾಪಕವಿಲ್ಲ. ಈ ಗಂ ತೂ ಇಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ಹೇಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನೆನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ.

ನೋಡಿ, ನನ್ನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ಮರೆಮಾಚದೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡಿ. ಆಗೋ! ನೀವು ಹೊರಡಬೇಕಾದ ಸೂಚನೆ ಬಂತು. ಹೊರಡಿ—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ; ಅದು ಹುಚ್ಚನು

ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯಲ್ಲವೆಂದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದು, ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದು ಖಂಡಿತವಾದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ದಯವಿಟ್ಟು ಬನ್ನಿ. ನನಗೆ ನಿಮ್ಮಿಂದೇನುಪಕಾರವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಆಗ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದನು. ಆತನು ನಾನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರೆಗೂ ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದನೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ನಾನೇನೋ ತಿರುಗಿ ಆತನ ಕಡೆ ನೋಡದಿದ್ದರೂ ಆ ಭಾವನೆಯು ಮಾತ್ರ ಬಲವಾಗಿದ್ದಿತು.

ಇನ್ನೂ, ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದಮೇಲೂ ನನಗೆ “ಆತನು ನಿಜ ವಾಗಿ ಹುಚ್ಚನೇ—ಅಲ್ಲವೇ?” ಎನ್ನುವುದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಆತನು ಎರಡು ದಿನದ ಹಿಂದೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತೀರಿಹೋದನೆಂದು ವರ್ತಮಾನ ಬಂತು. ಆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆತನಿಗೆ ನನ್ನಿಂದಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಉಪಕಾರವೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ನನ್ನ ಕುತೂಹಲವು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಕೊನೆಗಂಡಿತು. “ಹುಚ್ಚನೇ—ಅಲ್ಲವೇ?” ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಮಾತ್ರ ಹಾಗೇ ಉಳಿಯಿತು. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹುಚ್ಚರು—ಯಾರು ಅಲ್ಲ?”

ನೂತನ ಜಗದ್ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಚ್ಚಿದೆಯ ಕಿರಿಯ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಸ !!

ದೇಶದೇಶಾಂತರಗಳ

ಅಂದಂದಿನ ಸುದ್ದಿ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು

ಅಂದಂದೇ ಕೊಟ್ಟು ಜನಮನದ

ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೆನಿಸಿರುವ

ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ

ನಿರ್ಭೀತಿಯು

ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದ

ದಿನಪತ್ರಿಕೆ

‘ದೇಶಬಂಧು’

(ಸಂಪಾದಕ: ಎಫ್. ಎಸ್. ವೆಂಕೋಬರಾವ್)

ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರಕ
ಸ ಪ್ತಾ ಹಿ ಕ
ದೇಶಬಂಧು

ವಿಶಾಲವಿಶ್ವದ ಸಕಲ ರಂಗಗಳ ಅಗು
ಹೋಗುಗಳನ್ನೂ, ಸರಳವಾದ ಶೈಲಿ
ಯಲ್ಲಿ ಅಬಾಲವೃದ್ಧ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ
ಮನಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಯುವಂತೆ, ವಿವಿಧ
ಲೇಖನಗಳಿಂದ ವರ್ಣಿಸುವ ವೈಶಿ
ಷ್ಟ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ
ಕಾಣುವ ಏಕೈಕ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆ.

ಸಂಪಾದಕ : ಬಿ. ಎಸ್. ವೆಂಕಟರಾಮ್

ರಚನಾತ್ಮಕ, ವಿವಿಧ

ಅಮೂಲ್ಯ ಲೇಖನಾರಂಜಿತ,

ಜಗದ್ಯವಜನಸ್ತೋಮದ

ಬಾಳಕರವಾಳವೆನಿಸಿದ

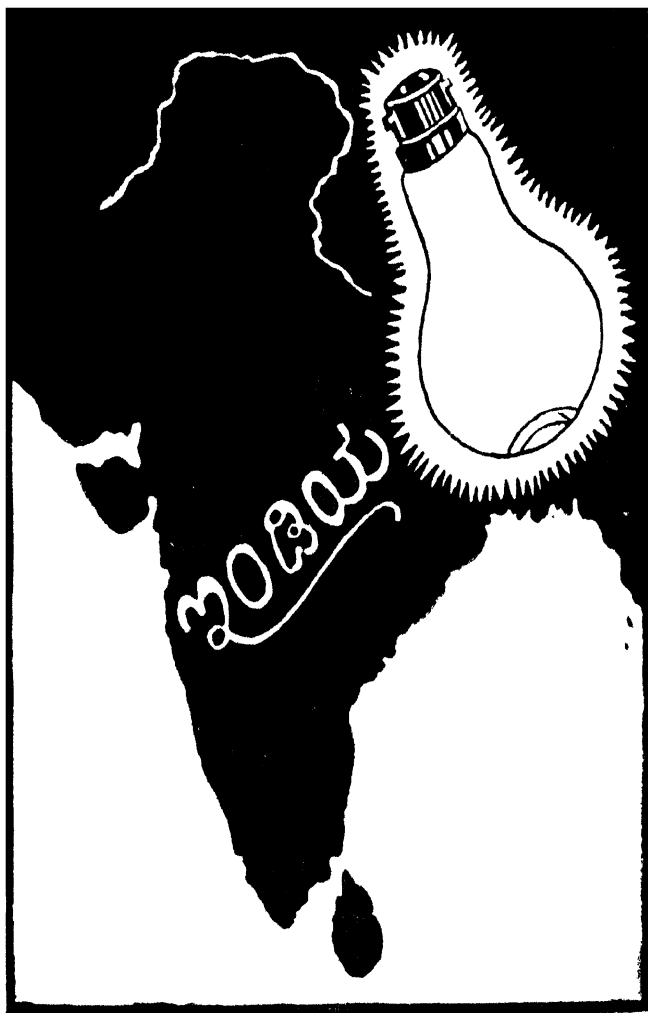
ಛಾ ಯಾ

(ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಸಂಪಾದಕ : ಬಿ. ಎಸ್. ವೆಂಕಟರಾಮ್

ಇವು ನ್ಯಾಸಾರ ನಾಣಿಜ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮ:
ಸಾಧನಗಳೆನಿಸಿವೆ.

ವಿವರಗಳಿಗೆ :—‘ದೇಶಬಂಧು’ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಕೋಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ.

Printed at Deshabandhu Press, Fort, Bangalore City.

